

BURMISTRZ SŁAWY

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XLVIII/314/14
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWIE
Z DNIA 26 czerwca 2014r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁAWA

Przewodniczący Rady

Burmistrz Sławy

ZMIANA STUDIUM NR 3 OPRACOWANA PRZEZ :

PRACOWNIA PROJEKTOWO-USŁUGOWA „GAMA” s.c..

Zbigniew Gałuszka. Krzysztof Mularczyk

55-120 OBORNIKI ŚLĄSKIE UL. H. POBOŻNEGO 12

tel/fax (071) 352 51 30

maj 2014r.

BEWA- Mulczyński

Leszno

2005

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY Nr XLVIII/314/14
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWIE
Z DNIA 26 czerwca 2014r.**

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁAWA

Zleceniodawca STUDIUM: Zarząd Gminy Sława

Zarząd Gminy Sława

Przewodniczący: Cezary Sadrakuła

Członkowie Zarządu:

Krzysztof Gruszewski

Wiesława Sawicka

Mieczysław Boks

Tadeusz Żarczyński

Zespół projektowy:

mgr inż. Krzysztof Mularczyk

uprawnienia urbanistyczne nr 1562

mgr Robert Boryczka

Współpraca:

mgr Tomasz Achremowicz

dr Kurt Fleckenstein

mgr Tomasz Rusak – projekt GIS

dr Roman Michalik

REGIOPLAN sp. z o. o.

Ul. Wolbromska 7 53-148 Wrocław

tel. / fax +48 71 33 80 253

e – mail: wroc@regioplan.com

Zleceniodawca Zmiany Nr 2: Burmistrz Sławy

Zespół projektowy:

mgr inż. arch. Roman Mycka

mgr inż. arch. Wiesław Gołacki

mgr Dariusz Tarkowski

tech. Ewa Deputat

Autorskie Biuro Projektów M&G

ul. Kosynierów Gdyńskich 50

66-400 Gorzów Wlkp.

tel. (0-95) 735 03 06 fax (0-95) 735 04 15

e – mail: m&g@projekty.gorzow.pl

www.projekty.gorzow.pl

Zleceniodawca Zmiany Nr 3: Burmistrz Sławy

Zespół projektowy:

mgr inż. Zbigniew Gałuszka wpis do ZOIU nr Z – 129

mgr inż. Ziemowit Folcik

mgr inż. Krzysztof Mularczyk wpis do ZOIU nr Z – 139

mgr inż. Małgorzata Studenna

PRACOWNIA PROJEKTOWO-USŁUGOWA „GAMA” s.c..

Zbigniew Gałuszka, Krzysztof Mularczyk

55-120 OBORNIKI ŚLĄSKIE UL. H. POBOŻNEGO 12

tel/fax (071) 352 51 30

SPIS TREŚCI

Uwaga !

Litery pogrubione oznaczają dział, w którym wprowadzono Zmianę Nr 2.

Cześć I. Uwarunkowania.

1	PODSTAWY PRAWNE	5
2	WARUNKI NATURALNE	6
	2. 1. Położenie geograficzne i historia osadnictwa	6
	2. 2. Walory naturalne	9
3	SYTUACJA SOCJALNA I EKONOMICZNA	21
	3. 1. Demografia	21
	3. 2. Zatrudnienie	27
	3. 3. Aktywności społeczno – gospodarcze	34
	3. 4. Gospodarka mieszkaniowa	53
4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	57
	4. 1. Komunikacja	57
	4. 2. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja	60
	4. 3. Inne media infrastruktury technicznej	62
	4. 4. Pozostałe działalności komunalne	64
5	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE	68
	5. 1. Strefy i działalności ochronne	68
	5. 2. Ochrona zabytków	75
6	STRATEGIA ROZWOJU GMINY	79
	6. 1. Analiza SWOT	79
	6. 2. Problemy rozwoju	80
7	WNIOSKI	82

SPIS TREŚCI

Uwaga !

Litery pogrubione oznaczają dział, w którym wprowadzono Zmianę Nr 2.

Część II. Kierunki rozwoju z uwzględnieniem Zmiany Nr 2.

1	WSTĘP – ZDEFINIOWANIE KIERUNKÓW	87
1. 1.	Kierunki rozwoju	87
1. 2.	Założenia Strategii Rozwoju Gminy	91
1. 3.	Ponadlokalne cele publiczne	93
2	WARUNKI NATURALNE	93
2. 1.	Gospodarowanie walorami naturalnymi	93
2. 2.	Ochrona dorzecza rzeki Obrzycy	96
2. 3.	Wskazania dla nowo opracowywanych planów miejscowych	97
2. 4.	Obszary kwalifikowane do objęcia ochroną	99
3	SYTUACJA SOCJALNA I EKONOMICZNA	101
3. 1.	Demografia	101
3. 2.	Zatrudnienie	105
3. 3.	Aktywności społeczno – gospodarcze	107
3. 4.	Gospodarka mieszkaniowa	116
4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	118
4. 1.	Komunikacja	118
4. 2.	Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja	121
4. 3.	Inne media infrastruktury technicznej	122
4. 4.	Pozostałe działalności komunalne	124
5	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE	125
5. 1.	Działalności ochronne	125
5. 2.	Ochrona zabytków	126
6	WNIOSKI	129
	LITERATURA	131
	ZAŁĄCZNIKI	132

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY SŁAWA WRAZ ZE Zmianą Nr 2 i Nr 3

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA

Uwaga !

Zmiany w tekście studium wyróżniono *pochyłym tłustym drukiem w kolorze niebieskim*.

Zmiany w tekście studium wyróżniono (Zmiana Nr 3) *pochyłym tłustym drukiem w kolorze czerwonym*.

1. Podstawy prawne.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sława” zwane dalej Studium opracowano na podstawie uchwały Rady Miasta i Gminy Sława nr XXXIX / 261 / 01 z dnia 27 listopada 2001 roku.

Studium jako dokument formalno - prawny stanowić będzie podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Określi kształtowanie przestrzeni w gminie za pomocą określonych w niej zasad i kierunków zagospodarowania.

Polityka przestrzenna umożliwi aktywizację społeczno - gospodarczą wzmacniając mocne a ograniczając słabe strony gminy. Stanowi ofertę dla budownictwa mieszkaniowego, rekreacyjnego i aktywności gospodarczych, które mogą stać się podporą ekonomiczną dla rozwoju samorządu.

Studium zostało zatwierdzone uchwałą Nr XLIX/310/2002 Rady Miejskiej w Sławie z dnia 10 października 2002r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sława.

Zmianę Studium, zwaną dalej „Zmianą Nr 1”, opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Sławie Nr XXVI/149/05 z dnia 17 lutego 2005r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sława.

Zmianę Studium, zwaną dalej „Zmianą Nr 2”, opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Sławie Nr XV/98/07 z dnia 27 września 2007r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sława.

Zmianę Studium, zwaną dalej „Zmianą Nr 3”, opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Sławie Nr XII/90/11 z dnia 25 sierpnia 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sława.

2. Warunki naturalne.

2. 1. Położenie geograficzne i historia osadnictwa.

Położenie geograficzne i administracyjne.

Gmina miejsko – wiejska Sława położona jest w południowo – wschodniej części województwa lubuskiego na przeciętnej wysokości od 60 do 80 m npm. Najwyższym punktem jest Stara Winna Góra licząca 131 m npm., usytuowana na południe od miejscowości Stare Strącze. Współrzędne geograficzne wynoszą 52° szerokości geograficznej północnej oraz 16° długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 32678 ha, to jest 326,8 km², co stanowi 2,34 % powierzchni województwa.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego gmina Sława leży w makroregionie Pojezierza Leszczyńskiego, wchodzącego w skład Pojezierzy Wielkopolskich, w mezoregionie Pojezierze Sławskie. Graniczy bezpośrednio z:

- Doliną Środkowej Obry – od północy;
- Równiną Kościańską – od północnego – wschodu;
- Pojezierzem Krzywińskim – od wschodu;
- Wysoczyzną Leszczyńską – od południowego – wschodu;
- Pradoliną Głogowską – od południa;
- Kotliną Kargowską – od zachodu.

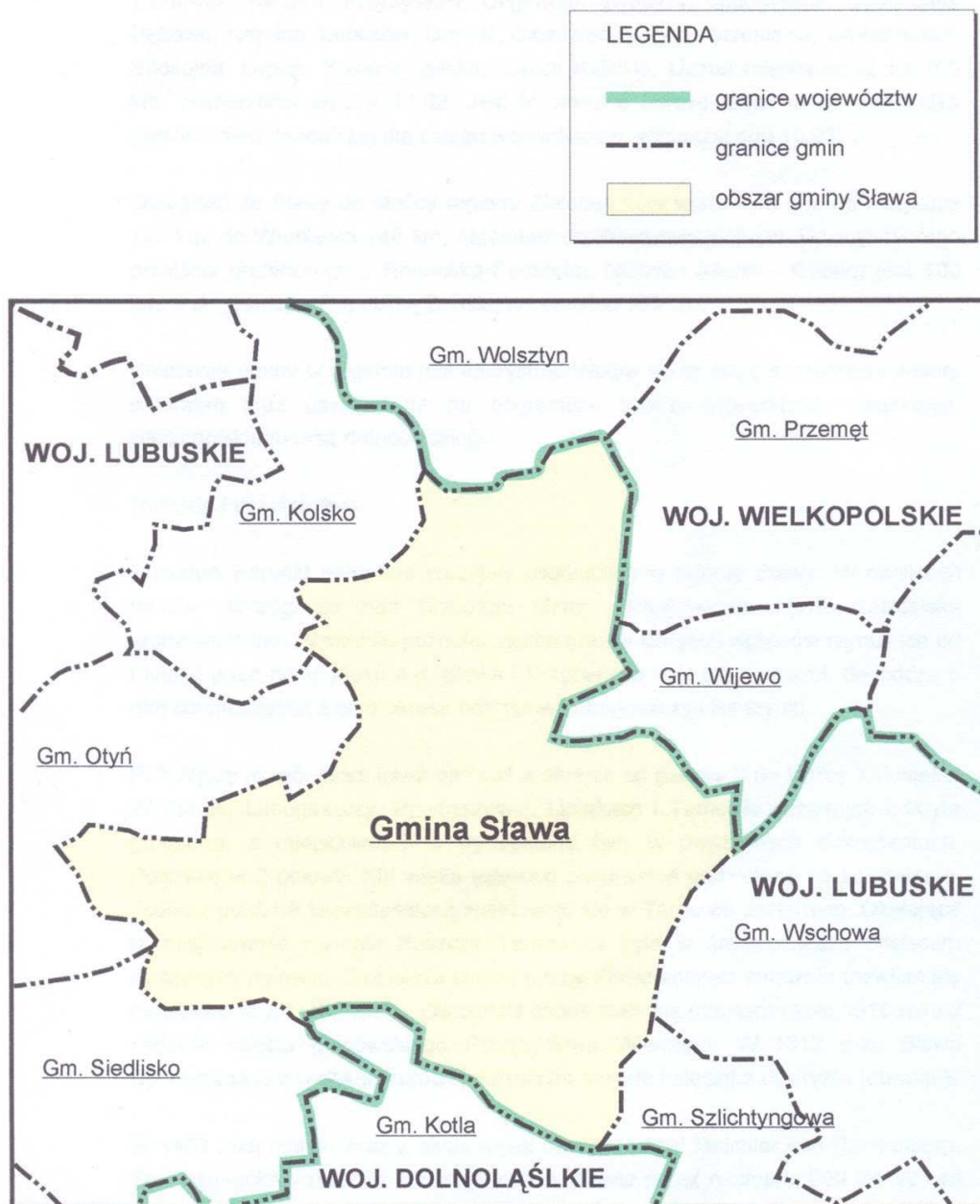
Cały mezoregion Pojezierza Sławskiego obejmuje powierzchnię około 770 km².

Administracyjnie od 1 stycznia 2002 roku jednostka samorządowa wchodzi w skład powiatu wschowskiego, rozdzielającego klinem województwo wielkopolskie i dolnośląskie. Graniczy z gminami:

- Wolsztyn – od północy (województwo wielkopolskie);
- Przemęt – od północnego – wschodu (województwo wielkopolskie);
- Wijewo – od wschodu (województwo wielkopolskie);
- Wschowa – od wschodu (województwo lubuskie);
- Szlichtyngowa – od południowego – wschodu (województwo lubuskie);
- Kotla – od południa (województwo dolnośląskie);
- Siedlisko – od południowego – zachodu (województwo lubuskie);
- Gminą Wiejską Nowa Sól – od zachodu (województwo lubuskie);
- Kolsko – od północnego – zachodu (województwo lubuskie).

Łączna długość granic okalających gminę wynosi kilkaset kilometrów. Z uwagi na głównie równinne ukształtowanie terenu i brak naturalnych barier, granice w całości mają sztuczny charakter.

Siedzibą urzędu jest położone centralnie miasto Sława. Ponadto w skład gminy wchodzi 35 miejscowości. Należą do nich: Krzepielów, Ciepiałówek, Krążkowo, Dębczyn, Przydroże, Krzydłowiczki, Nowe Strącze, Stare Strącze, Jutrzenka, Lipinki, Kamienna, Głuchów, Tarnów Jezierny, Myszyniec, Kuźnica Głogowska,

RYCINA 1: Gmina Sława – położenie administracyjne.

Tarnówek, Radzyń, Przybyszów, Cegłówko, Wróblów, Lubogoszcz, Gola, Dąb, Dębowo, Krępina, Lubiatów, Droniki, Ciosaniec, Bagno, Szreniawa, Śmieszkowo, Spokojna, Łupice, Kolonia Kaliska, Łupice Kaliskie. Liczba miejscowości na 100 km² powierzchni wynosi 11,02. Jest to wartość bardzo zbliżona do wskaźnika gęstości sieci osadniczej dla całego województwa, wynoszącego 10,93.

Odległość ze Sławy do stolicy regionu Zielonej Góry wynosi 40 km, do Poznania 120 km, do Wrocławia 148 km, natomiast do Warszawy 437 km. Do najbliższego przejścia granicznego z Republiką Federalną Niemiec (Gubin - Guben) jest 100 km, a do granicy z Republiką Czeską w Lubawce 163 km.

Położenie gminy w regionie jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie walory naturalne oraz usytuowanie na pograniczu trzech województw: lubuskiego, wielkopolskiego oraz dolnośląskiego.

Historia i osadnictwo.

Dogodne warunki naturalne sprzyjały osadnictwu w rejonie Sławy. W okolicach miasta, szczególnie nad brzegami jezior, zlokalizowano liczne znaleziska archeologiczne. W okresie późnolateńskiego oraz w czasach wpływów rzymskich od I wieku p.n.e do V wieku n.e, Sława i Przybyszów były już osadami. Świadczą o tym cmentarzyska z tego okresu odkryte w Lubogoszczy i Radzynie.

Późniejszy rozwój osadnictwa nastąpił w okresie od połowy X do końca XIII wieku. W Sławie, Lubogoszczy, Przybyszowie, Lipinkach i Tarnowie Jeziernym odkryto grodziska, a miejscowości te wymieniane były w ówczesnych dokumentach. Powstałe w 2 połowie XIII wieku księstwo głogowskie podzielono na kasztelanie. Jedno z grodzisk kasztelańskich znajdowało się w Tarnowie Jeziernym. Okalającą tą miejscowość rozległa Puszcza Tarnowska była w średniowieczu miejscem ksząjących polowań. Dzisiejsza stolica gminy Sława zaczęła znacznie rozwijać się na przełomie XII i XIII wieku. Ówczesna osada stała się miastem około 1310 roku z nadania księcia głogowskiego Przemysława Wiernego. W 1312 roku Sława wymieniana jest w dokumentach jako miasto otwarte i siedziba dystryktu (obwodu).

W 1468 roku miasto wraz z okolicznymi dobrami nabył Melchior von Rechenberg. Ten magnacko – rycerski ród rezydował w Sławie przez następne 200 lat. W tym czasie rozbudowano Sławski zamek, miasto otoczono wałami ziemnymi i palisadą oraz zabezpieczono fosą. Rozbudowano także kościół.

Po wojnie trzydziestoletniej, w 1655 roku Sława przeszła we władanie rodu Barwitzów. Podstawą gospodarki miasta i gminy do końca XVIII wieku był głównie przygraniczny handel. Opierał się on na imporcie z Polski Inu, zboża i bydła. Rozwijało się także rolnictwo i rybactwo oraz rzemiosło, głównie sukiennictwo. Na okolicznych wzgórzach uprawiano winną latorośl, a owoce przerabiano w miejscowej wytwórni wina. Ponadto funkcjonowały tutaj: 3 gorzelnie, destylarnia,

mleczarnia, kilka wiatraków, 2 tartaki i cegielnia. W roku 1787 miasto liczyło 543 mieszkańców, a w 1880 było ich 850.

W 1886 roku posiadłość objęła morawska linia hrabiów von Haugwitz. Dopiero na przełomie XIX i XX wieku Sława rozbudowała się poza granice miasta średniowiecznego. Znaczący wpływ na rozwój regionu miało otwarcie w 1913 roku linii kolejowej. Rozpoczął się rozwój funkcji turystycznych. Przyjazdy letników spowodowały rozwój bazy noclegowej w postaci hotelów, zajazdów czy schronisk. Rozwijało się także rolnictwo, hodowla oraz młynarstwo. W 1937 roku miasto liczyło 1678 obywateli.

Od zakończenia II wojny światowej gmina Sława wchodzi w skład państwa Polskiego. Zdecydowana większość osadników pochodziła z Wielkopolski oraz kresów wschodnich II Rzeczypospolitej. Pozostała także nieliczna grupa autochtonów. Obecny kształt gminy jest efektem przemian administracyjnych przeprowadzanych w latach 1973 – 1975.

Osadnictwo w gminie należy do zwartych. Spowodowały to głównie korzystne uwarunkowania gruntowe. Większość wsi zlokalizowanych jest przy drogach. Są to tak zwane ulicówki lokowane w średniowieczu, między innymi: Krzepielów czy Stare Strącze. Późniejszy rozwój osadnictwa spowodował powstanie wielodrożnic, czego przykładem są Ciosaniec oraz Łupice.

2. 2. Walory naturalne.

W poniższym rozdziale bazowano głównie na materiałach z opracowania „Sławski Park Krajobrazowy – dokumentacja projektowa”.

Klimat.

Klimat gminy podobnie jak całej polski jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. W skali kraju według W. Okołowicza gmina Sława leży w regionie klimatycznym śląsko – wielkopolskim. Natomiast według Prawdzica i Koźmińskiego, którzy dokonali dokładnej analizy klimatologicznej tej części Polski, przez obszar gminy przechodzi granica dwóch krain: pasa pradolin południowych (X) i wzniesień południowo – wschodnich (XIII).

Niezależnie od podziałów obszar gminy należy do najcieplejszych w Polsce i charakteryzuje się: przewagą wpływów oceanicznych, mniejszymi od przeciętnych amplitudami temperatur, wczesną wiosną, długim ciepłym latem, łagodną i krótką zimą oraz malejącymi opadami w kierunku centrum kraju.

Według danych ze stacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) w Radzynie, średnia temperatura roczna wynosi 8,5 °C; stycznia (-0,8 °C), a lipca

18,5 °C. Liczba dni z przeciętną temperaturą dobową poniżej 0 °C wynosi 11. Izoamplitudy roczne kształtują się na poziomie 19 – 20 °C. Lato przeciętnie trwa około 100 dni co powoduje, że jest najdłuższe w Polsce, natomiast zima około 60 dni i jest to jeden z najkrótszych okresów trwania zimy w kraju.

TABELA 1: Gmina Sława – rozkład średnich miesięcznych temperatur powietrza według IMGW Radzyń.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
T w °C	-0,8	-0,2	3,7	7,4	13,5	16,3	18,0	17,4	13,3	8,7	4,0	1,1

TABELA 2: Gmina Sława – rozkład średnich temperatur według IMGW Radzyń.

Temperatura	Wartość w °C
Średnia roczna	8,5
Średnia stycznia	-0,8
Średnia lipca	18
Izoamplituda roczna	19 – 20

Suma rocznego opadu wynosi 500 – 550 mm, w tym półrocza chłodnego (listopad – kwiecień) około 200 mm. Opady półrocza ciepłego (maj – październik) osiągają 320 mm. Pierwszy śnieg pojawia się około połowy listopada, a ostatni na przełomie marca i kwietnia. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 50 – 60 dni. Jej grubość waha się w przedziale 5 – 15 cm. Okres występowania pokrywy śnieżnej przerywany jest częstymi odwilżami. W tym czasie opad zimowy stanowi deszcz.

TABELA 3: Gmina Sława – średnie miesięczne wartości opadów według IMGW Radzyń.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Opad w mm	33	23	26	36	46	64	74	57	35	34	36	41

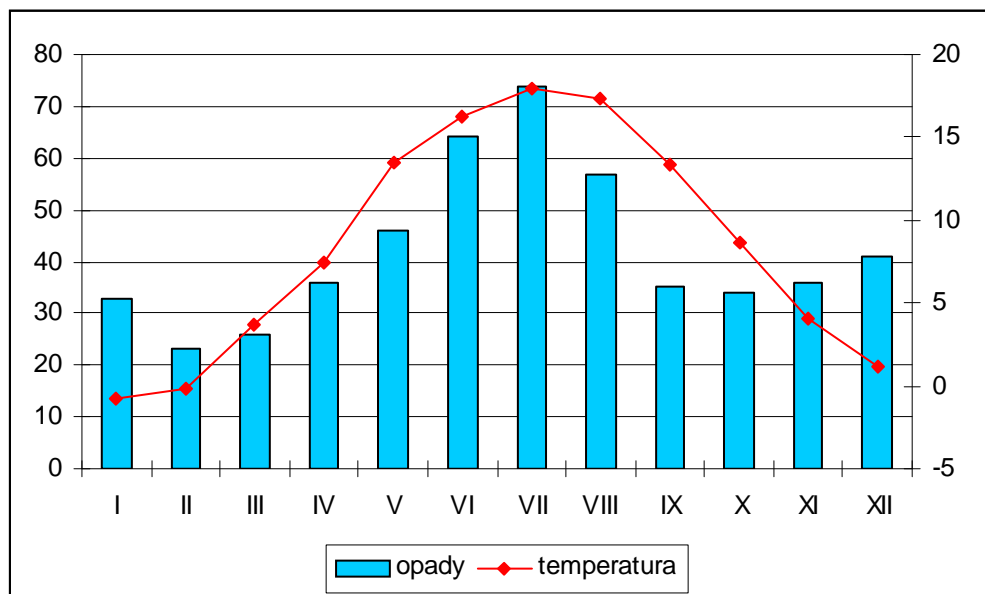
TABELA 4: Gmina Sława – sumy opadów.

Opady	Wartość
Suma roczna	500 – 550 mm
Suma półrocza chłodnego	200 mm
Suma półrocza ciepłego	320 mm
Grubość pokrywy śnieżnej	5 – 15 cm

Według obliczeń IMGW Radzyń za lata 1971 – 1990 średnia liczba dni pogodnych w roku wynosi 62, a pochmurnych 108 i jest jedną z najmniejszych w Polsce. Usłonecznienie przekracza w roku 1500 godzin, natomiast miesiącem o największym usłonecznieniu jest maj – 224 godziny. Przeciętny czas trwania zjawisk lodowych na Jeziorze Sławskim wynosi 76 dni, a pokrywa lodowa

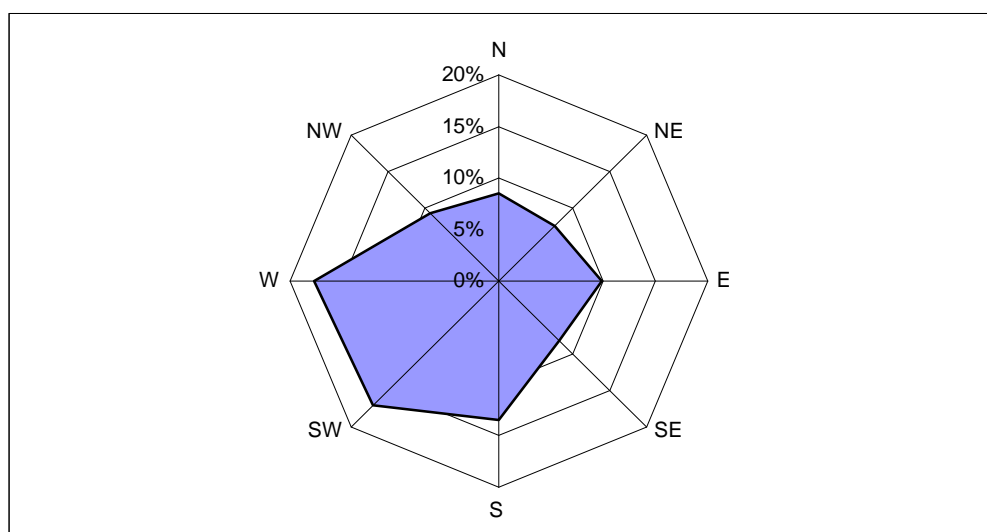
utrzymuje się przez 61 dni. Obie wartości wskazują na najkrótszy czas trwania tych zjawisk w kraju.

RYCINA 2: Gmina Sława – rozkład średnich temperatur oraz opadów według IMGW Radzyń.

Najczęstsze wiatry wieją z kierunków: zachodniego, południowo – zachodniego oraz południowego. Stanowią 48,3 % częstotliwości wiatru. Ich średnia prędkość oscyluje w granicach 3 m / s.

RYCINA 3: Gmina Sława – róża wiatrów według danych IMGW Radzyń.

Okres wegetacyjny jest najdłuższy w Polsce i trwa ponad 225 dni. Początek robót polnych przypada na drugą dekadę marca. Reasumując warunki klimatyczne

panujące na terenie gminy są bardzo korzystne. Szczególnie sprzyjają rozwojowi turystyki i rolnictwa oraz pozwalają na osiągnięcie wyższego komfortu osiedlania się.

Geologia.

Gmina Sława położona jest na obszarze fałdowań paleozoicznych w tak zwanym Basenie Polskim. Budowę geologiczną okolic Sławy opisuje komentarz do mapy hydrograficznej arkusza Wschowa A. Choińskiego. „(...) Pod powłoką osadów kenozoicznych zalega formacja triasu (kajpru i wapienia muszlowego). Skały mezozoiczne przykrywają osady miocenu wykształcone głównie w postaci piasków, mułków i iłów z wkładkami węgla brunatnych. Na osadach miocenu zalegają żwiry, piaski i ropy pstry plicenu. Łączna miąższość trzeciorzędu wynosi około 200 metrów. Na całym obszarze na powierzchni zalegają utwory czwartorzędowe o zróżnicowanych miąższościach rzędu kilkunastu do kilkudziesięciu metrów”.

Dokumentacja projektowa „Sławski Park Krajobrazowy” wskazuje także na dwa przekroje geologiczne z „Mapy geologicznej Polski” zakreślone na liniach przebiegających przez gminę Sława. Pokazują one warstwy litologiczne czwartorzędowe na odcinkach:

- Dolina Odry (Nowa Sól) – Przyborów – Borowiec – Lubięcina – Konotop – Kolsko;
- Dolina Odry (Głogów) – Głogówko – Krzepielów – Lipinki – Sława Śląska – Ciosaniec.

Widoczna jest zróżnicowana wysokościowo powierzchnia trzeciorzędowa z licznymi głębokimi kopalnymi dolinami, które zostały wypełnione materiałami pochodzenia lodowcowego (piaski, żwiry, gliny) oraz rezydunami z okresów interglacjalnych. W dnach tych kopalnych dolin znajdują się najstarsze utwory z mezoplejstocenu (złodowacenie południowopolskie), na których leżą utwory neoplejstoceniowe (złodowacenie środkowopolskie). Najwyżej czyli na powierzchni występują materiały młodoglacjalne złodowacenia północnopolskiego, fazy leszczyńskiej.

Z analizy przekrojów wynika przebieg i zasięg złodowaceń. Można dokładnie prześledzić granicę kontaktu utworów litologicznych pochodzących z różnych okresów złodowaceń. Utwory młodoglacjalne z okresu fazy leszczyńskiej są na omawianym obszarze powszechne. Tylko w rejonie Krzepielowa na powierzchni znajdują się wychodnie piasków i żwirów wodno – lodowcowych złodowacenia środkowopolskiego (stadiał mazowiecko – podlaski).

Na przekroju w okolicach Ciosańca występują wyraźnie usypane wydmy kopalne. Tworzyły się one od schyłku plejstocenu do wczesnego holocenu. Wysokość pagórków wydmy dochodzi do 20 metrów. W wydmach występują miejscami dwa lub kilka poziomów gleb kopalnych wskazując na wielofazowy rozwój pokryw eolicznych.

Charakterystyczne dla terenów polodowcowych są surowce mineralne występujące na obszarze gminy. Są to głównie:

- torf – eksploatowany w okolicach Sławy w XIX i 1 połowie XX wieku;
- kreda jeziorna – jej udokumentowane złoża występują w okolicach miejscowości: Kuźnica Głogowska, Lipinki i Tarnów Jeziorny;
- surowce ilaste: iły, mułki zastoiskowe, gliny zwałowe – eksploatowane dawniej w Puszczy Tarnowskiej;
- kruszywa naturalne: żwiry, piaski – występujące na terenie całej gminy;
- wody mineralne – wysoka mineralizacja wód z otworu Sława IG1 uniemożliwia wykorzystanie jej do celów leczniczych. Istnieje możliwość na uzyskanie wód przydatnych w rozlewnictwie.

Na terenie obrębu geodezyjnego Krzepielów występują:

- złoża gazu ziemnego „Dębina”

- złoża kruszywa naturalnego „Krzepielów”

Geomorfologia.

Morfologia terenu gminy Sława związana jest ze zlodowaceniem bałtyckim. Obszar w skład, którego wchodzi okolice Sławy stanowi południową granicę występowania jezior na Niżu Europejskim. Wały moren czołowych, znaczące postój lądolodu w czasie stadiału leszczyńskiego zamykają Pojezierze Sławskie od południa. Przeważa tutaj krajobraz młodoglacjalny, typu pagórkowatego pojeziernego. Pojezierze stanowi wyraźną depresję, na której brzegach usytuowane są formy strefy marginalnej – moreny czołowe, wydmy kopalne i sandry. Dno depresji zajmuje między innymi Jezioro Sławskie.

Powierzchnia zlewni Jeziora Sławskiego wynosi 207,8 km². Na jej obszarze wyróżniamy trzy strefy geomorfologiczne:

- strefę moreny czołowej na południu – Pagórki Sławskie;
- strefę moreny dennej na południowym wschodzie – Równina Przybyszowska;
- strefę zastoisk jeziernych – Niecka Brneńsko – Sławska.

Każda z tych stref charakteryzuje się inną rzeźbą terenu oraz budową geologiczną. Prowadzi to w konsekwencji do zróżnicowania szaty roślinnej na badanym obszarze.

Zlewnia Jeziora Sławskiego ma kształt owalny, a jej granice na południu biegną wzgórzami moren czołowych, których kulminacje sięgają 131 m npm. – Stara Winna Góra położona u stóp Starego Strącza. Jezioro Sławskie, zajmujące środek zlewni jest pokaźną rynną o kierunku NW – SE z 817 hektarowym lustrem wody. Brzegi jeziora położone są 57 m npm. Pod względem hipsometrii obszar jest zróżnicowany. Północna część to płaski, bezleśny teren pocięty licznymi rowami melioracyjnymi. Dna szerokich dolin zajmują łąki i pola uprawne. Wodę z systemów kanałów zbiera rzeka Czernica, przepływająca przez Sławę i w parku miejskim wpadająca do jeziora. Południowa część zlewni ma bardziej urozmaicone

ukształtowanie. Występują tu duże kompleksy leśne Puszczy Tarnowskiej, rosnące na ciągu wzgórz moreny czołowej. Kulminacje tych wzgórz przewyższają 120 m npm. Na małym więc obszarze występują liczne deniwelacje.

Hydrologia.

Centralną część obszaru zajmuje Jezioro Sławskie. Wokół niego zlokalizowanych jest dalszych 11 jezior, z których większość ma połączenie z nim poprzez sieć strumieni. Łączna pojemność mis jeziornych wynosi około 50 mln m³. Jeziora są wysoko zeutrofizowane, a ich misy wypełnione są grubymi warstwami osadów: torfów, gytii oraz mułów. Brzegi zbiorników zarośnięte są szerokim pasem trzcinowisk i szuwarów. W ich pobliżu występują bagna oraz moczary z pokładami torfów i kredy jeziornej, świadczącej o dawnych zasięgach tych jezior.

➤ Jezioro Sławskie:

Zajmuje powierzchnię 817,3 ha. Objętość wód wynosi 42,500 tys. m³. Średnia głębokość wynosi 5,2 m, natomiast maksymalna 12,3 m. Stosunkowo długa linia brzegowa do objętości wód ma wpływ na zwiększoną możliwość ulegania zanieczyszczeniom. Jednakże osłaniający jezioro pas lasów, stosunkowo duża głębokość oraz 50 % wymiana wód w ciągu roku chroni zbiornik przed degradacją. Jezioro Sławskie charakteryzuje się dużą ilością organizmów planktonowych i zaliczane jest do jezior eutroficznych. Stan czystości wód jest niejednorodny. Najbardziej zanieczyszczona jest południowo – wschodnia część jeziora przy ujściu rzeki Czernicy. Pod względem fizyko – chemicznym woda odpowiada III klasie czystości, natomiast pod względem bakteriologicznym wody jeziora są czyste i odpowiadają I klasie.

➤ Jezioro Tarnowskie Duże:

Zajmuje powierzchnię 91,6 ha. Objętość wód wynosi 3540 tys. m³. Zasilane jest głównie wodami podziemnymi. Średnia głębokość wynosi 3,8 m, natomiast maksymalna 7,5 m. Długa linia brzegowa w stosunku do objętości wód, niska głębokość oraz inne czynniki powodują, że zbiornik ma obniżoną możliwość obronną przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Podobnie jak w przypadku Jeziora Sławskiego, osłaniający pas lasów oraz 70 % wymiana wód na rok zwiększa możliwości samoobrony. Jezioro Tarnowskie Duże jest zbiornikiem eutroficznym. Pod względem fizyko – chemicznym odpowiada II klasie czystości, natomiast pod względem sanitarnym zalicza się do I klasy.

➤ Jezioro Tarnowskie Małe:

Zajmuje powierzchnię 37,5 ha. Objętość wód wynosi 1193,4 tys. m³. Zasilane jest wodami Cienicy. Średnia głębokość wynosi 3,3 m, natomiast maksymalna 7,2 m. Pod względem fizyko – chemicznym odpowiada III klasie czystości, natomiast pod

względem bakteriologicznym zalicza się do I klasy wiosną oraz II klasy podczas lata.

➤ Jezioro Błotne:

Zajmuje powierzchnię 19,9 ha. Objętość wód wynosi 291,8 tys. m³. Przez ten zbiornik przepływają wody odpływające z Jezior: Tarnowskiego Dużego i Małego przed ujściem do Jeziora Sławskiego. Średnia głębokość wynosi 1,5 m, natomiast maksymalna 2,3 m. Zbiornik jest płytki i silnie zarastający roślinnością wynurzoną i pływającą. Pod względem fizyko – chemicznym jak i bakteriologicznym odpowiada III klasie czystości.

➤ Jezioro Młyńskie Małe (Kamienne):

- powierzchnia 5,6 ha;
- objętość wód 88,3 tys. m³;
- średnia głębokość 1,6 m;
- maksymalna głębokość 3,1 m;
- ulega powolnemu wyłyceciu i zarastaniu;
- fizyko – chemicznie oraz bakteriologicznie II klasa czystości wód.

➤ Jezioro Młyńskie Duże (Głuchowskie):

- powierzchnia 10 ha;
- objętość wód 402,8 tys. m³;
- średnia głębokość 4,0 m;
- maksymalna głębokość 6,1 m;
- fizyko – chemicznie II klasa, bakteriologicznie III klasa czystości.

➤ Jezioro Pluszne:

- powierzchnia 9,5 ha;
- objętość wód 250,1 tys. m³;
- średnia głębokość 2,6 m;
- maksymalna głębokość 4,4 m;
- fizyko – chemicznie III klasa, bakteriologicznie I klasa czystości.

➤ Jezioro Steklna Górna (Droniki):

- powierzchnia 10,2 ha;
- objętość wód 83,32 tys. m³;
- średnia głębokość 0,8 m;
- maksymalna głębokość 1,3 m;
- fizyko – chemicznie poza klasowe, bakteriologicznie II klasa czystości.

➤ Jezioro Steklno Dolne (Nowa Rola):

- powierzchnia 6,4 ha;
- objętość wód 31,83 tys. m³;
- średnia głębokość 0,5 m;
- maksymalna głębokość 0,9 m;
- fizyko – chemicznie III klasa, bakteriologicznie II klasa czystości.

Wszystkie jeziora zlokalizowane w gminie Sława charakteryzują się wysoką podatnością na degradację. Stąd wynika ich nie najlepsza jakość. Zanieczyszczenia wód są typu przestrzennego. Wskazuje na to wysoka zawartość azotu ogólnego, szczególnie wosną. Niska przezroczystość wynika z niewielkich głębokości oraz znacznego zmaczenia osadów przez wiejące wiatry. Na obecną jakość wód główny wpływ mają czynniki naturalne oraz nagromadzone w poprzednich latach zanieczyszczenia zdeponowane w osadach jezior. W okresie letnim dopływ zanieczyszczeń zarówno ze źródeł punktowych jak i rozproszonych ulega zwiększonemu natężeniu ze względu na znaczne obciążenie ruchem turystycznym.

Obszar gminy odwadniany jest przez 8 cieków. Największym z nich jest Obrzyca, dla której zlewnia Jeziora Sławskiego jest obszarem źródłowym. Znaczące dla analizowanego terenu są: Cienica i Czernica. Ich długości nie przekraczają 10 km, a powierzchnie zlewni mają około 60 km². Mniejszymi ciekami są kilkukilometrowe strumienie: Dębogóra i Radzyńska Struga. Ich obszary zasilania wynoszą kilkanaście km². Okresowo wodę prowadzi także Jeziorna.

Ogólny stan czystości rzek gminy Sława jest dobry. Odpowiadają głównie I oraz II klasie czystości. W okresie letnim jakość wód powierzchniowych ulega wyraźnemu pogorszeniu. Wszystkie cieki mają wtedy obniżoną klasę czystości ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Związane one są najprawdopodobniej ze zwiększonym ruchem turystycznym.

Południowo – wschodni kraniec gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 306 „Zbiornik (SM) Wschowa”. Jest to zbiornik czwartorzędowy, o charakterze porowym, posiadający status wysokiej i najwyższej ochrony.

LEGENDA:

- - jeziora
- - wody płynące
- - zabudowa mieszkaniowa
- - drogi

RYCINA 4: Gmina Sława – sieć hydrograficzna.

Gleby.

W związku ze zlodowaczeniami obszar gminy Sława niemal w całości pokrywają utwory piaszczyste, żwirowe oraz gliniaste rezydua. Skałami macierzystymi gleb są:

- piaski i żwiry strefy moreny czołowej;
- piaski zwałowe moreny dennej;
- piaski sandrowe;
- piaski rzeczne na terasach akumulacyjnych;
- piaski wydmowe;
- mady rzeczne w dolinach.

Ogółem dla około 90 % obszaru gminy skałę macierzystą stanowią piaski. Na nich wytworzyły się głównie gleby bielcowe, których żyzność jest niska. Duże połacie tych gleb porastają obecnie lasy. Najniższą żyznością charakteryzują się gleby wytworzone z piasków wydmowych. Występują one przeważnie na północy gminy. W strefie moreny czołowej i dennej występuje glina. Gliniaste rezydua zgromadziły się w kotlinowych obniżeniach. Wytworzyły się tam gleby brunatne o większej żyzności. W nieckach i obniżeniach dolinnych występują gleby organiczno – mineralne oraz organiczne, głównie o typach murszowych, murszowatych i torfowych. W związku z powyższym na omawianym terenie rozróżniamy następujące typy gleb:

- gleby bielcowe piaszkowe wykształcone z piasków luźnych, słabo gliniastych i gliniastych;
- gleby bielcowe wytworzone z gliny zwałowej oraz z piasków naglinionych i nałowych: lekkie i średnie;
- gleby mułowo – bagienne;
- gleby torfowe;
- gleby bagienne;
- mady piaszczyste: lekkie, średnie i ciężkie;
- piaski rzeczne.

Słabą żyzność tutejszych gleb potwierdza klasyfikacja gruntów ornych według klas bonitacyjnych.

TABELA 5: Gmina Sława – struktura klas bonitacyjnych gleb.

Klasa bonitacyjna	Struktura w %
I	0,0
II	0,0
III a	1,2
III b	8,9
IV a	21,5
IV b	22,6
V	26,2
VI	17,7
VI RZ	1,9

Najlepsze gleby znajdują się we wsiach: Stare Strącze, Lubiatów, Przybyszów, natomiast najgorsze w: Tarnowie Jeziernym, Śmieszkowie i Kuźnicy Głogowskiej.

Roślinność.

Na podstawie badań przeprowadzonych w latach 1984 – 1998, w gminie Sława stwierdzono występowanie następujących zbiorowisk roślinnych:

- roślin wodnych;
- siedlisk nadbrzeżnych;
- torfowisk;
- naturalne i antropogeniczne;
- trawiaste łąk i muraw;
- leśne i zaroślowe;
- okrajkowe (strefa przejściowa pomiędzy zbiorowiskami leśnymi a trawiastymi);
- porębowe (np. krzewy jeżyn, bez czorny itp.);
- ruderalne i segentalne (przydroża dróg, ulic, śmietnisk itp.).

Ogółem flora roślin naczyniowych liczy 684 gatunki, w tym 16 paprotników. W oparciu o rozporządzenie Ministra Ochrony Przyrody, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 06.01.1995 roku stwierdzono występowanie 50 gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych. W oparciu o dane historyczne obserwuje się ubożenie florystyczne terenu gminy Sława. Największy wpływ wywiera na to postępujący napór cywilizacji człowieka. Flora ogólna badanego terenu, wraz z gatunkami uwzględnionymi w materiałach w źródłowych, a obecnie nie występującymi liczy około 800 gatunków. Natomiast lista gatunków w przeszłości obecnych na badanym obszarze jest dwa razy dłuższa od współczesnej.

Zwierzęta.

Warunki naturalne sprawiają, że obszar gminy jest zasobny w występowanie szerokiej gamy gatunków zwierząt: ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków.

➤ Ichtyofauna:

W zbiornikach wodnych gminy Sława występują między innymi: węgorz, sandacz, szczupak, sum, lin, karp, amur biały, tołpyga. Gatunki te utrzymują się dzięki zarybieniom i ochronie tarlisk. Ponadto występują: leszcz, płoć, okoń, ukleja i wzdręga, których to liczebność regulowana jest poprzez selekcję naturalną i wymiary gospodarcze. Połów ryb ograniczany jest np.: poprzez okresy ochronne.

➤ Płazy i gady:

Na omawianym terenie stwierdzono występowanie: traszek, kumaka, grzebiuszki, ropuch, żab, żółwia błotnego, jaszczurek, padalca, zaskrońca, żmiji oraz gniewosza. Ogółem na podstawie obserwacji stwierdzono występowanie 14 gatunków płazów i 7 gatunków gadów. Dwa gatunki, to jest: gniewoszcz płamisty oraz żółw błotny należą w Europie i Polsce do gatunków ginących.

➤ Awifauna:

Obszar gminy Sława jest bardzo cenny dla ptaków zarówno w okresie lęgowym jak i w czasie migracji oraz zimowania. Szczególną ostoją tych zwierząt jest Jezioro Sławskie. Skupiska jezior tworzą doskonałe miejsca lęgowe dla wielu gatunków ptaków wodno – błotnych. W czasie rozpoznania stwierdzono występowanie 162 gatunków ptaków, z tego 130 lęgowych. Do gatunków rzadkich należą: świstun, bielik oraz wąsatka. Gatunki narażone na wyginięcie to: bąk oraz zielonka.

➤ Ssaki:

Fauna ssaków obejmuje następujące rzędy:

- owadożerne – m.in.: jeż, ryjówka, rzęsorek, kret;
- zajęczaki – m.in.: królik, zajęc;
- gryznie – m.in.: nutria, piżmak, nornik, wiewiórka, bóbr;
- parzystonokopytne – m.in.: dzik, jeleń, daniel, sarna;
- drapieżne – m.in.: łasica, kuna, tchórz, wydra, borsuk, norka, lis;

Ponadto stwierdzono występowanie wielu gatunków nietoperzy.

Pełny wykaz flory i fauny oraz jej specyfiki występującej na terenie gminy Sława zawarty jest w opracowaniu „Sławski Park Krajobrazowy – dokumentacja projektowa”.

Atrakcyjne położenie geograficzne, a przede wszystkim bogactwo krajobrazów, flory oraz fauny powoduje, że gmina Sława jest od lat licznie odwiedzanym ośrodkiem turystycznym. Jednakże to co najcenniejsze, będące jednocześnie magnesem dla przyjeżdżających do gminy, nie może być przesadnie eksploatowane i musi podlegać ciągłej ochronie oraz stałemu monitoringowi.

3. Sytuacja socjalna i ekonomiczna.

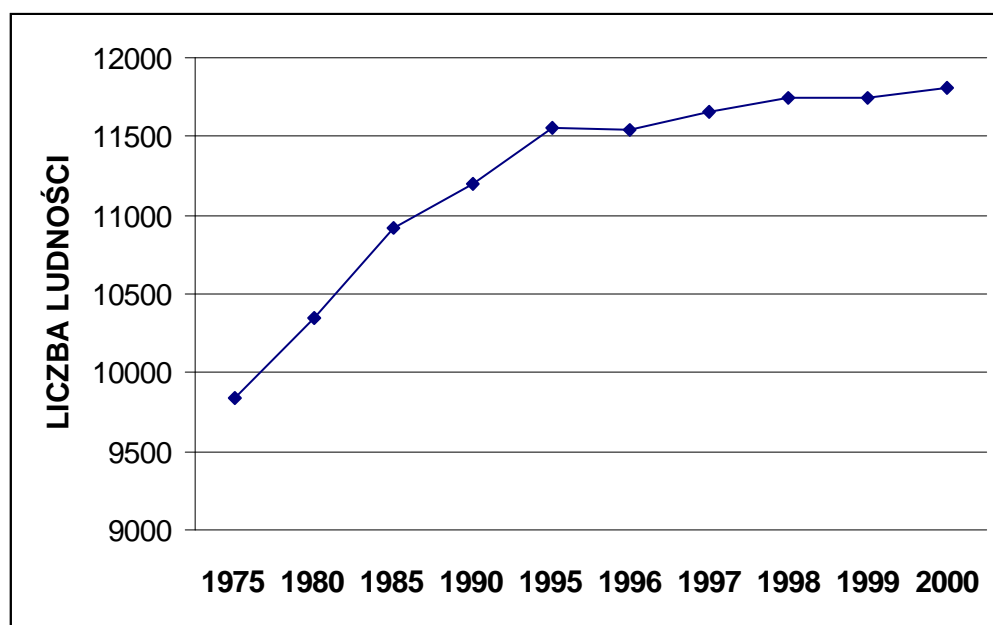
3. 1. Demografia.

Podstawowe dane o ludności.

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność oraz rozmieszczenie. Gmina miejsko – wiejska Sława 31 XII 2000 roku liczyła 11810 mieszkańców (w tym miasto Sława – 3855). Zamieszkiwało ją 5841 mężczyzn oraz 5969 kobiet (w mieście odpowiednio: 1869 oraz 1986). Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet do mężczyzn wynosi 1,02 (w mieście 1,06) i jest zbliżony do średniej dla województwa lubuskiego – 1,05.

Na 1 km² powierzchni gminy przypada 36 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest więc dwa razy niższa od średniej dla województwa lubuskiego – 73 osoby / km². Zaludnienie w mieście Sława wynosi 275 osób / km².

RYCINA 5: Gmina Sława – zaludnienie gminy w latach 1975 – 2000.

Tendencje zaludnienia charakteryzuje stały wzrost. Największy przyrost nastąpił w latach 1975 – 1995. Ludność gminy wzrosła w tym okresie o 1722 osoby, to jest o 17,51 %. Po 1995 roku dynamika wzrostu opadła. W tym okresie liczba

mieszkańców wzrosła o 254 osoby, to jest 2,20 %. Przyczyna powyższego to dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji dla obszarów wiejskich.

TABELA 6: Gmina Sława – rozwój zaludnienia w latach 1975 – 2000.

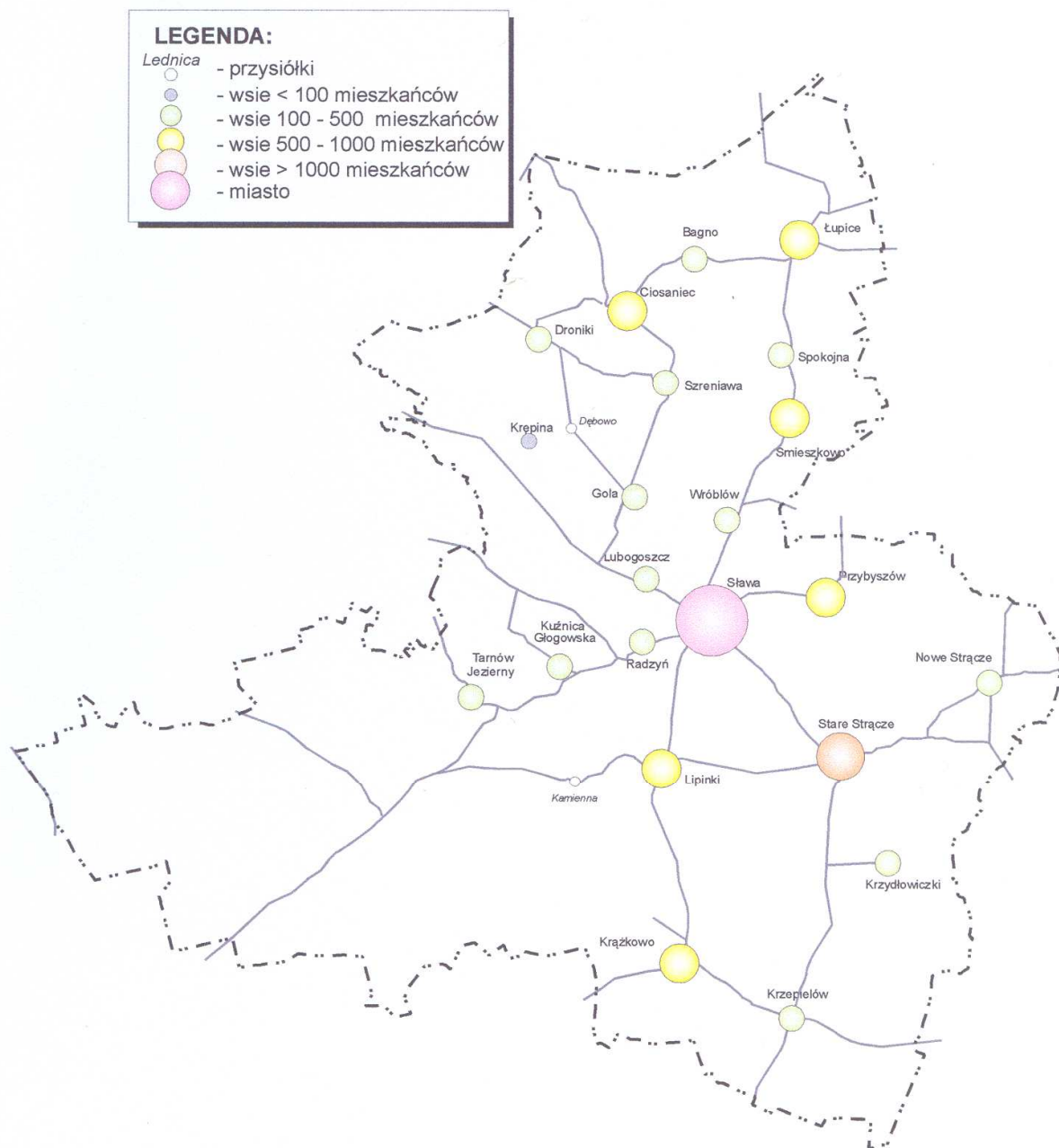
Rok	1975	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Liczba ludności	9834	10343	10916	11197	11556	11543	11663	11746	11751	11810

Przez cały analizowany okres czasu ilość kobiet była zbliżona do liczby mężczyzn. Jest to charakterystyczne zjawisko w gminach z przewagą ludności wiejskiej.

TABELA 7: Gmina Sława – rozkład zaludnienia według sołectw w 1999 roku.

Miejscowość	Liczba ludności
Sława	3888
Bagno	224
Ciosaniec	631
Droniki	176
Gola	238
Krażkowo	505
Krępina	13
Krzepielów	718
Krzydłowiczki	147
Kuźnica Głogowska	208
Lipinki	650
Lubogoszcz	341
Łupice	756
Nowe Strącze	117
Przybyszów	426
Radzyń	302
Spokojna	161
Stare Strącze	1260
Szreniawa	154
Śmieszkowo	440
Tarnów Jezierny	113
Wróblów	198

Najludniejsze miejscowości w gminie poza miastem Sława to położona na południowy – wschód od niej wieś Stare Strącze (ponad 1000 mieszkańców), oraz usytuowana w północno – wschodniej części gminy wieś Łupice.

RYCINA 6: Gmina Sława – przestrzenny rozkład zaludnienia.

Struktura wieku ludności.

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrowność ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci.

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa lubuskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się. Jednak na wsi oraz w małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Sława możemy określić jako jednostkę młodą.

TABELA 8: Gmina Sława – ludność według wieku w 2000 roku.

Grupa wieku	Gmina Sława	W tym miasto
0 – 2	438	116
3 – 6	650	204
7 – 14	1505	472
15 – 17	684	204
18 – 19	450	139
20 – 29	1900	622
30 – 39	1466	452
40 – 49	1868	694
50 – 59	1243	477
60 – 64	381	115
65 i więcej	1225	360

TABELA 9: Gmina Sława – struktura ludności według wieku w 2000 roku.

Grupa wieku	Gmina Sława (%)	W tym miasto (%)
0 – 2	3,71	3,01
3 – 6	5,50	5,29
7 – 14	12,74	12,24
15 – 17	5,79	5,29
18 – 19	3,81	3,61
20 – 29	16,09	16,13
30 – 39	12,41	11,73
40 – 49	15,82	18,00

50 – 59	10,52	12,37
60 – 64	3,23	2,98
65 i więcej	10,37	9,34

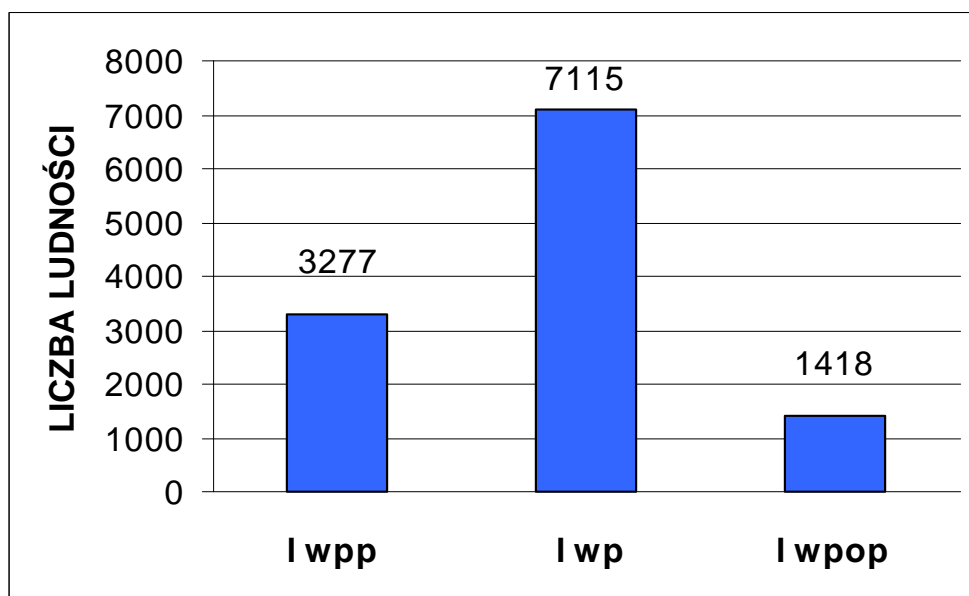
47,65 % zameldowanych w gminie, to jest 5627 osób liczy poniżej 30 lat. 31,56 % obywateli – 3727 osób nie ukończyło jeszcze 20 roku życia. W mieście Sława w stosunku do całej gminy żyje większy odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym. Spowodowane jest to między innymi lokalizacją zakładów pracy. Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

TABELA 10: Gmina Sława – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2000 roku.

Ludność w wieku:	Gmina Sława	Struktura (%)
Przedprodukcyjnym	3277	27,75
Produkcyjnym	7115	60,24
Poprodukcyjnym	1418	12,01

Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat. Obywatele wieku nieprodukcyjnego stanowią 39,76 % całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 1978 – 1983. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie” ludności jej nieprodukcyjną częścią.

RYCINA 7: Gmina Sława – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2000 roku.

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego dla gminy Sława wynosi 0,66 i jest wyższy od średniej dla województwa lubuskiego – 0,61. Odpowiada jednak średniej dla gmin miejsko – wiejskich, obecnie młodych demograficznie. Jego wartość rozkłada się korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych” jest przeszło 2 razy więcej osób „przedprodukcyjnych” niż „poprodukcyjnych”. Odnotowując jednak zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych, za kilkanaście lat można przewidywać odwrócenie dotychczasowych tendencji wskaźników „obciążenia”.

Ruch naturalny i wędrówkowy ludności.

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Sława rozkładają się korzystniej od średniej w województwie lubuskim. Wpływ na to mają szczególnie wspomniane wcześniej uwarunkowania występujące w gminach miejsko – wiejskich.

Przeciętna stopa przyrostu naturalnego na wsi jest wyższa niż w mieście. Ta tendencja utrzymuje się również w województwie lubuskim oraz gminie Sława. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2000 roku wynosił 2,55 ‰ i był wyższy od średniej wojewódzkiej wynoszącej 1,09 ‰.

TABELA 11: Gmina Sława – ruch naturalny w 2000 roku.

Ruch naturalny ludności	Wartości bezwzględne dla gminy Sława	W tym miasto
Małżeństwa	77	28
Urodzenia żywe	142	39
Zgony ogółem	112	30
W tym zgony niemowląt	1	0
Przyrost naturalny	30	9

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2000 roku wyniósł 6,54 (województwo 5,20). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu w stosunku do liczby ludności na 2000 rok wyniósł 12,06 i był wyższy od średniej dla województwa – 9,77. Umieralność społeczeństwa gminy, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła 9,51 i była nieznacznie wyższa od średniej w województwie – 8,68.

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się szczególnie młodych mieszkańców z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych powoduje, że saldo migracji stałej dla gminy Sława jest nieznacznie ujemne i równa się w liczbach bezwzględnych (-2).

TABELA 12: Gmina Sława – ruch wędrowniczy ludności w 2000 roku.

Gmina	Migracje ludności								Saldo migracji stałej
	Napływ				Odpływ				
	Razem	W tym			Razem	W tym			
		z miast	ze wsi	z zagranicy		do miast	na wieś	za granicę	
Gmina Sława	152	70	79	3	154	79	74	1	-2
W tym miasto	56	12	43	1	67	22	44	1	-11

Saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności wyniosło w 2000 roku (-0,17) i było niższe od średniej dla województwa (-0,57). Jednakże ujemne saldo migracji wystąpiło tylko w mieście i wyniosło w liczbach bezwzględnych (-11). Natomiast dla obszarów wiejskich gminy wartość była dodatnia i wyniosła +9. Podłożem tego zjawiska są głównie atrakcyjne warunki przyrodnicze sprzyjające osiedlaniu się. Przyrost rzeczywisty dla gminy Sława, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, wyniósł w 2000 roku + 28.

3. 2. Zatrudnienie.

Struktura funkcjonalno - przestrzenna.

Gmina ma zróżnicowany charakter funkcjonalno – przestrzenny. Równie istotne znaczenie odgrywają zarówno rolnictwo i leśnictwo oraz funkcje usługowe związane szczególnie z turystyką i działalnościami produkcyjnymi.

Pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej wiodącą rolę miasta Sława jest funkcja usługowo – przemysłowa. Jest to ośrodek, w którym koncentrują się usługi turystyczne oraz produkcja żywności o znaczeniu ponadregionalnym oraz usługi o znaczeniu gminnym dla obsługi ludności i budownictwo mieszkaniowe. Sława jest także gminnym ośrodkiem administracyjnym.

Na pozostałym obszarze gminy w oparciu o analizę funkcjonalną wyodrębnia się następujące rejony:

- strefa rolnicza;
- strefa turystyczno – wypoczynkowa.

Strefa rolnicza obejmuje wschodnią oraz północną część gminy. Jest to obszar charakteryzujący się dobrymi warunkami naturalnymi, sprzyjającymi rozwojowi intensywnej gospodarki rolnej. Sołectwa: Krzepielów, Stare Strącze, czy Lipinki pełnią funkcje rolniczo – usługowe. W pozostałych wsiach dominuje funkcja rolnicza.

Strefa turystyczno – wypoczynkowa obejmuje centralną oraz zachodnią część gminy wraz z miastem Sława i zespołem jezior: Sławskie, Tarnowskie Duże i Małe. Poza miastem, funkcje turystyczne pełnią głównie miejscowości: Lubiatów, Radzyń oraz Tarnów Jezierny.

Rynek pracy.

Na koniec 2000 roku urząd zarejestrował 763 podmioty gospodarcze w systemie REGON, w tym w mieście 421.

TABELA 13: Gmina Sława – formy własności podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Stan na koniec 2000 roku.

Forma własności	Gmina Sława		W tym miasto	
	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny
Spółki prawa handlowego (w tym z udziałem kapitału zagranicznego)	0	26 (3)	0	15 (2)
Spółki cywilne	0	63	0	37
Spółdzielnie	0	5	0	5
Zakłady osób fizycznych	0	619	0	330
Inne formy własności	21	29	14	20
Razem	21	742	14	407

Własnością publiczną jest 21 natomiast prywatną są 742 przedsiębiorstwa, to jest 97,25 % ogółu (w mieście 96,67 %). Spośród firm prywatnych 619 jest zakładami należącymi do fizycznych, to jest 83,42 % (w mieście 81,08 %).

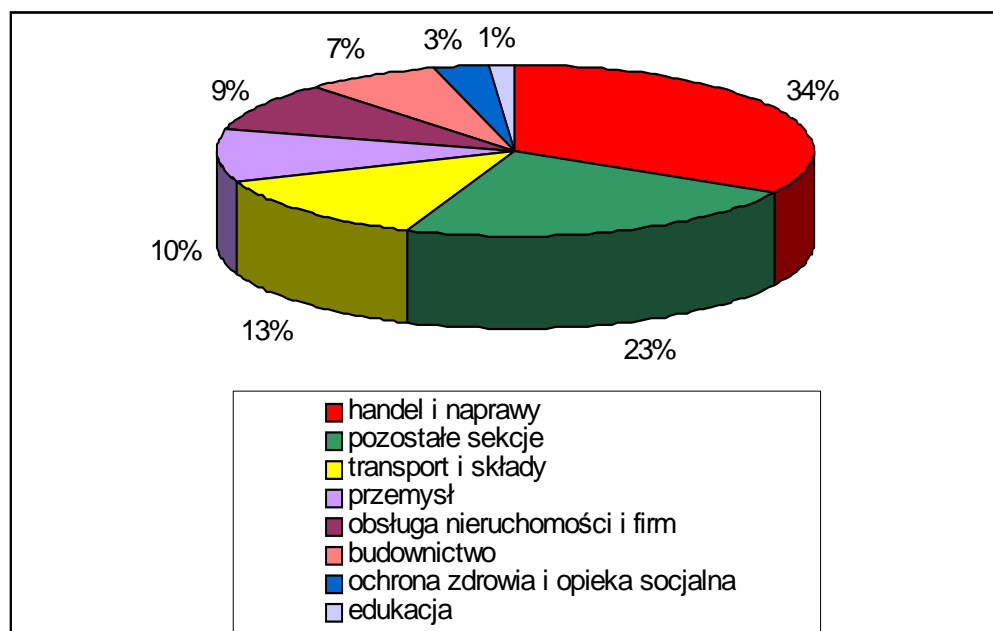
TABELA 14: Gmina Sława – podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON według wybranych sekcji. Stan na koniec 2000 roku.

Wybrane sekcje według EKD	Gmina Sława – ilość podmiotów	W tym miasto
Przemysł	74	41
Budownictwo	57	41
Handel i naprawy	254	138
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	102	49

Obsługa nieruchomości i firm; nauka	72	51
Edukacja	11	4
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	22	17
Pozostałe sekcje	171	80

Najwięcej firm (254) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 171 podmiotów zajmuje się inną działalnością niż wyszczególnione powyżej sekcje. Są to głównie firmy związane z turystyką, sportem i rekreacją. 102 podmioty prowadzą usługi transportowe i łącznościowe bądź składowe. Po około 70 jednostek prowadzi działalność przemysłową lub zajmuje się obsługą nieruchomości i firm.

RYCINA 8: Gmina Sława – struktura podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON według wybranych sekcji EKD. Stan na koniec 2000 roku.

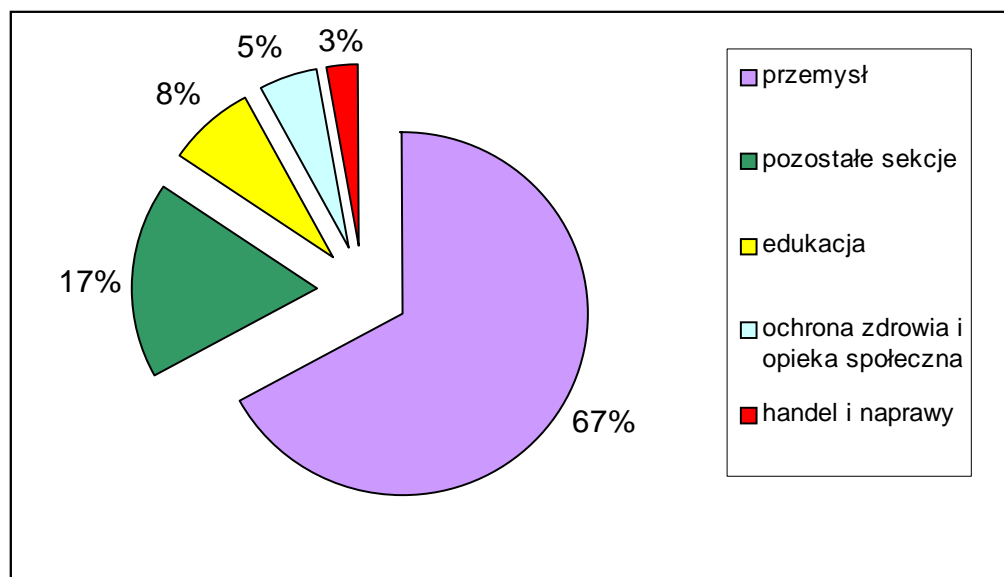
Według danych z 2000 roku liczba pracujących w gospodarce narodowej na obszarze gminy wyniosła 2325 osób (w mieście 1310). Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących osiągnął 47,57 % (miasto – 50,08 %). Uwarunkowanie te dokładnie ilustruje tabela nr 15 oraz rycina nr 6. Dane podawane są według faktycznego miejsca pracy, bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób.

TABELA 15: Gmina Sława – pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji EKD. Stan na koniec 2000 roku.

Wybrane sekcje według EKD	Gmina Sława – liczba pracujących	W tym miasto
Przemysł	1559	848

Handel i naprawy	62	30
Edukacja	185	117
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	117	63
Pozostałe sekcje	402	252

RYCINA 9: Struktura pracujących w gospodarce narodowej według wybranych sekcji EKD. Stan na koniec 2000 roku.

W gminie Sława rozkład pracujących według przedstawionych powyżej sekcji EKD nie jest równomierny. Najwięcej, bo aż 67 % pracuje w przemyśle. Powyższa statystyka nie odzwierciedla oczywiście faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy. Odnosi się ona bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją, odzwierciedlającą strukturę pracujących w większych podmiotach gospodarczych.

Bezrobocie.

Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności gminy jest bezrobocie.

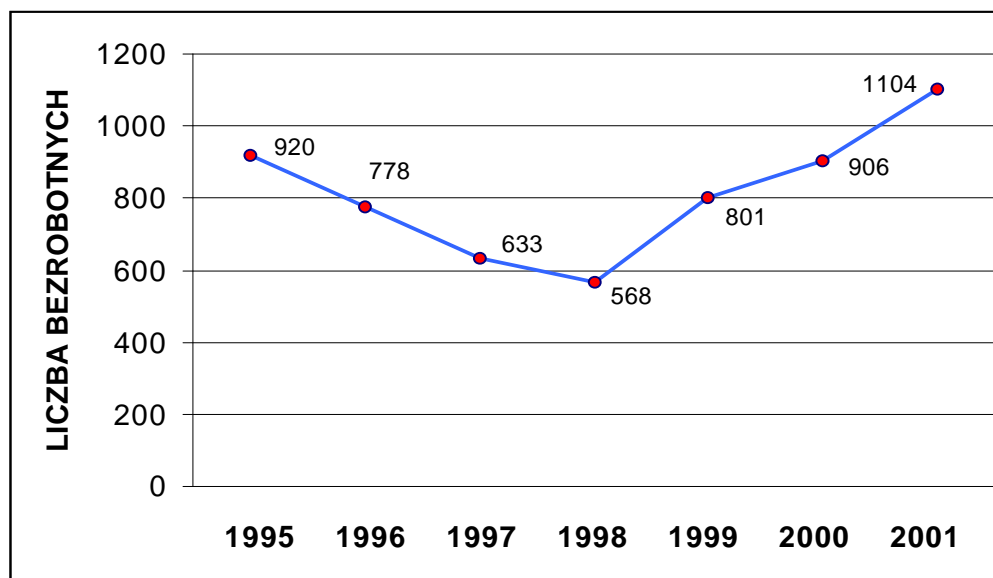
31 grudnia 2001 roku Powiatowy Urząd Pacy w Nowej Soli zarejestrował 1104 bezrobotnych z gminy Sława. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 15,52 zarejestrowano jako bezrobotne. Współczynnik obliczany w stosunku do 100 osób czynnych zawodowo jest o wiele wyższy. Mimo tego jest on jednym z niższych wskaźników charakteryzujących gminy województwa lubuskiego.

TABELA 16: Gmina Sława – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 1995 – 2001.

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem
1995	920
1996	778
1997	633
1998	568
1999	801
2000	900
2001	1104

31 grudnia 2000 roku udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 52,32 %. 630 osób, to jest 69,54 % nie posiadało prawa do zasiłku.

RYCINA 10: Gmina Sława – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 1995 – 2001.

Wyraźnie zarysował się spadek liczby bezrobotnych na 1998 rok w stosunku do roku 1995. Spowodowane jest to między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych, wprowadzonej od początku 1997 roku. Wpływ na to miało także ożywienie gospodarcze obserwowane w latach 1995 – 1998. Zaznaczający się wyraźnie od trzech lat wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi niekorzystnym wynikom makroekonomicznym, notowanym w latach 1998 – 2001.

TABELA 17: Gmina Sława – podstawowe dane charakteryzujące bezrobocie w 2000 roku.

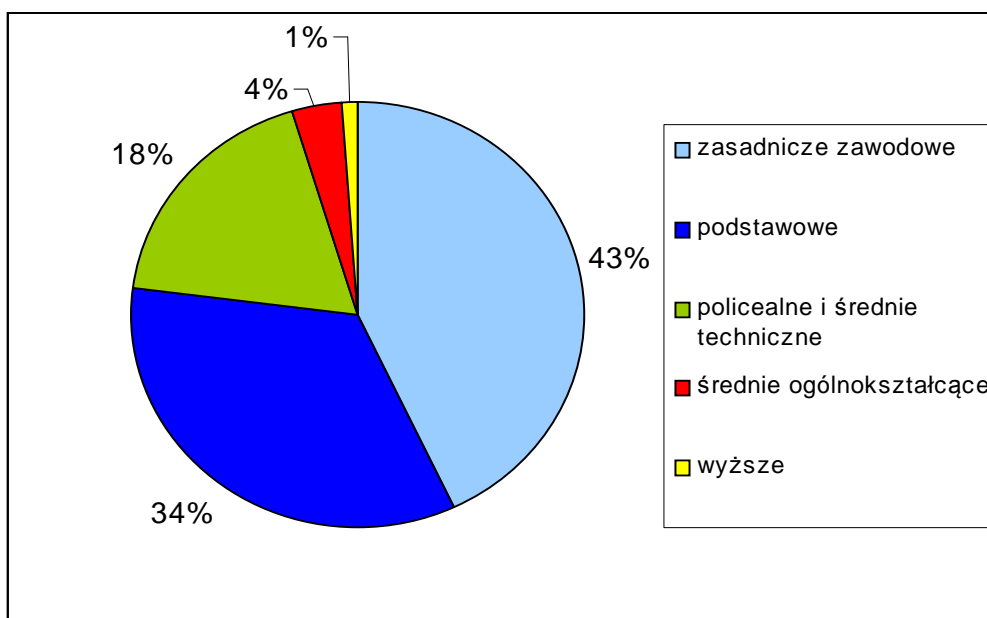
Wyszczególnienie	Gmina Sława – liczba bezrobotnych
Zwolnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy	43
Absolwenci szkół	61
Niepełnosprawni	10
Zamieszkali na wsi	610
Bez prawa do zasiłku	630

Bezrobotni zamieszkali na wsi, stanowili 67,33 % ogólnej liczby zarejestrowanych osób pozostających bez pracy.

TABELA 18: Gmina Sława – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na koniec 2000 roku.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych
Wyższe	11
Policealne i średnie techniczne	165
Średnie ogólnokształcące	32
Zasadnicze zawodowe	390
Podstawowe i bez wykształcenia	308

RYCINA 11: Gmina Sława – struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia. Stan na koniec 2000 roku.

Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym stanowią 77 % ogółu zarejestrowanych. Wynik ten odpowiada wartościom występującym na terenie całego kraju oraz województwa lubuskiego. Duża różnica pomiędzy wykształceniem ogólnokształcącym, a policealnym i średnim technicznym, na korzyść absolwentów liceów, wynika z faktu, że pierwsza grupa częściej kontynuuje naukę na wyższych uczelniach i tym samym nie zasila grupy bezrobotnych.

TABELA 19: Gmina Sława – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na koniec 2000 roku.

Grupa wieku	Liczba bezrobotnych	Struktura (%)
24 i mniej	253	27,92
25 – 34	229	25,28
35 – 44	235	25,94
45 – 54	180	19,87
55 i więcej	9	0,99

Struktura bezrobotnych według wieku jest mniej zróżnicowana. Po około 25 – 28 % zarejestrowanych znajduje się w pierwszych trzech grupach wiekowych, to jest: 15 – 24, 25 – 34, 35 – 44 lata. Zaledwie 1 % stanowią osoby bez pracy w wieku 55 i więcej lat. Przedstawiona powyżej struktura charakteryzuje obszar całego kraju.

TABELA 20: Gmina Sława – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na koniec 2000 roku.

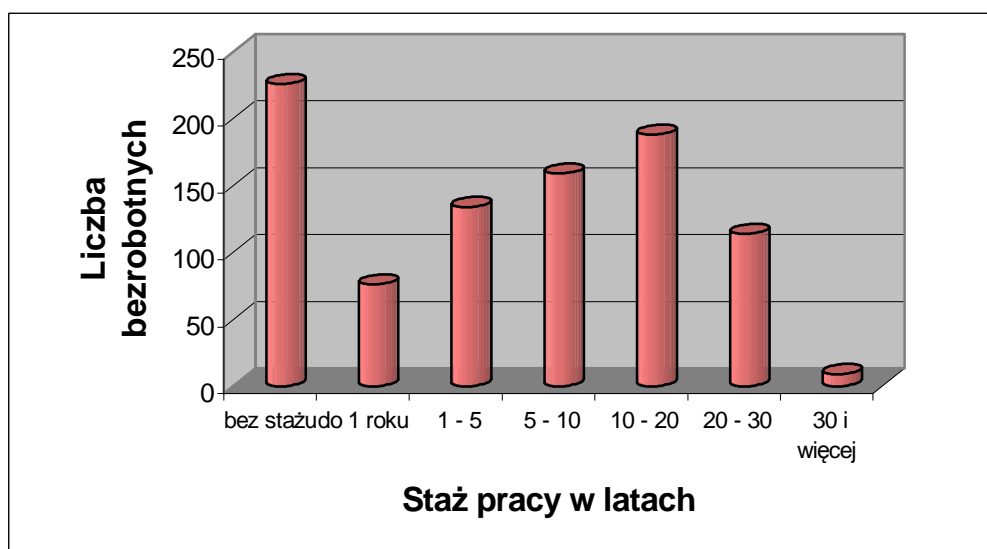
Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych	Struktura (%)
3 miesiące i mniej	217	23,95
3 – 6 miesięcy	170	18,76
6 – 12 miesięcy	152	16,78
12 – 24 miesięcy	220	24,28
Powyżej 24 miesięcy	147	16,23

Blisko 60 % ogółu bezrobotnych pozostaje bez pracy nie dłużej niż 12 miesięcy. Jest to grupa osób objęta zwolnieniami w latach 1999 – 2000 oraz dodatkowo zasiloną absolwentami szkół średnich, zwłaszcza zawodowych i technicznych. Poszczególne przedziały czasowe nie wykazują większego zróżnicowania i wahają się pomiędzy 16 – 25 %.

TABELA 21: Gmina Sława – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na koniec 2000 roku.

Staż pracy w latach	Liczba bezrobotnych	Struktura (%)
Bez stażu	226	24,94
Do 1 roku	76	8,39
1 – 5	134	14,79
5 – 10	159	17,55
10 – 20	188	20,75
20 – 30	114	12,58
30 i więcej	9	0,99

RYCINA 12: Gmina Sława – struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy. Stan na koniec 2000 roku.

34,32 % zarejestrowanych ma za sobą staż pracy dłuższy niż 10 lat, natomiast aż 33,30 % bezrobotnych nie pracowało dłużej niż rok. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że w tej drugiej grupie są głównie ludzie młodzi, absolwenci szkół średnich zawodowych, technicznych oraz ogólnokształcących.

3. 3. Aktywności społeczno – gospodarcze.

Działalności produkcyjne.

Dzięki dużej powierzchni użytków rolnych oraz lasów gospodarka gminy związana jest głównie z rolnictwem i leśnictwem. Wśród zakładów produkcyjnych dominują firmy związane z produkcją i przetwórstwem artykułów spożywczych.

TABELA 22: Gmina Sława – wykaz największych przedsiębiorstw.

Nazwa firmy	Profil produkcji	Zatrudnienie	Lokalizacja
„Balcerzak i Spółka”	Produkcja i przetwórstwo mięsne	737	Wróblów
Zakład Mięсны „Sława”	Produkcja i przetwórstwo mięsne	243	Sława
Zakład Mięсны „GS SCH Dobrosława”	Produkcja i przetwórstwo mięsne	125	Sława
„Hajduk”	Produkcja rolna, uprawa pieczarek	102	Ciepielówek, Lipinki, Szreniawa
„Blutex”	Ubojnia zwierząt	54	Sława
„Promarol Plus”	Utylizacja odpadów	54	Ciepielówek

Wyżej wymienione 6 przedsiębiorstw generuje zatrudnienie na poziomie 1315 osób. Liczba ta stanowi około 20 % wszystkich obywateli gminy w wieku produkcyjnym. Szczególnie należy podkreślić fakt, że Sława i okolice są jednym z największych ośrodków produkcji i przetwórstwa mięsnego oraz uprawy pieczarek w południowo – zachodniej Polsce. Pieczarkarnie funkcjonują w Lipinkach, Szreniawie, Łupicach i Ciepielówku. Wśród zakładów związanych z przetwórstwem produktów rolnych występują także małe gorzelnie, zlokalizowane w: Lipinkach i Starym Strączu.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 57 firm zajmujących się budownictwem oraz liczne podmioty z branży gospodarki magazynowej. Są to przeważnie małe zakłady o liczbie pracujących poniżej 10 oraz firmy osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Gmina dysponuje arealem 15 ha przeznaczonych na działalności gospodarcze. Są to uzbrojone działki zlokalizowane w Sławie. Obecnie cena 1 m² terenu pod działalności produkcyjno – usługowe kształtuje się na poziomie 23 złotych. Dla nowych inwestorów stosowane są preferencje w formie zwolnień od podatków gruntowych. Szacunkowe potrzeby obszarowe na cele gospodarcze określa się na około 17 ha. Gmina nie zamierza nabywać nowych gruntów przeznaczonych pod działalności produkcyjno – usługowe.

Usługi.

Zakres tematyczny niniejszego podrozdziału związanego z usługami obejmuje: handel, gastronomię, ochronę zdrowia, opiekę socjalną, szkolnictwo, kulturę oraz sport i turystykę.

Handel, gastronomia i rzemiosło.

Ogółem w 2000 roku na terenie gminy Sława funkcjonowało 131 sklepów, w których pracowało 230 osób. Na jeden obiekt handlowy przypadało 90 mieszkańców. Powierzchnia sprzedaży wszystkich placówek wyniosła 9254 m². Ponadto usługi świadczą 3 stacje paliw. Głównym ośrodkiem handlowym w gminie jest miasto Sława, w którym funkcjonowało odpowiednio 71 sklepów oraz 2 stacje benzynowe. W każdym sołectwie występuje przynajmniej 1 sklep.

TABELA 23: Gmina Sława – uwarunkowania charakteryzujące handel w 2000 roku.

Jednostka	Sklepy				Stacje paliw
	ilość placówek	pracujący	powierzchnia w m ²	liczba ludności na 1 sklep	
Gmina Sława	131	230	9254	90	3
W tym miasto	71	143	5698	54	2

Przeciętna powierzchnia sprzedaży na 1 punkt handlowy na terenie gminy wynosi 70,64 m² (miasto – 80,25 m²). Gminną zasób sieci handlowej zasila miejskie targowisko, zajmujące powierzchnię 2348 m². Liczba występujących tam stałych punktów sprzedaży drobnodetalicznej wynosi 20, w tym czynnych codziennie jest 14.

Zróżnicowanie funkcji gastronomicznych jest przeciętne. Przeważają nieliczne restauracje oraz bary. Struktura i oferta punktów handlowych, oraz gastronomicznych zmienia się diametralnie podczas sezonu letniego. Wraz z przyjazdem licznej rzeszy turystów i wczasowiczów, korzystających z oferty wypoczynkowej zlokalizowanej w centralnej oraz zachodniej części gminy, liczba placówek ulega przynajmniej podwojeniu. Określenie dokładnej liczby tych punktów jest trudne do oszacowania.

Oferta zakładów rzemieślniczych jest bogata. W szczególności świadczą one usługi: ogólnobudowlane, stolarskie, mechaniki pojazdowej oraz prace związane z obsługą rolnictwa i leśnictwa.

Służba zdrowia i opieka socjalna.

Na terenie miasta zlokalizowana jest stacja pogotowia ratunkowego oraz izba przyjęć. Zasięg działania tej placówki obejmuje teren całej gminy. Pełni on ważną funkcję szczególnie w sezonie letnim, kiedy to świadczy usługi na rzecz wczasowiczów i turystów.

Całość służby zdrowia poza terenem miasta została sprywatyzowana. Składa się ona obecnie z praktyk lekarzy rodzinnych zlokalizowanych w miejscowościach:

- Stare Strącze;
- Krzepielów;
- Ciosańiec.

Mieszkańcy samorządu korzystają ze szpitali oraz usług specjalistycznych świadczonych we Wschowie, Nowej Soli oraz Zielonej Górze. Gminę obsługują 3 apteki zlokalizowane na terenie miasta. Liczba ludności gminy na 1 aptekę wynosi 3937 osób (miasto – 1285 osób). Na terenie samorządu nie ma żłobków.

W 2001 roku z Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) w Sławie skorzystało:

- 28 osób z zasiłków stałych;
- 234 osoby z zasiłków okresowych;
- 566 osób ze świadczeń jednorazowych.

Z punktu widzenia potrzeb obecny stan służby zdrowia jest wystarczający. Nie planuje się budowy nowych lub rozbudowy obecnie funkcjonujących obiektów.

Szkolnictwo.

W roku szkolnym 2001 / 2002 sieć oświatowa na terenie gminy składała się z:

2 przedszkoli:

- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Sławie:
 - ilość dzieci – 151;
 - ilość nauczycieli – 10;
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Starym Strączu:
 - dzieci – 18;
 - nauczyciele – 2,

7 szkół podstawowych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ciosańcu:
 - uczniowie – 174;
 - nauczyciele – 14;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ciosańcu – Punkt Filialny w Łupicach:
 - uczniowie – 36;
 - nauczyciele – 3;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Krzepielowie:
 - uczniowie – 138;
 - nauczyciele – 9;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sławie:
 - uczniowie – 579;

- nauczyciele – 40;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sławie – Punkt Filialny w Śmieszkowie:
 - uczniowie – 39;
 - nauczyciele – 4;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Sławie – Punkt Filialny w Lipince:
 - uczniowie – 41;
 - nauczyciele – 4;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Starym Strączu:
 - uczniowie – 170;
 - nauczyciele - 12

1 gimnazjum:

- Gimnazjum w Sławie:
 - uczniowie – 633;
 - nauczyciele – 36,

1 zespołu szkół średnich:

- Zespół Szkół Rolniczych w Sławie (w tym):
 - Technikum Zawodowe – 98 uczniów;
 - Szkoła Policealna – 30 uczniów;
 - Liceum Agrobiznesu – 114 uczniów;
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa – uczniów – 79;

W placówce pracuje 24 nauczycieli.

TABELA 24: Gmina Sława – podsumowanie danych o sieci oświatowej w roku szkolnym 2001 / 2002.

Wyszczególnienie	Wartości w liczbach bezwzględnych
Przedszkola	2
Ilość dzieci w przedszkolach	169
Ilość nauczycieli w przedszkolach	12
Szkoły Podstawowe	7
Ilość uczniów w szkołach podstawowych	1177
Ilość nauczycieli w szkołach podstawowych	86
Gimnazja	1
Ilość uczniów w gimnazjach	633
Ilość nauczycieli w gimnazjach	36
Szkoły średnie	1
Ilość uczniów w szkołach średnich	321
Ilość nauczycieli w szkołach średnich	24

Liczba uczniów (dzieci) przypadających na 1 nauczyciela wynosi:

- Przedszkola – 14;
- Szkoły Podstawowe – 14;
- Gimnazjum – 18;
- Szkoła średnia – 13.

Mieszkańcy gminy korzystają także ze szkół zlokalizowanych poza jej granicami. Młodzież dojeżdża głównie do Wschowy, Nowej Soli, Głogowa, Zielonej Góry, Poznania czy Wrocławia. Dotyczy to głównie pobierania nauki w liceach ogólnokształcących, technikach i wyższych uczelniach.

Sieć oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie zakłada się likwidacji szkół oraz rezerwacji terenów pod budowę nowych placówek.

Kultura.

Rozpowszechnianiem kultury na terenie miasta i gminy zajmuje się Sławskie Centrum Kultury zlokalizowane w Sławie. Ośrodek prowadzi działalność kulturalną – oświatową. Zorganizowane są liczne kluby i sekcje zainteresowań. Należą do nich:

- zespół rockowy;
- zespół poezji śpiewanej i piosenki aktorskiej;
- klub recytatora;
- klub dziennikarza;
- sekcje:
 - wokalna;
 - komputerowa;
 - taneczna;
 - teatralna;
 - plastyczna.

Sławskie Centrum Kultury (SCK) włada budynkiem kina „Żeglarz” w Sławie oraz posiada filie w postaci Domów Kultury zlokalizowane w sołectwach:

- Ciosaniec;
- Krzepielowice;
- Śmieszkowo,

oraz liczne sale wiejskie we wsiach: Droniki, Stare Strącze, Łupice, Gola, Krzydłowiczki, Krążkowo, Lipinki, Przybyszów, Kuźnica Głogowska, Radzyń, Wróblów, Bagno, Szreniawa, Tarnów Jezierny, Krzepielów, Nowe Strącze, Lubogoszcz i Spokojna.

Integralną częścią Sławskiego Centrum Kultury jest Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Sławie oraz jej filie zlokalizowane w: Ciosańcu, Lipinkach, Krzepielowie, Starym Strączu i punkt biblioteczny w Śmieszkwie. Biblioteka posiada księgozbiór

liczony na ponad 55,5 tysiąca woluminów. Korzysta z niej około 1600 czytelników rocznie.

TABELA 25: Gmina Sława – podstawowe dane charakteryzujące usługi kultury w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Wartości bezwzględne
Domy kultury	4
Ludność gminy na 1 dom kultury	2952
Kina	1
Salę wiejskie podległe SCK	18
Ludność wiejska na 1 salę wiejską	457
Biblioteki publiczne	1
Filie biblioteki publicznej	5
Ludność gminy na 1 placówkę biblioteczną	1968
Księgozbiór w woluminach	55500
Księgozbiór na 1000 ludności	4694
Czytelnicy	1585
Czytelnicy na 1000 ludności	134
Wypożyczenia w woluminach ogółem	49500
Wypożyczenia w woluminach na 1 czytelnika	31
Wypożyczenia w woluminach na 1000 ludności	4184

Z punktu widzenia potrzeb sieć usług kultury jest wystarczająca. Władze samorządowe widzą potrzebę utrzymania istniejących placówek kulturalnych. W związku z tym nie przewiduje się budowy nowych oraz likwidacji obecnych obiektów.

Sport i turystyka.

Krzewieniem kultury fizycznej na terenie miasta i gminy zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sławie. Infrastruktura podległa OSIR – owi składa się z:

- stadionu sportowego w mieście z pełno wymiarowym boiskiem do piłki nożnej i bieżnią lekkoatletyczną oraz trybunami na kilkuset widzów;
- zespołu obiektów turystycznych zlokalizowanych w zachodniej części Sławy w odległości 50 m od brzegu Jeziora Sławskiego. Wyposażenie obiektu składa się z:
 - domków campingowych typu RAWICZ;
 - domków murowanych typu IDEAL;
 - budynku noclegowo – żywieniowego;
 - pola namiotowego i carawaningowego;
 - kortów tenisowych;
 - boisk do siatkówki i koszykówki;
 - kąpieliska ze strzeżoną plażą;
 - zjeżdźalnia wodna;
 - ogólnodostępnych natrysków;

- wypożyczalni sprzętu wodno – turystycznego;
- świetlicy TV;
- restauracji;
- licznych punktów małej gastronomii;
- punktów handlowych o profilu spożywczym.

Ponadto Ośrodek Sportu i Rekreacji zajmuje się współorganizowaniem wielu imprez sportowych. Funkcjonują także kluby: piłkarski i żeglarski.

Gminny zasób ogólnodostępnej dla mieszkańców infrastruktury sportowej wzbogacają liczne place sportowe. Są to najczęściej wiejskie boiska do gry w piłkę nożną, siatkówkę lub koszykówkę. Zlokalizowane są we wsiach: Krzepielów, Krążkowo, Stare Strącze, Lipinki, Tarnów Jeziorny, Kuźnica Głogowska, Radzyń, Przybyszów, Lubiatów, Śmieszkowo, Łupice, Ciosaniec i Gola. Stan techniczny tych obiektów jest zły. Wiele z nich ulega stopniowej dewastacji. W najlepszym stanie są te, które znajdują się w obrębie terenów szkolnych.

Działania klubów i licznych sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura turystyczno - rekreacyjna gwarantuje możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy. Zdecydowanej poprawy oczekuje obecnie stan techniczny obiektów, np.: stadionu miejskiego oraz innych placów sportowych zlokalizowanych poza miastem. W związku z powyższym nie zachodzi potrzeba rezerwacji terenów pod nowe obiekty sportowe.

Przedstawione w rozdziale nr 2 Studium walory naturalne determinują atrakcyjność turystyczną gminy Sława. Większość z nich, to jest: kompleks jezior, odstepy leśne, zabytki budownictwa i architektury, parki, pomniki przyrody itp. udostępnione są szerokiemu gronu odwiedzających. Istniejące uwarunkowania sprzyjają uprawianiu następujących sportów:

- wodnych: pływanie, nurkowanie, żeglarstwo, wioślarstwo, kajakarstwo itp.;
- siatkówka plażowa;
- turystyka piesza;
- turystyka rowerowa;
- jeździectwo – jazda konna;
- i wielu innych,

oraz innych form wypoczynku i rekreacji, takich jak między innymi:

- wypoczynek bierny: plażowanie i wędkowanie;
- spacer;
- ekoturystyka: podglądanie przyrody, słuchanie odgłosów ptaków, fotografowanie itp.

Powyższe spowodowało, że począwszy od lat 70 – tych XX wieku rozpoczęto intensywne zagospodarowanie turystyczne okolic Sławy. Jest to strefa wypoczynku pobytowego szczególnie dla mieszkańców: Zielonej Góry, Nowej Soli, Kożuchowa, Bytomia Odrzańskiego, Wschowy, Wrocławia i LGOM – u: Głogowa, Polkowic, Lubina i Legnicy oraz okolic wyżej wymienionych miejscowości. Największy

przyrost bazy turystycznej nastąpił w latach 90 – tych ubiegłego wieku. Obecnie funkcjonuje 38 ośrodków wczasowo – wypoczynkowych. Zlokalizowane są w centralnej oraz zachodniej części gminy. Najwięcej obiektów występuje w miejscowościach:

- Sława – 12;
- Lubiatów – 11;
- Radzyń – 7;
- Tarnów Jezierny – 6;
- Lubogoszcz – 4.

Łączny areał gruntów zajętych przez obiekty wczasowo – rekreacyjne wynosi 68,72 ha. Największą powierzchnię zajmują ośrodki zlokalizowane nad jeziorami: Sławskim, Tarnowskim Dużym oraz Tarnowskim Małym.

Ofertę noclegową wzbogacają liczne pensjonaty, kwatery prywatne oraz pola namiotowe, campingowe i carawaningowe. Obecnie liczna miejsc noclegowych kształtuje się na poziomie około 3 tysięcy, w tym 344 całoroczne. Rocznie z noclegów korzysta ponad 25 tysięcy osób, a udziela się ich około 130 tysięcy. Sezon turystyczny związany ze sportami wodnymi trwa od początku czerwca do końca września, ze szczytem w lipcu i sierpniu. Najbardziej popularne są pobyty jednodniowe i week – endowe, a także tygodniowe i dłuższe. Biorą pod uwagę zjawisko nie rejestrowanych miejsc noclegowych oraz pobyty na polach namiotowych i campingowych rzeczywista liczba udzielonych noclegów jest większa. Równie trudna do dokładnego oszacowania jest liczba osób odwiedzających w ciągu roku teren gminy. Ocenia się ją na około kilkadziesiąt tysięcy.

Infrastrukturę turystyczną na terenie gminy wzbogaca sieć znakowanych szlaków pieszych, konnych, wodnych oraz ścieżek dydaktycznych. Są to trasy:

Pieszce:

- **szlak zielony** – ze Sławy do Konotopu, biegnący przez Radzyń, Zatokę Radzyńską, Kuźnicę Głogowską, Tarnówek, Głuchów, Jezioro Tarnowskie Małe, Jezioro Tarnowskie Duże, Jodłów, Jeziorną, Józefów, Jezioro Święte do Konotopu (20 km);
- **szlak żółty** – ze Sławy w stronę Kaszczora. Na terenie gminy przebiega przez Wróblów, Śmieszkowo i Spokojną (10 km);
- **szlak żółty** – ze Sławy do Świętna, prowadzący przez Radzyń, południowe wybrzeże Jeziora Sławskiego, Jeziorną, rezerwat torfowiskowy Jezioro Mesze, Świętobór, Jezioro Święte, Lubiatów, Jezioro Steklno, Jezioro Dronickie, Droniki i Ciosaniec (30 km);
- ścieżka przyrodniczo – leśna „Moreny Pszczółkowo” na stokach Starej Winnej Góry;

RYCINA 13: Gmina Sława – obecny stan zagospodarowania turystycznego.

- ścieżka dydaktyczna „Zwierzyniec” poprowadzona w okolicach leśniczówki Zwierzyniec, położonej na południowym wybrzeżu Jeziora Sławskiego, tuż przy granicy gmin: Sława i Kolsko,

Konne:

- szlak konny „Lubiatów” – wije się pomiędzy Lubiatowem oraz jeziorami: Steklno i Dronickim,

Rowerowe:

- nie oznakowana trasa wiedzie wokół Jeziora Sławskiego,

Wodne:

- Lubuski Szlak Wodny: Sława – Santok (220 km – 10 dni);
- Jezioro Sławskie – Rzeka Obrzyca – Jezioro Rudno – południowy kanał Obrzy i grupa jezior Męcno – Wieleńskich (50 km – 3 dni);
- Sława – Jezioro Sławskie – Rzeka Obrzyca – Jezioro Rudno – dalej Obrzycą do Odry (60 km -3 dni).

Niniejszy opis świadczy o tym, że gmina Sława ma wyrobioną markę jako znany ośrodek wypoczynkowy oraz, że sektor turystyczno – rekreacyjny odgrywa obecnie ważną rolę w strukturze gospodarczej gminy. Działania samorządu powinny skoncentrować się głównie na ochronie istniejących zasobów naturalnych. Ich nadmierna eksploatacja może doprowadzić do dewastacji miejscowego środowiska przyrodniczego, będącego źródłem dochodów wielu mieszkańców gminy. Równie istotne jest stałe zwiększanie standardu istniejących obiektów oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej. Istnieje np.: potrzeba wytyczenia uzupełniających tras rowerowych. Tereny pod działalność sportowo – rekreacyjną zapewnione w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego są wystarczające z punktu widzenia potrzeb.

Rolnictwo i Leśnictwo.

Rolnictwo.

Znaczącą funkcję w gospodarce gminy Sława pełni rolnictwo. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale do 10 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie gminy z licznymi podmiotami gospodarczymi.

Użytki rolne stanowią 41,16 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 49,23 %, a pozostałe grunty i nieużytki 9,6 %. Struktura użytków rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 78,08 %;
- sady – 0,30 %;
- łąki – 17,44 %;
- pastwiska – 4,18 %.

TABELA 26: Gmina Sława – użytkowanie gruntów w 2000 roku (w hektarach).

Gmina	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki
		Razem	W tym					
			grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Sława	32678	13451	10503	40	2346	562	16089	3138
w tym miasto Sława	1431	259	204	3	46	6	77	1095

W mieście Sława użytki rolne stanowią 18,10 % ogólnej powierzchni, lasy 5,38 %, a pozostałe grunty 76,52 %. Struktura użytków rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 78,76 %;
- sady – 1,16 %;
- łąki – 17,76 %;
- pastwiska – 2,32 %.

RYCINA 14: Gmina Sława – struktura użytkowania gruntów w 2000 roku (w ha).

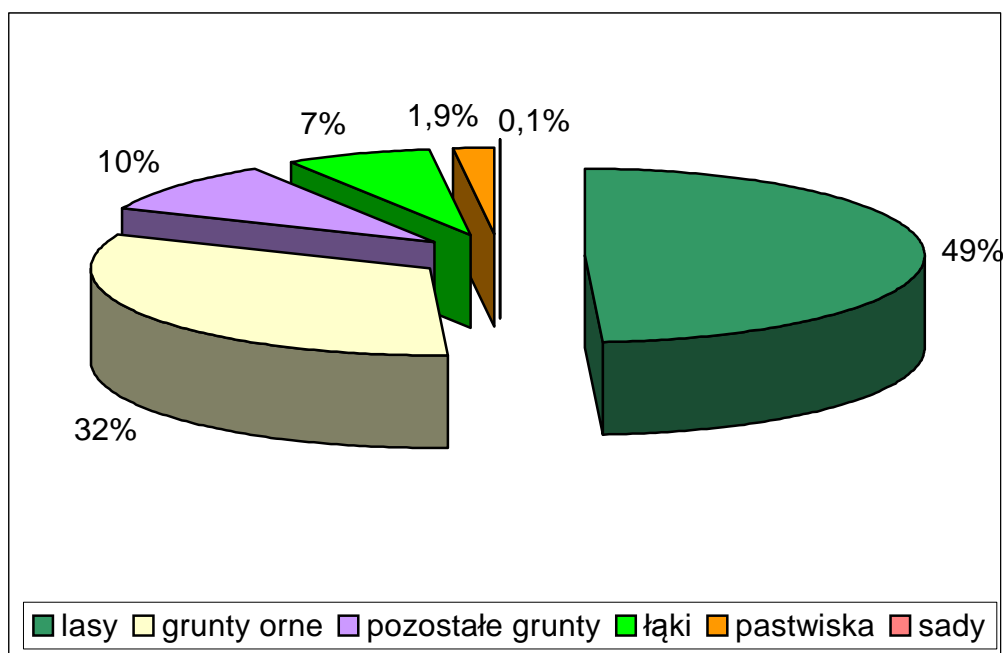

TABELA 27: Gmina Sława – użytkowanie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 2000 roku (w hektarach).

Gmina	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy	Pozostałe grunty i nieużytki
		Razem	W tym					
			grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Sława	9928	9294	7467	31	1441	355	180	454
w tym miasto Sława	140	93	69	2	18	4	1	46

Indywidualne gospodarstwa rolne stanowią 30,38 % powierzchni ogólnej gminy. Użytki rolne stanowią 93,61 % ogólnej powierzchni gruntów indywidualnych gospodarstw rolnych, lasy i grunty leśne 1,81 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 4,57 %. Struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

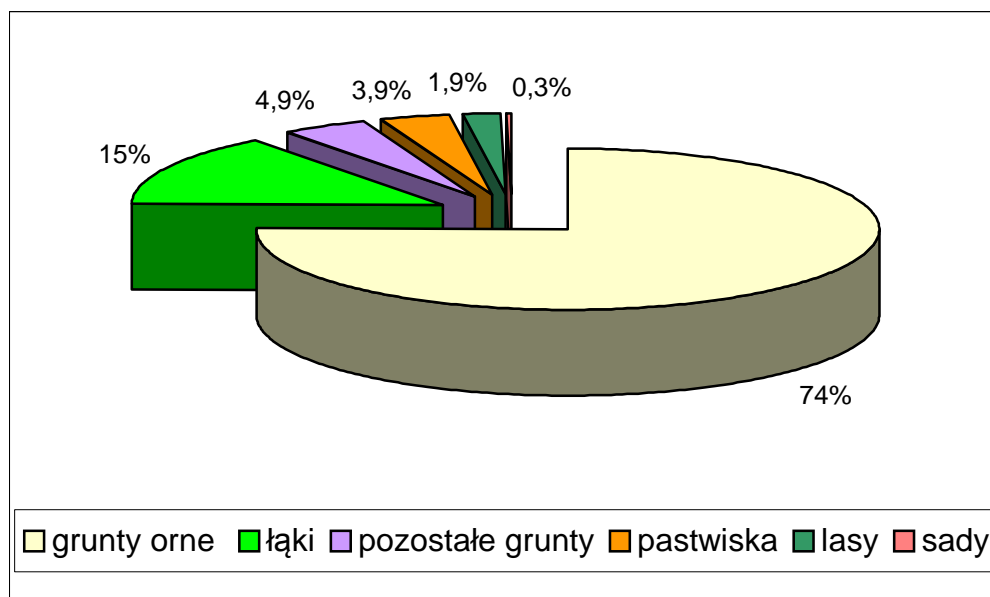
- grunty orne – 80,34 %;
- sady – 0,33 %;
- łąki – 15,50 %;
- pastwiska – 3,82 %.

W mieście Sława użytki rolne stanowią 66,43 % ogólnej powierzchni gruntów indywidualnych gospodarstw rolnych, lasy 0,71 %, a pozostałe grunty 32,86 %.

Struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 74,19 %;
- sady – 2,15 %;
- łąki – 19,35 %;
- pastwiska – 4,30 %.

RYCINA 15: Gmina Sława – struktura użytkowania gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 2000 roku (w hektarach).

Udział gospodarstw indywidualnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Sława przedstawia się w następujący sposób:

- użytki rolne razem – 69,10 %;
- grunty orne – 71,09 %;
- sady – 77,50 %;
- łąki – 61,42 %;
- pastwiska – 63,17 %;
- lasy – 1,12 %;
- pozostałe grunty – 14,47 %.

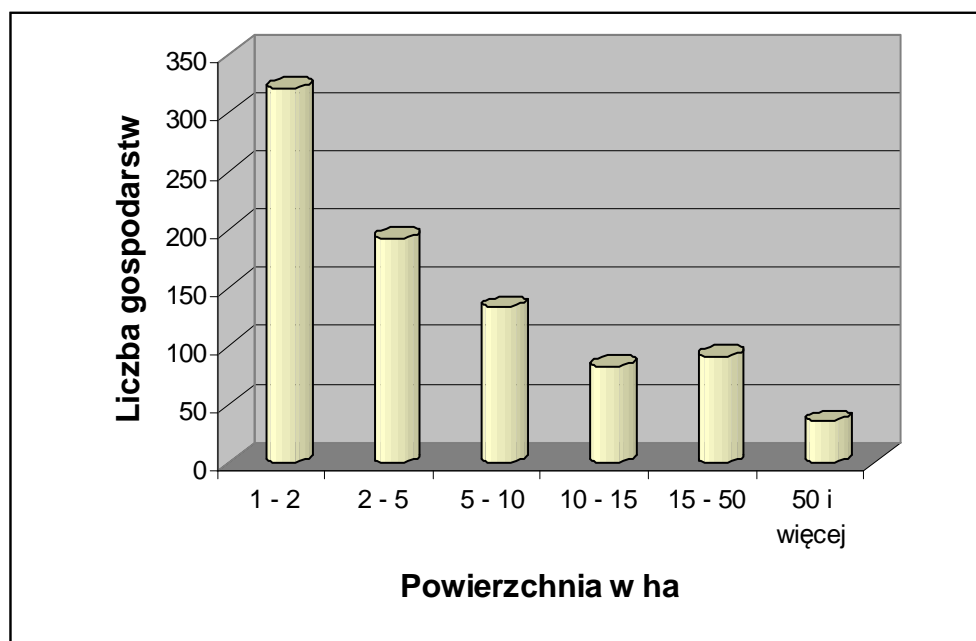
Na terenie gminy Sława funkcjonują 854 gospodarstwa rolne. Średnia wielkość gospodarstwa prywatnego zajmuje areał do 10 ha i jest zbliżona do przeciętnej wartości występującej w województwie lubuskim.

TABELA 28: Gmina Sława – struktura powierzchni indywidualnych gospodarstw rolnych w 2001 roku.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
1 – 2	321	37,59
2 – 5	192	22,48
5 – 10	133	15,57
10 – 15	82	9,60
15 – 50	91	10,66
50 i więcej	35	4,10

Gospodarstwa małe, to jest o areale od 1 do 10 ha stanowią aż 75,64 % ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw stale będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

RYCINA 16: Gmina Sława – charakterystyka ilościowa struktury agrarnej w 2001 roku.

Najwięcej użytków rolnych w powierzchni ogólnej mają wsie: Przybyszów – 93 %, Łupice – 87 % oraz Lipinki 85 %. Najmniej Tarnów Jezierny – 2 %. W gminie Sława areal gruntów dobrych i średnich, należących do III i IV (III a – IV b) klasy bonitacyjnej wynosi 54,2 %. Pozostałe gleby to bardzo słabe ziemie V i VI klasy. Najlepsze gleby znajdują się we wsiach: Stare Strącze – 75 % gleb dobrych, Lubiatów – 73 % oraz Przybyszów 72 %. Natomiast najslabsze ziemie zlokalizowane są w: Tarnowie Jeziernym, zaledwie 9 % gleb dobrych, Śmieszkowie – 16 % i Kuźnicy Głogowskiej – 19 %.

Powyższe czynniki decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana do potrzeb produkcji zwierzęcej, w dalszej kolejności na potrzeby ludności i przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Największe znaczenie w gminie mają następujące uprawy:

- zboża – 84,9 %;
- inne – 8 %;
- rzepak i rzepik – 4 %;

- buraki cukrowe – 2,1 %;
- ziemniaki – 0,8 %;
- rośliny strączkowe – 0,2 %.

Wśród upraw zbożowych dominuje: żyto – 40 %, pszenżyto – 17 %, jęczmień – 14 % oraz pszenica – 13 %.

TABELA 29: Gmina Sława – plony głównych ziemiopłodów gospodarstw indywidualnych w 2001 roku (w dt z 1 ha).

Wyszczególnienie	Gmina Sława
Zboża podstawowe ogółem	37,2
Pszenica	38,7
Żyto	31,6
Jęczmień	41,9
Owies	37,5
Pszenżyto	41,7
Ziemniaki	250
Buraki cukrowe	426
Rzepak i rzepik	29

Ogólnie można przyjąć, że na terenie gminy Sława uprawia się mało roślin wymagających dużej chemizacji, to jest: pszenicy, rzepaku czy buraka cukrowego. To zjawisko należy uznać za objaw pozytywny w stosunku do obecności bogatych walorów środowiska przyrodniczego. Warunki glebowe gminy, zbliżone do średniej występującej w województwie lubuskim powodują, że plony głównych ziemiopłodów odpowiadają wartościom osiąganym w regionie.

TABELA 30: Gmina Sława – ceny gruntów ornych w 2001 roku.

Klasa gruntu	Cena za 1 ha gruntu w złotych
III a	4388,42
III b	3719,00
IV a	2975,20
IV b	2231,40
V	1301,65
VI	557,85

TABELA 31: Gmina Sława – ceny użytków zielonych w 2001 roku.

Klasa użytków	Cena za 1 ha użytków zielonych w złotych
III	3458,67
IV	2491,73
V	1301,65
VI	483,47

Obecnie ogólna powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 2744 ha, co stanowi 20,26 % ogólnej powierzchni użytków rolnych. Areal zmeliorowanych gruntów ornych wynosi 1149 ha, to jest 10,94 % ogólnej powierzchni ziem ornych. Uzbrojonych w sieć drenarską jest 835 ha gruntów zmeliorowanych, to jest 30,43 % ich łącznego arealu. Większość prac drenarskich wykonano w latach 30 – tych, a ostatnich inwestycji dokonano w latach 70 –tych XX wieku. Ostatnie prace związane z odbudową rowów melioracyjnych wykonano w latach 80 – tych. Powyższe dane świadczą o potrzebie gruntownej modernizacji oraz podjęciu nowych inwestycji w zakresie melioracji.

TABELA 32: Gmina Sława – powierzchnia gruntów zmeliorowanych w 2001 roku.

Sołectwo	Długość rowów melioracyjnych w km	Powierzchnia gruntów zmeliorowanych w ha		
		grunty orne	użytki zielone	sieć drenarska
Sława - miasto	1,00	1	10	-
Bagno	1,97	-	59	-
Ciosaniec	8,42	35	67	-
Droniki	3,59	2	34	-
Gola	5,79	20	78	-
Krażkowo	5,52	112	23	-
Krępina	-	-	-	-
Krzepielów	6,75	597	2	581
Krzydłowiczki	-	-	-	-
Kuźnica Głogowska	1,91	33	27	13
Lipinki	12,38	-	65	-
Lubiatów	2,46	-	6	-
Lubogoszcz	1,67	2	26	-
Łupice	38,61	19	517	-
Nowe Strącze	1,56	-	32	-
Przybyszów	18,66	56	314	90
Radzyń	2,86	13	15	-
Spokojna	-	-	-	-
Stare Strącze	6,14	139	68	151
Szreniawa	2,20	7	14	-
Śmieszkowo	18,86	91	137	-
Tarnów Jezierny	-	-	-	-
Wróblów	11,96	22	101	-

7

RYCINA 17: Gmina Sława – tereny rolne i leśne.

Leśnictwo.

Gmina charakteryzuje się dużym zalesieniem. Lasy stanowią 49,23 % powierzchni gminy, to jest 16089 ha. Zarządza nimi Nadleśnictwo Sława Śląska z siedzibą w Sławie oraz poprzez leśniczówki: Gola, Zwierzyniec, Świętobór, Strumiany, Radosławice, Lipiny, Tarnów, Dąbrówno, Lipinki, Grochowice, Strzeszków, Stare Strącze, Przydroże, Wilcze, Świętno, Polanica, Ciosaniec i Kolsko. Tak duży odsetek lasów w powierzchni ogólnej gminy jest wynikiem zalesiania terenów piaszczystych, nie posiadających wartości dla produkcji rolnej. Największą lesistość posiada sołectwo Tarnów Jezierny – 94 %. Ponad połowę ogólnej powierzchni sołectw lasy stanowią w: Lubiatowie – 69 %, Spokojnej – 65 %, Kuźnicy Głogowskiej – 60 % oraz Goli – 57 %. We władaniu gospodarstw indywidualnych znajduje się 180 ha lasów, to jest 1,12 % gminnej powierzchni leśnej. Ogółem Nadleśnictwo Sława Śląska włada lasami o areale 25896 ha.

TABELA 33: Typy siedliskowe lasów w Nadleśnictwie Sława Śląska.

Siedliskowy typ lasu	Symbol	Nadleśnictwo Sława	
		Ilość ha	%
Bór suchy	Bs	1062	4,1
Bór świeży	Bśw	16392	63,3
Bór wilgotny	Bw	181	0,7
Bór mieszany świeży	BMśw	6422	24,8
Bór mieszany wilgotny	BMw	414	1,6
Las mieszany świeży	LMśw	466	1,8
Las mieszany wilgotny	LMw	155	0,6
Las świeży	Lśw	52	0,2
Las wilgotny	Lw	104	0,4
Ols	OL	285	1,1
Ols jesionowy	OLJ	155	0,6
Las łąkowy	LŁ	78	0,3

Powyższe zestawienie wskazuje, że zdecydowaną dominacją wśród typów siedliskowych analizowanego Nadleśnictwa charakteryzują się: bór świeży oraz bór mieszany świeży. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj obecność bardzo rzadkiego w tym regionie typu siedliskowego – lasu łąkowego. Należą one do najwartościowszych pod względem przyrodniczym lasów całego terenu opracowania. Ponadto w Nadleśnictwie Sława Śląska lasy o łącznej powierzchni ponad 4 tysięcy ha uznano za ochronne w następujących kategoriach:

- lasy glebochronne – 1034,04 ha;
- lasy wodochronne – 2712,91 ha (ochrona ujęć wodnych);
- lasy wodochronne – 777,90 ha (ochrona przed erozją);
- ostoje zwierząt – 39,64 ha;
- rezerваты przyrody – 13,29 ha (poza terenem gminy Sława).

Gros z dzisiejszych lasów porastających gminę Sława sadzono w latach 40 i 50 – tych XX wieku. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 59 lat. Najstarsze drzewostany, liczące 146 lat sadzone były w połowie XIX wieku. Ówczesne uwarunkowania, a szczególnie XIX - wieczne podejście do funkcji lasów w środowisku przyrodniczym człowieka, charakteryzowało się rabunkową gospodarką leśną. W połowie XX wieku po zniszczeniach wojennych, koncentrowano się głównie na ratowaniu lasu. Ze względu na powyższe ukierunkowanie działań ówczesnych leśników, dzisiejszy las posiada strukturę gatunkową korzystną z punktu widzenia zysków, ale niekorzystną z punktu widzenia optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych. Obecnie dominują następujące gatunki drzew: sosna, świerk, brzoza oraz olsza, kosztem pożądanego z biologicznego punktu widzenia: dębów, jesionów, klonów czy lip. Nadrzędność pozaprodukcyjnych funkcji lasu nad produkcją drewna pojawiło się i funkcjonuje od 1991 roku wraz z datą wejścia w życie „Ustawy o lasach”.

Las gospodarczy bliższy wzorcowi lasu naturalnego jest bardziej odporny na działanie szkodliwych czynników. Do najgroźniejszych z nich należą:

- cyklicznie pojawiające się susze;
- skażenie powietrza i gleb zanieczyszczeniami;
- gradacje szkodliwych owadów;
- odbiegająca od przepisów penetracja terenów leśnych przez ludzi;
- ewentualne zmiany struktury własnościowej lasów.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskaniem drewna.

3. 4. Gospodarka mieszkaniowa.

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa gminy miejsko – wiejskiej Sława są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa lubuskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- wysoka przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie;
- wysoka przeciętna liczba osób na jedną izbę.

Na terenie samorządu występują niemalże wszystkie typy zabudowy mieszkaniowej. Na obszarach wiejskich dominuje zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna. W mieście przeważają zespoły wielorodzinne. Występują one także we wsiach, w których funkcjonowały Państwowe Gospodarstwa Rolne, między innymi: Lipinki czy Stare Strącze. Od początku lat 90 – tych XX wieku rozwija się

zabudowa letniskowa oraz rezydencjonalna, której zespoły lokalizują się w miejscowościach położonych wzdłuż brzegów jezior. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 400 do 5000 m². Większość domostw powstało przed 1945 rokiem, z czego ponad połowa została wybudowana przed 1918 rokiem. Wymagają one kapitalnych remontów, nierzadko nadają się już tylko do wyburzenia.

TABELA 34: Gmina Sława – zasoby mieszkaniowe w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Sława	W tym miasto
Ilość mieszkań ogółem	3037	1100
Ilość izb ogółem	12494	4362
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,11	3,97
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,86	3,42
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,94	0,86
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	77,9	71,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	20,2	20,9

Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w 2000 roku wyniosła 236,6 tysięcy m² (miasto – 78,5 tysiąca m²). Sytuacja lokalowa nieznacznie różni się od uwarunkowań cechujących gminy województwa lubuskiego. Od porównywanych samorządów miejskich i obszarów wiejskich odróżnia ją większa liczba izb oraz mniejsza ilość mieszkań. Tym samym przeciętna ilość osób w lokalu jest wyższa niż średnia w województwie.

Własnością komunalną jest 88 budynków ze 174 lokalami mieszkalnymi. Stanowią one 5,73 % ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy. Obecnie na przydział mieszkania komunalnego oczekuje 40 rodzin.

TABELA 35: Gmina Sława – mieszkania oddane do użytku w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Sława	W tym miasto
Ilość mieszkań	14	4
Ilość izb	85	26
Powierzchnia użytkowa w m ²	1739	598

Całość inwestycji została zrealizowana jako budownictwo indywidualne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytku wyniosła 124,21 m² (miasto – 149,50 m²).

Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe wynosi średnio 25 złotych, natomiast cena 1 m² powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych waha się od 231 do 460 złotych, a prywatnych wynosi około 1000 złotych / m².

W obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z 1989 roku wyznaczono tereny pod zabudowę mieszkaniową o łącznej powierzchni 44,41 ha dla terenów sołectw oraz 75,33 ha dla miasta. Zmiany do planów opracowane w 1994 roku zwiększyły areał gruntów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową o 130,26 ha dla obszarów wiejskich i o 18,56 ha dla miasta.

TABELA 36: Gmina Sława – powierzchnie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe według obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego (w hektarach).

Miejscowość	Ustalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego:	
	1989 rok	1994 rok
Sława - miasto	75,33	18,56
Bagno	1,30	-
Ciosaniec	3,20	-
Droniki	0,50	-
Gola	2,10	-
Krażkowo	3,26	-
Krępina	-	-
Krzepielów	1,50	-
Krzydłowiczki	0,40	-
Kuźnica Głogowska	11,50	64,21
Lipinki	1,10	0,83
Lubiatów	2,60	4,00
Lubogoszcz	0,40	7,34
Łupice	3,20	0,08
Nowe Strącze	0,20	-
Przybyszów	2,00	4,22
Radzyń	2,25	23,96
Spokojna	0,30	1,05
Stare Strącze	3,70	0,17
Szreniawa	2,00	-
Śmieszkowo	1,70	-
Tarnów Jezierny	0,20	17,60
Wróblów	1,00	6,80

Według ustaleń planu, w mieście powierzchnie działek przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne wynoszą:

- 400 m² - zabudowa bliźniacza;
- 600 m² - zabudowa wolnostojąca;
- 1000 m² - zabudowa mieszkaniowo – usługowa (rzemieślnicza);
- 1000 – 5000 m² - zabudowa rezydencjonalna.

Na terenach wiejskich średnie powierzchnie wyznaczonych działek pod budownictwo mieszkaniowe wynoszą:

- 400 m² - szeregową;
- 700 m² - bliźniacza;
- 1000 m² - letniskowa;
- 1200 m² - jednorodzinna wolnostojąca;
- 1500 – 1800 m² - rzemieślniczo – usługowa;
- 1000 – 5000 m² - rezydencjonalna.

Ponadto w latach 1994 – 2002 uchwalono kilkanaście zmian do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zwiększając znacznie powierzchnie gruntów przeznaczonych pod zabudowę jednorodziną oraz letniskową. Zmiany dotyczyły zwłaszcza miejscowości położonych w zachodniej, atrakcyjnej turystycznie części gminy.

Stopień zainwestowania obszarów wyznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynosi około 60 %. Pozostała rezerwa w zależności od intensywności zabudowy zapewni wybudowanie kilkuset domostw. Obecne zapotrzebowanie mieszkańców gminy oraz okolicznych aglomeracji powoduje, że istnieje potrzeba wyznaczenia dodatkowych terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.

4. Infrastruktura techniczna.

4. 1. Komunikacja.

Z punktu widzenia połączeń regionalnych i międzynarodowych położenie komunikacyjne gminy jest korzystne. Już od średniowiecza biegły tutaj szlaki łączące Sławę z pobliskimi historycznymi krainami Polski Piastowskiej: Śląska i Wielkopolski.

Drogi krajowe:

Przez teren gminy nie przebiega żadna z dróg krajowych. Jednakże rejon Sławy położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych nr: 3, 5 oraz 12. Odległość ze Sławy do drogi krajowej nr 3 (Świnoujście – Jakuszyce), będącej częścią europejskiego korytarza transportowego E 65 wynosi 31 km. Do drogi krajowej nr 5, łączącej Lubawkę ze Świeciem jest 38 km. Natomiast do trasy nr 12, spinającej Dorohusk na granicy z Ukrainą z Łęknicą na granicy z Niemcami, będącej jednocześnie alternatywą dla przyszłej autostrady A 2, odległość wynosi 20 km.

Drogi wojewódzkie:

- nr 278 Szklarka Radnicka – Nietkowice – Sulechów – Sława – Wschowa.

Na obszarze gminy prowadzi przez miejscowości: Lubiatów, Dąb, Lubogoszcz, Sława oraz Stare Strącze. Droga pełni rolę dodatkowego połączenia regionalnego dla gmin województwa lubuskiego. Spełnia także funkcje ponadregionalne, ponieważ rozprawdza ruch z kierunku Krosna Odrzańskiego, Zielonej Góry, Świebodzina oraz Sulechowa w stronę Leszna i Kalisza oraz dalej do Łodzi.

- nr 318 Lubięcín – Sława.

Na obszarze gminy prowadzi przez miejscowości: Tarnów Jezierny, Tarnówek, Kuźnica Głogowska, Radzyń oraz Sława. Pełni rolę dodatkowego połączenia regionalnego dla gmin województwa lubuskiego. W mieście Sława drogami wojewódzkimi są ulice: Odrodzonego Wojska Polskiego, Waryńskiego, Henryka Pobożnego, Powstańców Śląskich, Wiejska, Polna i Wschowska (nr 278) oraz Nowosolska, Głogowska, Kwiatowa i Powstańców Śląskich (nr 318).

Ponadto przez teren gminy prowadzi droga nr 319 ze Starego Strącza do Głogowa, 316 przebiegająca przez Łupice, Bagno oraz Ciosaniec oraz 325 z Tarnowa Jeziernego do Bytomia Odrzańskiego.

Łączna długość tras wojewódzkich nr 278 oraz 318 wynosi 26 km. Wszystkie drogi znajdują się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich z siedzibą w Zielonej Górze.

Drogi powiatowe:

- nr 49223 granica województwa – Krążkowo;
- nr 49242 granica powiatu (gminy) – granica powiatu (gminy);
- nr 49252 granica powiatu – Dębowo;
- nr 49443 Świętno – Łupice;
- nr 49444 Sława – Śmieszkowo – Łupice;
- nr 49445 Sława – Krążkowo – Krzepielów;
- nr 49446 Lipinki – Stare Strącze;
- nr 49447 granica województwa – Nowe Strącze – Stare Strącze;
- nr 49449 Radzyń – granica powiatu;
- nr 49450 Lubogoszcz – Ciosaniec;
- nr 49455 granica województwa – Wróblów;
- nr 49466 Lipinki – Kamienna – Tarnów Jezierny;
- nr 49467 Nowe Drzewce – granica województwa – Krzepielów.

W mieście Sława drogami powiatowymi są ulice: Głogowska, Kolejowa, Kolonia, Ogrodowa, Przemysłowa, Waryńskiego oraz Wiejska.

Łączna długość dróg powiatowych wynosi 64 km 527 m. Długość ulic w Sławie, będących drogami powiatowymi wynosi 5 km 348 m. Są one pod nadzorem Powiatowego Zarządu Dróg we Wschowie.

Drogi gminne:

Dzięki sieci tras wojewódzkich oraz powiatowych do każdego sołectwa w gminie można dojechać ulicą o nawierzchni twardej. Kolejne 149 km dróg jest w zarządzie gminnym. 9,4 %, to jest 14 km dróg gminnych ma nawierzchnię twardą. Pozostałe 90,6 % to drogi gruntowe. Relacja łącznej długości dróg gminnych na 100 km² powierzchni ogólnej gminy wynosi 45,7 km. Jest to wartość zbliżona do średniej w województwie lubuskim wynoszącej 43,3 km.

TABELA 37: Gmina Sława – drogi gminne w 2000 roku w km.

Gmina	Ogółem	O nawierzchni twardej:			Gruntowe	Drogi na 100 km ² powierzchni ogólnej
		razem	ulepszonej	nie ulepszonej		
Sława	149	14	8	6	135	45,7

Powyższe drogi, a szczególnie te wojewódzkie stanowią podstawową oś komunikacyjną miasta Sława i przebiegają przez jego najruchliwszą część. Z uwagi na ciasną zabudowę oraz wzmożony ruch pieszych, zwłaszcza w sezonie letnim,

poruszanie się pojazdów jest utrudnione. Układ komunikacyjny miasta wymaga nowych rozwiązań technicznych. Rolę tą spełniłaby obwodnica. Największe

RYCINA 18: Gmina Sława – komunikacja.

obciążenie ruchem kołowym w gminie notowane jest na trasie Sława – Głogów oraz Sława – Konotop.

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej przez Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej (PKS) z Głogowa, Nowej Soli oraz Zielonej Góry. Dzięki niej można dotrzeć do każdego sołectwa gminy oraz do miejscowości sąsiednich takich jak między innymi: Kolsko, Bojadła, Zabór, Wschowa, Szlichtyngowa, Nowa Sól oraz Zielona Góra, Głogów, Lubin czy Leszno. W sezonie letnim częstotliwość kursowania wzrasta. Ponadto uruchamiane są dodatkowe połączenia.

Przez gminę przebiega jednotorowa linia kolejowa Kolsko – Sława – Głogów o długości 22,5 km, z odgałęzieniem do Wschowy – 6 km. W przeszłości linia ta miała charakter lokalny, nie mający znaczenia w układzie krajowym. Infrastrukturę kolejową uzupełniały stacje: Ciosaniec, Sława, Lipinka Głogowska, Stare Strącze i Krzepielów oraz przystanek kolejowy Szreniawa Sulechowska. Ze względów ekonomicznych nie jest ona eksploatowana przez Polskie Koleje Państwowe dla przewozu pasażerów.

Fakt istnienia dogodnych połączeń autobusowych podnosi prestiż gminy oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej gospodarczy rozwój.

4. 2. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja.

Zaopatrzenie w wodę.

Obecnie gmina Sława jest zaopatrywana przez sieć wodociągową o długości 81 km z 2123 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych (miasto – 6,6 km i 581 przyłączy). Poza miastem siecią objętych jest 16 wsi. Do miejscowości nie pobierających wody z sieci wodociągowej należą: część miasta Sława, Kuźnica Głogowska + 4 przysiółki, Tarnów Jezierny, Radzyń, Goła + 3 przysiółki, Lubogosz, Lubiatów + 1 przysiółek, Przydroże, Kamienna, Ceglówek oraz Jutrzenka.

Do obiektów zaopatrujących gminę wodą należy 7 Stacji Ujęć Wody (SUW). Zlokalizowane są w miejscowościach:

- Lubogosz;
- Łupice;
- Stare Strącze;
- Krążkowo;
- Lipinki;
- Przybyszów;

➤ Krzydłowiczki.

TABELA 38: Gmina Sława – charakterystyka poszczególnych SUW w 2001 roku.

Lokalizacja SUW	Zatwierdzone zasoby w m ³ / rok	Długość sieci w km
Lubogoszcz	15750	6,6
Łupice	113790	38,8
Stare Strącze	79632	10,6
Krażkowo	66380	15,6
Lipinki	34700	4,7
Przybyszów	11759	3,9
Krzydłowiczki	9746	0,8

Przy SUW w Łupicach oraz Starym Strączu zamontowane są zbiorniki wyrównawcze o pojemnościach $V = 2 \times 150 \text{ m}^3$. Przy pozostałych występują hydrofornie. Wydajność rzeczywista wszystkich SUW, wynosząca $1298 \text{ m}^3 / \text{dobę}$ pokrywa w całości istniejące zapotrzebowanie. Ponadto woda pitna dla rolnictwa oraz innych działalności gospodarczych pobierana jest z 17 studni o średniej głębokości 35 m i wydajności $20 \text{ m}^3 / \text{h}$.

TABELA 39: Gmina Sława – wyposażenie w sieć wodociągową w 2001 roku.

Sołectwo	Ilość przyłączy	SUW
Sława – miasto	581	Lubogoszcz
Bagno	44	Łupice
Ciosaniec	158	Łupice
Droniki	28	Łupice
Gola	0	-
Krażkowo	134	Krażkowo
Krępina	0	-
Krzepielów	197	Krażkowo
Krzydłowiczki	35	Krzydłowiczki
Kuźnica Głogowska	0	-
Lipinki	163	Lipinki
Lubogoszcz	0	-
Łupice	167	Łupice
Nowe Strącze	26	Stare Strącze
Przybyszów	92	Przybyszów
Radzyń	0	-
Spokojna	29	Łupice
Stare Strącze	307	Stare Strącze
Szreniawa	27	Łupice

Śmieszkowo	83	Łupice
Tarnów Jezierny	0	-
Wróblów	52	Łupice

Łącznie za 2000 rok zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe wyniosło 267,6 dam³, co daje 22,7 m³ na 1 mieszkańca gminy (miasto odpowiednio - 136,2 dam³ i 35,3 m³).

Kanalizacja.

Poza skanalizowaniem około 60 % powierzchni miasta Sława oraz częściowo wsi Lipinki na terenie gminy nie ma sieci kanalizacyjnej sanitarnej. W 2000 roku długość sieci w mieście wyniosła 11,3 km z 659 połączeniami do budynków mieszkalnych. Na pozostałym obszarze było to 0,9 km oraz 64 połączenia.

Miasto obsługuje oczyszczalnia o mocy przerobowej rzeczywistej wynoszącej 1100 m³ / dobę i maksymalnej 1300 m³ / dobę. Obiekt w Lipinkach, tak zwany bioblok, posiada moc rzeczywistą 25 m³ / dobę, a maksymalną 100 m³ / dobę.

Oczekuje się jak najszybszego opracowania planu zwodociągowania oraz skanalizowania całego obszaru samorządu. Inwestycji tych wymagają w pierwszej kolejności miejscowości położone wzdłuż brzegów jezior.

TABELA 40: Gmina Sława – dane charakteryzujące infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną w 2001 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Sława	W tym miasto
Długość sieci wodociągowej w km	81,0	6,6
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w km	12,2	11,3
Połączenia wodociągowe do budynków mieszkalnych	2123	581
Połączenia kanalizacyjne do budynków mieszkalnych	723	659
Zużycie wody z wodociągów w dam ³	267,6	136,2
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³	22,7	35,3
Zdroje uliczne	0	0

4. 3. Inne media infrastruktury technicznej.

Sieć gazowa.

Na terenie miasta i gminy Sława nie ma sieci gazowej. Opracowano założenia dotyczące ewentualnej gazyfikacji gminy, które są zawarte w dokumencie „Koncepcja programowa gazyfikacji miasta i gminy Sława”. W ostatnim czasie podpisana została umowa o realizację gazyfikacji.

Energetyka.

Na obszarze samorządu nie ma i nie przewiduje się budowy nowych obiektów elektroenergetycznych, to jest stacji oraz linii o napięciu 220 kV i 400 kV krajowej sieci przesyłowej, której właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się za pomocą Głównego Punktu Zasilania (GPZ) 110/20/15 kV, zlokalizowanego w Sławie. Stacja ta połączona jest liniami 110 kV z GSZ 220/110 kV „Żukowice” oraz GPZ 110/15 kV „Wolsztyn”. Energię niskiego napięcia pobierają mieszkańcy całego miasta oraz wszystkich sołectw.

W 2000 roku na terenie miasta było 1307 odbiorców energii elektrycznej. Całkowite zużycie energii wyniosło 3,8 GWh.

TABELA 41: Gmina Sława – odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w mieście w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Odbiorcy energii elektrycznej	Zużycie energii elektrycznej		
		w GWh	na 1	na 1
			w kWh	
			mieszkańca	odbiorcę
Miasto Sława	1307	3,8	987,0	2925,3

Ciepłownictwo.

Na terenie miasta i gminy nie ma centralnego systemu grzewczego zasilającego znaczną grupę obiektów. Istniejące zabudowania: produkcyjne, usługowe oraz indywidualne ogrzewane są między innymi z lokalnych kotłowni, zasilających większe bloki bądź zakłady pracy oraz z innych indywidualnych źródeł ciepła. Głównym paliwem jest gaz bezprzewodowy oraz węgiel kamienny i jego pochodne.

Telekomunikacja.

Gmina Sława wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do centrali obsługującej przepływ automatyczny. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. W każdym sołectwie zainstalowani są abonenci. Umożliwia to nawiązanie łączności praktycznie z całym światem.

Wiodący operator na terenie gminy Telekomunikacja Polska SA zapewnia szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne,

teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu.

TABELA 42: Gmina Sława – podstawowe dane z zakresu telekomunikacji. Stan na 28. 02. 2002 roku.

Gmina	Abonenci analogowi POTS			Abonenci ISDN (dostępny)		
	ogółem	indywi - dualni	biznesowi	ogółem	indywi - dualni	biznesowi
Sława	2321	1978	343	101	29	72

Według danych z 28 lutego 2002 roku w gminie zarejestrowanych było 2321 abonentów telefonii przewodowej (miasto – 1026). Na 1000 ludności przypada więc 196,53 numerów telefonicznych (miasto – 266,15). Jest to jeden z wyższych wskaźników wśród gmin miejsko – wiejskich województwa lubuskiego. Niemal cały obszar samorządu znajduje się w zasięgu działania telefonii komórkowej systemu GSM: Plus GSM, Era GSM, Idea Centertel oraz NMT Centertel. Stacje przekaźnikowe zlokalizowane są głównie na obrzeżach miasta Sława.

TABELA 43: Gmina Sława – podstawowe dane z zakresu łączności w 2000 roku.

Wyszczególnienie	Placówki pocztowe i usług komunikacyjnych		
	ogółem	na 10 tysięcy ludności	na 100 km ²
Gmina Sława	4	3,4	1,22
W tym miasto	1	2,6	7,14

W gminie są 4 placówki pocztowe, świadczące także usługi telekomunikacyjne. Daje to 3,4 placówki na 10 tysięcy ludności. Jest to wskaźnik wyższy od średniej w województwie lubuskim.

4. 4. Pozostałe działalności komunalne.

Cmentarze.

Na terenie gminy funkcjonuje 1 cmentarz komunalny o areale 1 ha zlokalizowany w Sławie. W związku z wypełnieniem w najbliższym roku przewiduje się jego zamknięcie. Rozpoczęto już budowę nowego cmentarza, także w Sławie o powierzchni 1,15 ha. Nowe miejsce pochówku zaspokoi potrzeby mieszkańców na najbliższe 25 lat.

Ponadto na poza miastem funkcjonuje 5 cmentarzy parafialnych. Zlokalizowane są w następujących sołectwach:

- Stare Strącze – o areale 1,82 ha;
- Ciosaniec – 0,55 ha;

- Krzepielów – 1,47 ha;
- Łupice – 1,09 ha;
- Śmieszkowo – 2,77 ha.

Łączna powierzchnia cmentarzy parafialnych wynosi 7,7 ha. Istniejące miejsca pochówku zaspokoją potrzeby mieszkańców, w zależności od sołectwa do 2005 – 2010 roku.

Na terenie samorządu nie ma grzebowiska dla zwierząt. Pokrewną funkcję pełni zakład utylizacyjny zlokalizowany w Ciepiewku, obsługujący również inne okoliczne gminy. Utylizacja odbywa się poprzez spalanie.

Obiekty obrony cywilnej.

Na terenie gminy znajduje się 5 zabezpieczonych studni do wykorzystania w razie zagrożeń. Ponadto nie występują inne obiekty obrony cywilnej.

Gospodarka odpadami.

Gminne składowisko odpadów komunalnych o powierzchni 2,33 ha zlokalizowane jest około 1 km od Sławy w stronę miejscowości Przybyszów. Obecna ilość zdeponowanych odpadów wynosi około 70 tysięcy m³. Obiekt zabezpieczy potrzeby gminy do 2005 roku. Po tym czasie planuje się jego zamknięcie. Nadzór nad obiektem prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sławie. (ZGKiM).

ZGKiM oraz firma TEV Nowa Sól odpowiedzialne są za odbiór i wywóz odpadów. Stałe odpady gromadzone są w systemie pojemników ustawianych na terenach posesji prywatnych oraz w miejscach użyteczności publicznej. Infrastruktura składa się z następujących typów pojemników:

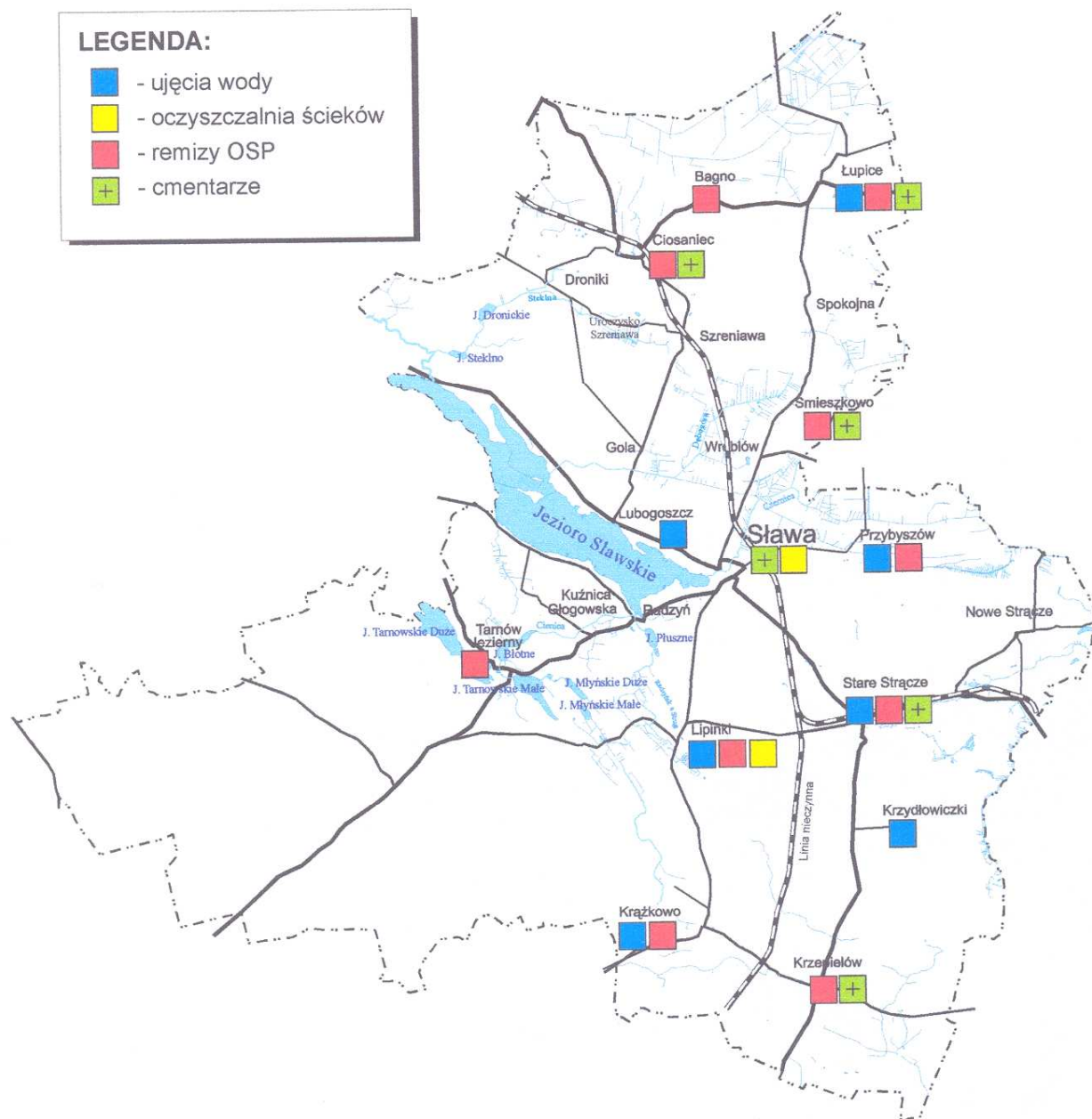
- pojemność 110 litrów – 11 sztuk;
- 120 l – 1219 sztuk;
- 240 l – 79 sztuk;
- 1100 l – 60 sztuk;
- 4500 l – 7 sztuk;
- 5500 l – 3 sztuki;
- 270 m³ - 12 sztuk.

W 2000 roku zakłady odpowiedzialne za gospodarkę odpadami wywoziły 12,2 dm³ odpadów stałych oraz 35,7 dm³ płynnych. Od lipca 2000 roku prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Segregacja obejmuje szkło i plastik na 10 % obszaru gminy poprzez 6 pojemników o objętości 1,1 m³.

Jesienią 2002 roku rozpocznie się budowa nowego, międzygminnego składowiska odpadów w pobliżu miejscowości Łysiny na terenie gminy Wschowa. Odpady z obszaru gminy Sława będą kierowane na ten obiekt, który ma funkcjonować do 2020 roku. Nieczystości poprodukcyjne wywożone są do zakładów utylizacyjnych

zlokalizowanych poza granicami samorządu. W związku z powyższym nie zachodzi potrzeba budowy nowego wysypiska na terenie gminy Sława.

Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie dzikich składowisk śmieci. Występują one w miejscowościach: Ciosaniec, Krzepielów, Łupice, Stare Strącze, Lubiatów oraz Lipinki. Zajmują powierzchnię około 2,5 ha. W 2000 roku zrehabilitowano 0,2 ha powierzchni wysypisk. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji oraz biologicznej rekultywacji tych obiektów.

RYCINA 19: Gmina Sława – wybrane elementy infrastruktury technicznej.

5. Obiekty i tereny chronione.

5. 1. Strefy i działalności ochronne.

Ochrona środowiska.

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głązów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

W krajowej sieci ekologicznej ECONET – PL Pojezierze Leszczyńskie, w skład którego wchodzi pojezierze Sławskie, znajduje się w podstrefie starszych faz zlodowacenia bałtyckiego. Pojezierze Leszczyńskie jest obszarem węzłowym 04 K o znaczeniu krajowym.

33,97 % powierzchni ogólnej gminy, to jest 11100 ha podlega prawnej ochronie. Jest to część systemu obszarów chronionego krajobrazu, obejmujących południowo – wschodnią część województwa lubuskiego. W gminie Sława dotyczy to jej południowej części, gdzie są fragmenty moreny czołowej fazy leszczyńskiej, o ciekawej rzeźbie, którą należy chronić przed dewastacją. Obszar chronionego krajobrazu jest przestrzennie wydzieloną jednostką o ściśle określonych granicach, poddaną ochronie ze względu na mało zniekształcone środowisko przyrodnicze, zachowujące zdolności równowagi biologicznej. Na obszarach chronionego krajobrazu zabronione jest fizyczne i chemiczne zanieczyszczanie środowiska.

Granica tego obszaru biegnie po rzece Obrzycy przez miejscowość Konotop, drogą przez Mesze, Okopiec, Dąbrówno, dalej drogą leśną prowadzącą do leśniczówki Dębczyn. Następnie do drogi przez Przydroże w kierunku Pszczółkowa, potem po granicy województwa do linii kolejowej, dalej linią kolejową. Kolejno zakręca na południe po drodze Stare Strącze – Krzepielów, omija Krzydłowiczki wraz z otaczającymi polami, wyłączając je jednocześnie ze strefy. Na wysokości Krzydłowiczek skrajem lasu i drogą polną dochodzi do Lipinek, Radzyna, dalej Sławy. Wschodnim brzegiem Jeziora Sławskiego przez Lubogoszcz odchodzi na północny – wschód na wysokości Ptasiej Wyspy do miejscowości Szreniawa. Następnie prowadzi na wschód do granicy województwa, łącząc się z Przemęckim Parkiem Krajobrazowym, wraca na zachód przez Spokojną do Ciosańca wzdłuż drogi, omija Ciosaniec i Droniki od południa i biegnie od północy skrajem lasu do Lipki, Kolska i Jesionki.

Nadanie obszarom analizowanej gminy istotnej funkcji w systemie ekologicznym Polski, warunkuje potrzebę powstania tutaj wielkoprzestrzennej formy ochrony przyrody o wyższej randze. Walory przyrodnicze tych terenów, zgodnie z przeprowadzonymi badaniami potwierdzają ich wysokie znaczenie w skali regionu, a w niektórych elementach kraju. Wśród walorów decydujących o zasadności ochrony najwartościowszych przyrodniczo obszarów gminy Sława w formie obszaru chronionego krajobrazu są:

- liczne gatunki roślin chronionych oraz rzadkich, wśród których są gatunki zagrożone w Polsce oraz Europie;
- zespoły i zbiorowiska roślinne, w tym wiele cennych i zagrożonych w skali kraju;
- rzadkie w tej części kraju lasy na siedliskach wydmowych;
- liczne pomniki przyrody;
- liczne populacje gatunków ptaków chronionych oraz innych zwierząt chronionych, w tym wiele ginących i rzadkich, mających tutaj swoje najliczniejsze stanowiska w regionie, istotne w skali Polski południowo – zachodniej;
- jeden z większych i ważniejszych na terenie południowo - zachodniej Polski obszar krajobrazu polodowcowego;
- znaczenie tego terenu w krajowych koncepcjach organizacji przestrzennego systemu ochrony przyrody ECONET – PL;
- bardzo wysoka lesistość terenu;
- interesujący system hydrologiczny, wzbogacony obecnością kilkunastu jezior;
- niska gęstość zaludnienia;
- nieznaczne zurbanizowanie i uprzemysłowienie;
- zróżnicowane siedliskowo oraz gatunkowo wielkoprzestrzenne ekosystemy leśne;
- unikalne w skali regionu walory krajobrazowe.

Gminny zasób przyrody uzupełniają 33 pomniki przyrody, których wykaz znajduje się w załączniku do Studium. Większość z nich to pomnikowe okazy drzew lub grupy drzew oraz źródło z grupą drzew. Występują także głazy narzutowe. Według art. 28 ustawy o ochronie przyrody z 16 października 1991 roku pomnikami przyrody są „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów ,w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie”. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne. Na terenie gminy Sława nie ma rezerwatów przyrody.

Parki podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Podlegają ochronie jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także

bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska. Na terenie gminy Sława zlokalizowanych jest 5 parków o łącznym areale około 40 ha. Występują one w miejscowościach:

- Krążkowice – o areale 0,7 ha;
- Lipinki – 1,52 ha;
- Sława – 25 ha;
- Tarnów Jezierny – 6,59 ha;
- Stare Strącze.

Ponadto prawnej ochronie podlega 50 gatunków roślin oraz wiele gatunków zwierząt, areal gruntów ornych III klasy bonitacyjnej, zlewnia rzeki Obrzycy ze względu na zaopatrywanie z niej w wodę mieszkańców Zielonej Góry oraz obszary leśne. Ogółem $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy podlega różnym formom prawnej ochrony. W 2000 roku nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska w gminie Sława wyniosły 605 tysięcy złotych. Daje to kwotę 51 złotych na 1 mieszkańca i jest to wartość niższa od średniej w województwie – 141 złotych / osobę.

Prawne zabezpieczenie w zakresie polityki ekologicznej powoduje, że walory naturalne południowo – wschodniej części województwa lubuskiego pozostaną pod ochroną. Jednocześnie istniejące zasoby przyrodnicze, są głównym źródłem rozwoju turystyki i rekreacji w gminie.

Źródła zanieczyszczeń środowiska naturalnego.

Pojezierze Sławskie zlokalizowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie legnicko – głogowskiego okręgu miedziowego (LGOM). Największym zagrożeniem są zanieczyszczenia pochodzące z Huty Miedzi w Głogowie. Proces restrukturyzacji KGHM „Polska Miedź” SA, właściciela huty, a szczególnie znaczące środki które zainwestowano w ochronę środowiska spowodowały, że obecne emisje zanieczyszczeń są niewspółmiernie niższe od tych z lat 70 czy 80 – tych XX wieku. Obszary zagrożenia zlokalizowane są także w rejonie Nowej Soli, Krosna Odrzańskiego i Lubska. Są one efektem nakładania się lokalnych i transgranicznych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego. Źródłem zagrożeń jest również uprzemysłowiona strefa Niemiec z takimi obiektami energetycznymi jak: Jänschwalde, Boxberg, Trattendorf oraz Schwarze – Pumpe. Powyższe sprawia, że okresowo ranga waloru powietrza atmosferycznego ulega obniżeniu. Zmiany te jednak nie są bezpośrednio odczuwalne przez mieszkańców gminy.

Informacje o stanie powietrza i opadów na poziomie regionalnym oraz lokalnym analizuje Stacja Badawcza Parowania w Radzynie. Prowadzi ona stały monitoring od 1990 roku. Z badań wynika, że w ostatnich latach zanotowano warunki sprzyjające przenoszeniu się zanieczyszczeń z LGOM – u i okolic Nowej Soli w kierunku na zachód. W związku z powyższym obserwuje się spadek o 50 %

wielkości opadu jonów siarczaných i azotanów, jak również obniżenie się poziomu metali ciężkich w opadach oraz pyłe zanieczyszczonym w powietrzu w rejonie stacji Radzyń. Świadczy to między innymi o wzroście komfortu wypoczynku na tak zwanych terenach otwartych. Z analizy rozkładu ołowiu, SO₄ w opadach atmosferycznych czy też ołowiu w powietrzu atmosferycznym obliczonym w 1993 roku wynika, że Pojezierze Sławskie znajduje się w zasięgu najniższych ich wartości.

Zbiorniki wodne stanowią największe walory przyrodnicze w gminie. Pełnią także istotne funkcje gospodarcze, począwszy od turystyki i rekreacji na rybołówstwie skończywszy. Stąd jedną z ważniejszych ról w regionie pełni stan czystości wód powierzchniowych oraz podziemnych. Tutejsze jeziora charakteryzują się dużą podatnością na degradację. Wody wszystkich zbiorników wykazują dużą zawartość azotu ogólnego, szczególnie wiosną. Niska ich przezroczystość wynika z niewielkich głębokości oraz znacznego zmęcenia. Ponadto na obecną jakość wód znaczący wpływ mają ładunki zanieczyszczeń, zdeponowane w osadach jezior, nagromadzone od wielu lat.

Stan czystości cieków jest dobry. Obniża się jedynie w sezonie letnim. Na znacznym obszarze użytkowe poziomy wód podziemnych są chronione warstwami osadów nieprzepuszczalnych. Jedynie w zachodniej części gminy poziom wód gruntowych nie jest izolowany od powierzchni terenu podobną warstwą.

Głównymi czynnikami wpływającymi na obniżenie jakości wód w gminie Sława są:

- nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa w Sławie, oraz w miejscowościach położonych wzdłuż cieków odwadniających teren do Jeziora Sławskiego;
- wzrost zanieczyszczeń w sezonie turystycznym w obrębie jezior: Sławskiego oraz Tarnowskiego Dużego i Małego;
- rolnictwo bazujące głównie na sztucznych nawozach i gnojowicy;
- wymienione powyżej źródła zanieczyszczeń atmosfery.

Z danych za 2000 rok wynika, że w gminie Sława 53 dam³ czyli 13,9 % ogółu wymagających oczyszczenia ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi nie oczyszczono. Inna klasyfikacja z 2000 roku wskazuje, że na obszarze gminy jest 21 ha zdewastowanych gruntów, wymagających rekultywacji. Pozycja ta obejmuje grunty, które utraciły całkowicie wartości użytkowe oraz te, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych na wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Ochrona przeciwpowodziowa.

Ze względu na uwarunkowania naturalne takie jak kompleks jezior oraz sieć odwadniających teren cieków wodnych gmina nie jest zagrożona występowaniem

powodzi. W okresie powodzi z VII 1997 roku rejon Sławy był poza zasięgiem wód zalewowych rzeki Odry. Na skutek nadmiernych opadów oraz wysokiego poziomu wód gruntowych, lokalnie mogą wylać mniejsze ciek. W ich bezpośrednim obrębie tworzą się miejscami zastoiska wodne.

Na obszarze wysoczyznowym wody gruntowe zalegają na głębokościach większych niż 4 m. W obrębie półek terasowych ich poziom kształtuje się na głębokościach od 2 do 4 m. W okresie wysokich stanów wód, po wiosennych roztopach oraz po długotrwałych opadach poziom ten może być wyższy o 0,8 m. Najpłycej, bo na głębokości do 1 m woda gruntowa występuje w obrębie rynien jeziornych. W okresie wysokich stanów wód najniższe partie rynien mogą być podtapiane.

Ochrona przeciwpożarowa.

W Sławie funkcjonuje jednostka Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Obsługuje ona teren miasta i jego najbliższych okolic. Na pozostałym obszarze działa 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Wszystkie oddziały są ze sobą w stałej łączności.

Jednostki OSP zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Śmieszkowo;
- Łupice;
- Stare Strącze;
- Krzepielów;
- Przybyszów;
- Bagno;
- Ciosaniec;
- Lipinki;
- Krążkowo;
- Tarnów Jezierny.

Usytuowanie i wielkość terenów zajmowanych przez służby przeciwpożarowe według aktualnych potrzeb są wystarczające. Nie planuje się likwidacji żadnej ze strażnic.

Strefy ochronne.

Na obszarze gminy podlegają ochronie przyrodniczo – rolniczej:

- cały areal gruntów rolnych zaliczanych do III – IV klasy bonitacyjnej;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- strefa chronionego krajobrazu, obejmująca większą część gminy;
- tereny leśne;

- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- parki podworskie i wiejskie;
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;
- złoża surowców mineralnych;
- GZWP nr 306 „Zbiornik Wschowa”.

Strefa ochronna rzeki Obrzycy:

Znaczna część gminy leży w obrębie zlewni rzeki Obrzycy. Stanowi ona źródło wody pitnej dla miasta Zielona Góra. W związku z powyższym rozporządzenia Wojewody Zielonogórskiego z roku 1981 i 1991 oraz znowelizowane rozporządzenie Nr 10 z dnia 10 lipca 1998 roku wprowadza strefę ochronną dla tego obszaru. W obrębie zlewni wyznaczono 4 podstrefy. Na terenie gminy Sława są podstrefy II i IV:

- podstrefa II – wzmożonej ochrony, obejmuje jeziora: Tarnowskie Duże i Małe oraz Sławskie, a także tereny wzdłuż rzeki Obrzycy;
- podstrefa IV – pozostały obszar zlewni rzeki Obrzycy.

Ochrona obrzeży zbiorników wodnych:

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1998 roku zmienia się rozporządzenie w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu:

§ 1. W rozporządzeniu Nr 6 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10 lipca 1996 roku w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Ziel. Nr 12 poz. 117) wprowadza się następującą zmianę:

„§ 3 a. W planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego nie można przeznaczać pod zabudowę oraz urządzenia placów biwakowych gruntów położonych w obrębie obrzeży jezior i zbiorników wodnych o powierzchni 10 ha, w pasie o szerokości mniejszej niż 100 m”.

Strefa ochronna stacji IMGW Radzyń:

Decyzją Nr 27 b / 65 / 66 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 30 kwietnia 1966 roku ustalona została strefa ochronna wodna i lądowa dla wymienionej stacji. Celem ustanowienia strefy było zapewnienie prawidłowości pomiarów meteorologicznych. Strefa lądowa obejmuje pas terenu o szerokości 300 m od granic parceli stacji. Obowiązuje tam zakaz lokalizacji wysokiej i zwartej zabudowy. W strefie wodnej konieczne jest wyeliminowanie w maksymalnym stopniu wpływu falowania przepływających jednostek wodnych.

Cmentarze – strefy ochrony sanitarnej:

- Sława – 50 m;

- Stare Strącze – 50 m;
- Ciosaniec – 50 m;
- Krzepielów – 50 m;
- Łupice – 50 m;
- Śmieszkowo – 50 m;
- Kuźnica Głogowska, Krępina, Tarnów Jezierny – 150 metrowa strefa po nieczynnych cmentarzach, po zainstalowaniu sieci wodociągowej 50 m;
- Krążkowo, Lipinki – 50 metrowa strefa po nieczynnym cmentarzu.

Ujęcia wody:

Strefa ochrony bezpośredniej wynosi 10 m w osi przy każdym z ujęć wodnych (studnie głębinowe) oraz SUW w miejscowościach:

- Lubogosz (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego. Nr 26 poz. 269 z dnia 18.02.2002 roku);
- Łupice;
- Stare Strącze;
- Krążkowo;
- Lipinki;
- Przybyszów;
- Krzydłowiczki.

Energetyka:

Dla napowietrznych linii elektrycznych i elektroenergetycznych strefa ochronna znajduje się w pasie o szerokości 40 m. Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze o wymiarach 150 m x 80 m. Faktyczne zapotrzebowanie na teren rezerwowany pod instalacje elektroenergetyczne może okazać się mniejsze. Wymaga to zaopiniowania przez gestora sieci.

Telekomunikacja:

Strefą ochronną obejmuje się maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areal jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów.

Obiekty wojskowe i obrony cywilnej:

Ochronie podlegają obiekty obrony cywilnej:

- studnie zapasowe;
- obiekty wojskowe istotne dla bezpieczeństwa kraju.

Gabaryty i parametry ochronne określają właściwe organy wojskowe i obrony cywilnej.

Drogi:

Strefy ochrony wynikające z przepisów szczególnych przedstawione są w poniższej tabeli.

TABELA 44: Minimalne odległości dróg publicznych od istniejących i planowanych budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi (w metrach).

Typ drogi	Klasa techniczna	Obiekty mieszkaniowe i użyteczności publicznej		Budynki szpitalne i wymagające szczególnej ochrony
		jedno – kondygnacyjne	wielo – kondygnacyjne	
Autostrada	A	120	150	300
Między - regionalna	GP	50	70	200
Krajowa regionalna	GP, G, Z	30	40	130
Wojewódzka	GP, G, Z	30	40	130
Powiatowa	G, Z, L, D	15	20	80
Gminna	G, Z, L, D	15	20	80

Inne:

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, magazyny nawozów oraz środków ochrony roślin, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji, oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

5. 2. Ochrona zabytków.

Zabytki architektury i budownictwa występują na obszarze całej gminy. Są to: kościoły, plebanie, kapliczki przydrożne, cmentarze, budynki mieszkalne i gospodarcze, wiejskie aleje czy parki dworskie. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W Sławie, w okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanego zespołu staromiejskiego nie uległ zasadniczej zmianie.

Większość miejscowości powstało jako założenia folwarczne i osady. Historyczna zabudowa, w większości pochodząca z XIX wieku, występuje przeważnie w zwartym układzie kalenicowo – szczytowym. Przeważają budynki murowane, sporadycznie występują również obiekty w konstrukcji szachulcowej (np.: budynki gospodarcze w miejscowościach: Ciosaniec, Wróblów, Przybyszów, Krążkowo, Gola, Krzepielów). Stan techniczny obiektów jest przeważnie zły lub średni, forma architektoniczna niektórych z nich uległa przebudowie. We wsiach: Bagno, Ciosaniec, Lipinki, Łupice, Lubogoszcz, Radzyń, Spokojna, Szreniawa, Krążkowo i Krzepielów znajdują się budynki szkolne z początku XX wieku. Do cenniejszych zabytków techniki należy zaliczyć między innymi: kuźnię z XIX wieku w Łupicach, gorzelnię i młyn z początku XX wieku w Lipinkach, młyny z początku XX wieku w Starym Strączu i Głuchowie oraz wiatrak koźlak z XVIII wieku we Wróblowie, a także linię kolejową z początku XX w. wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą architektoniczną i techniczną. Spośród obiektów o charakterze rezydencjonalnym należy wymienić: dwór w Przybyszowie (XVII wiek), Krzepielowie, Starym Strączu i Krążkowie (XIX wiek) oraz pałac myśliwski w Tarnowie Jeziernym (XVII wiek). Zespoły zabudowy dworskiej zachowały się w Krzepielowie, Starym Strączu i Krążkowie. Cenniejsze zabytkowe obiekty sakralne zlokalizowane są w: Krzepielowie (XVI wiek), Starym Strączu (XV wiek), Krążkowie (XVII wiek), Przybyszowie (XVII wiek) i Śmieszkuwie (XVIII wiek). Żadne z sołectw nie znajduje się na konserwatorskiej liście miejscowości, które mają chroniony układ przestrzenny.

Najcenniejszymi zabytkami miasta są: Kościół parafialny (XVII wiek), Kościół pomocniczy (XIX wiek), zespół pałacowy (XVIII wiek) oraz zabudowa śródmiejska (najstarsze obiekty z XVIII wieku, pozostałe z XIX i początku XX wieku). W Sławie nie ma wytyczonych stref ochrony konserwatorskiej.

Rejestr zabytków z terenu gminy i miasta Sława obejmuje 52 pozycje, łącznie w rejestrze zabytków znajduje się 57 obiektów indywidualnych. 784 obiekty objęte są ewidencją konserwatorską. Obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej, obiekty w ewidencji – ochronie w zakresie ich architektury zewnętrznej.

W większości miejscowości zlokalizowano także liczne wykopaliska archeologiczne. Odkryto między innymi pozostałości z epoki paleolitu (Sława), mezolitu (Lubiatów), neolitu (Lipinki, Wróblów) oraz kultury łużyckiej (Lubogoszcz). Łącznie zarejestrowano 222 stanowiska archeologiczne.

Na obszarze gminy podlegają ochronie konserwatorskiej:

- obiekty architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków i objęte ewidencją konserwatorską, wyszczególnione w załączniku do Studium;
- stanowiska archeologiczne;
- założenia parkowe w miejscowościach:
 - Dębczyn – rodzaj założenia – folwarczny;
 - Dębowo – aleja dębowo – kasztanowa do wsi Goli;

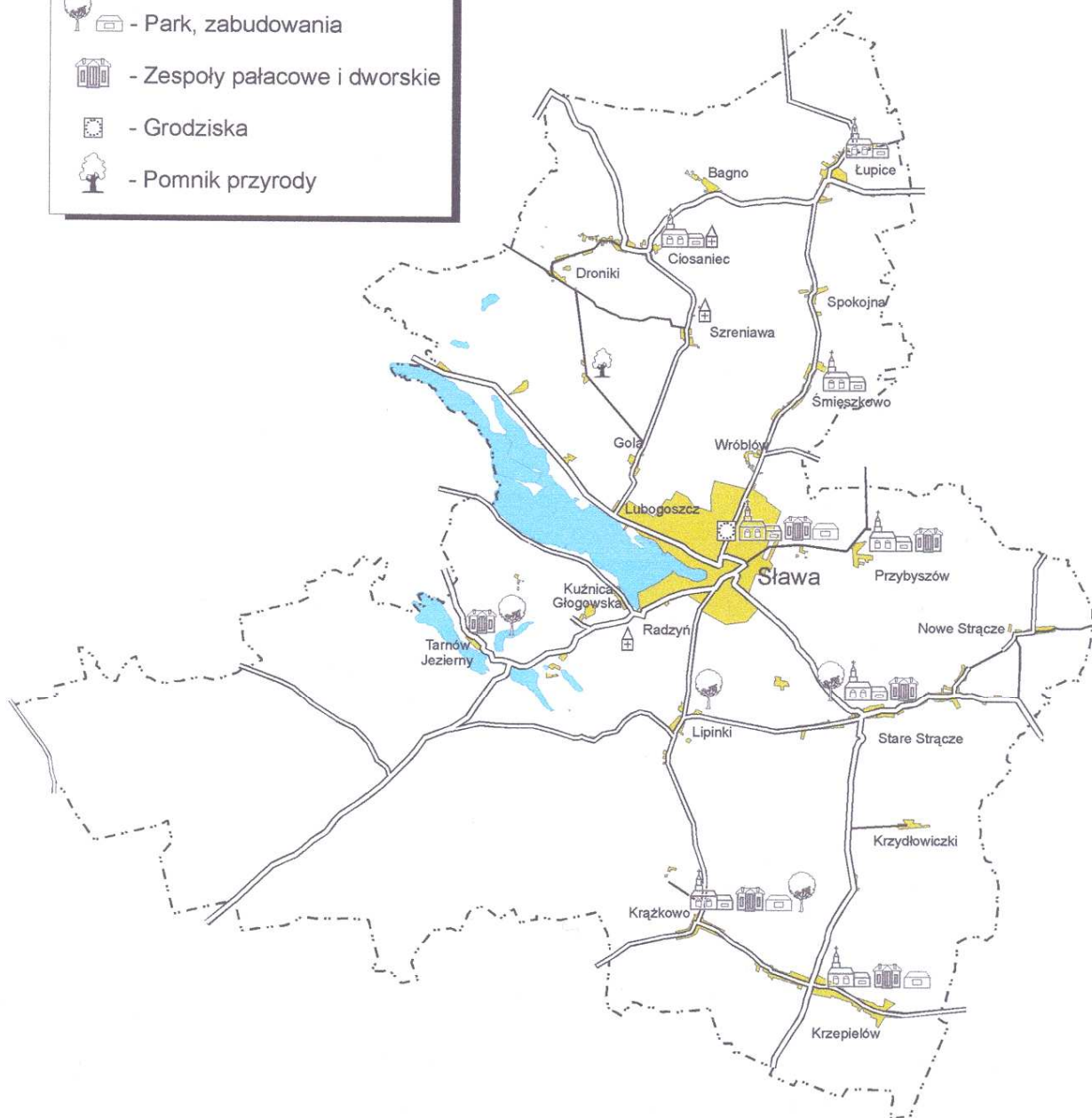
- Gola – aleja lipowa na drodze ze Sławy;
- Krążkowo – pałacowy;
- Lipinki – park;
- Sława – miejski;
- Sława – pałacowy;
- Stare Strącze – dworski,

- założenia cmentarne w miejscowościach:
 - Ciosaniec – parafialny;
 - Krążkowo – ewangelicki;
 - Krępina – parafialny;
 - Krzeielów I – wiejski;
 - Krzepielów II – przykościelny;
 - Kuźnica Głogowska – ewangelicki;
 - Lipinki – ewangelicki;
 - Łupice – przykościelny;
 - Łupice Kaliskie I – parafialny;
 - Łupice Kaliskie II – parafialny;
 - Przybyszów – przykościelny;
 - Sława – parafialny;
 - Stare Strącze I – przykościelny;
 - Stare Strącze II – polny;
 - Śmieszkowo – wiejski;
 - Tarnów Jezierny – parafialny.

Z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego istnieje konieczność wytyczenia stref konserwatorskich na terenie miasta Sławy oraz ustanowienie chronionych układów przestrzennych dla wsi: Ciosaniec, Krążkowo, Krzepielów, Przybyszów i Stare Strącze.

LEGENDA:

- - Kościół
- - Kapliczki i dzwonnice
- - Park, zabudowania
- - Zespoły pałacowe i dworskie
- - Grodziska
- - Pomnik przyrody

RYCINA 20: Gmina Sława – ochrona dziedzictwa kulturowego.

6. Strategia Rozwoju Gminy.

6. 1. Analiza SWOT.

Gmina Sława posiada opracowaną w 2000 roku Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Sława. Ważnym etapem pracy nad tym dokumentem, sporządzonym wspólnie z uczestnikami warsztatów strategicznych, była analiza SWOT. Przeprowadzono ją na podstawie informacji z „Raportu o Stanie Gminy”.

TABELA 45: Gmina Sława – analiza SWOT sporządzona podczas prac nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju.

Mocne strony	Możliwości
<ol style="list-style-type: none"> 1. Naturalne środowisko – przyroda, lasy, jeziora; 2. Położenie geograficzne; 3. Bliskość granicy; 4. Duża baza turystyczna; 5. Handel, usługi – rozwinięte; 6. Silny przemysł rolno – spożywczy, przetwórczy – zakłady mięsne; 7. Budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne; 8. Ludzie – mądrzy, pracowici, aktywni; 9. Nauczanie – wykształcona kadra. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina uzdrowiskowa; 2. Rozwój turystyki i agroturystyki (bliskość granicy); 3. Dalszy rozwój handlu, usług i bazy turystycznej i gastronomicznej; 4. Zapotrzebowanie na wypoczynek; 5. Objęcie ochroną cennych przyrodniczo obszarów; 6. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej; 7. Gazyfikacja gminy; 8. Rozwój przemysłu rolno – spożywczego; 9. Stworzenie szkoły wyższej; 10. Rozwój kulturalny i fizyczny społeczeństwa.
Słabe strony	Zagrożenia
1	2
<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe uzbrojenie terenu (kanalizacja, telefonizacja, gazyfikacja, drogi); 2. Komunikacja w centrum Sławy; 3. Słabo rozwinięta infrastruktura dla ruchu zmotoryzowanego; 4. Niezadawalająca gospodarka odpadami (ścieki i odpady stałe); 5. Duże bezrobocie; 6. Niedostateczna opieka zdrowotna; 7. Słabe rolnictwo (upadające) – słabe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost przestępczości; 2. Sposób zagospodarowania odpadów przemysłowych (zakłady mięsne i mleczarskie); 3. Zwiększające się bezrobocie; 4. KGHM – zagrożenie dla środowiska; 5. Dalsze ubożenie wsi; 6. Ucieczka ludzi wykształconych i młodych poza gminę (brak miejsc pracy);

gleby, słaba organizacja skupu płodów rolnych; 8. Mała różnorodność przemysłu; 1	7. Niewłaściwa gospodarka przestrzenią – rozproszenie, dzikie budownictwo; 2
9. Słaby standard bazy noclegowej; 10. Brak budownictwa komunalnego; 11. Niedostosowana baza oświatowa; 12. Niedostosowana baza kulturalna, brak amfiteatru; 13. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa; 14. Braki w wyposażeniu i stanie kadrowym policji; 15. Stan i ilość obiektów sportowo – rekreacyjnych; 16. Niewystarczające wykorzystanie atrakcji turystycznych; 17. Lokalne źródła zanieczyszczające atmosferę.	8. Upadek rodzinnych gospodarstw rolnych; 9. Brak dogodnych kredytów mieszkaniowych

6. 2. Problemy rozwoju.

Uczestnicy warsztatów strategicznych korzystając z własnych obserwacji, raportu o stanie gminy i analizy SWOT zidentyfikowali problemy w 4 sferach: środowiskowej, gospodarczej, społecznej i zarządzania gminą.

Środowisko przyrodnicze.

1. Mała świadomość ekologiczna mieszkańców i osób przyjeżdżających;
2. Brak właściwego oczyszczania ścieków z zakładów mięsnych;
3. Niewłaściwe zagospodarowanie odpadów stałych;
4. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków;
5. Zanieczyszczone powietrze (huta, ogrzewanie, opalanie);
6. Brak akceptacji powołania Parku Krajobrazowego;
7. Niewłaściwe gospodarowanie przestrzenią w zabudowie letniskowej (dzika zabudowa);
8. Zanieczyszczenie brzegów jezior Pojezierza Sławskiego;
9. Niska jakość infrastruktury turystycznej.

Gospodarka.

1. Obawy o negatywny wpływ parku krajobrazowego na rozwój gminy;
2. Brak właściwej infrastruktury dla rozwoju gospodarki;
3. Za mało miejsc pracy w gminie;
4. Upadające duże zakłady pracy;

5. Brak różnorodnych zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego;
6. Brak ubojni;
7. Zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw;
8. Brak opłacalności produkcji rolnej;
9. Brak warunków do tworzenia małych podmiotów gospodarczych;
10. Nieodpowiednia aktywizacja bezrobotnych;
11. Brak inwestorów do zagospodarowania nieruchomości i majątku i tworzenia inwestycji;

Jakość życia, stan zdrowia mieszkańców, infrastruktura społeczna.

1. Niewystarczająca służba zdrowia;
2. Niedostateczne bezpieczeństwo publiczne;
3. Brak budownictwa socjalnego;
4. Duże bezrobocie;
5. Brak właściwej bazy szkolnej i sportowej oraz kulturalnej;
6. Brak motywacji i wartości, perspektyw dla młodzieży;
7. Wzrastające ubóstwo społeczne;
8. Niski prestiż organizacji pozarządowych (społecznych) w gminie.

Zarządzanie.

1. Niedostateczne wykorzystanie atrakcji turystycznych;
2. Niewystarczające źródła dochodu budżetu gminy;
3. Rosnące bezrobocie;
4. Niedostateczna możliwość utrzymania dyscypliny w zakresie gospodarki przestrzenną, działalnością gospodarczą i ochrony środowiska;
5. Niezadowolająca komunikacja pomiędzy władzami gminy a mieszkańcami.

7. Wnioski.

Gmina Sława zaliczana jest do rolniczych. Występujący na jej obszarze umiarkowany klimat oraz średniej jakości gleby sprzyjają większości rodzajów upraw.

Położenie gminy w regionie jest bardzo korzystne. Oprócz walorów naturalnych duże znaczenie dla rozwoju mają przebiegające przez gminę oraz w pobliżu jej granic drogi lądowe. Szczególne znaczenie mają trasy:

- nr 278 Szklarka Radnicka – Wschowa;
- nr 318 Lubięcín – Sława;
- nr 12 Dorohusk – Łęknica;
- nr 3 Świnoujście – Jakuszyce.

Najcenniejsze są jednak walory naturalne gminy: kompleks jezior, lasy, ekosystemy łąkowo – wodne, siedliska wielu rzadkich gatunków roślin oraz zwierząt, które w dalszym ciągu powinny być chronione.

Na obszarze 326,8 km² zamieszkuje 11810 mieszkańców, co daje średnią gęstość zaludnienia 36 osób / km². Jest to typowy wskaźnik dla gmin miejsko – wiejskich o znacznym udziale lasów w strukturze przestrzennej.

Teren zamieszkuje młoda bardzo demograficznie społeczność. Ponad 47 % zameldowanych mieszkańców nie ukończyło jeszcze 30 roku życia. Przyrost naturalny od lat jest dodatni i wynosi 2,55 ‰. Z bilansu migracji wynika, że więcej osób napływa do gminy niż ją opuszcza. W obecnej rzeczywistości charakteryzującej gminy miejsko – wiejskie jest to zjawisko rzadkie. Współczynnik obciążenia demograficznego, to jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego wynosi 0,66. Jest on wyższy od średniej dla województwa lubuskiego – 0,61.

Gospodarka rolna oraz przemysł rolno – spożywczy i przetwórczy dają zatrudnienie większości mieszkańców. Funkcje nierolnicze koncentrują się głównie w mieście oraz w miejscowościach położonych nad brzegami jezior: Lubiatów, Lubogoszcz, Radzyń, Tarnów Jezierny. Gminnym ośrodkiem administracyjnym - usługowym jest miasto Sława.

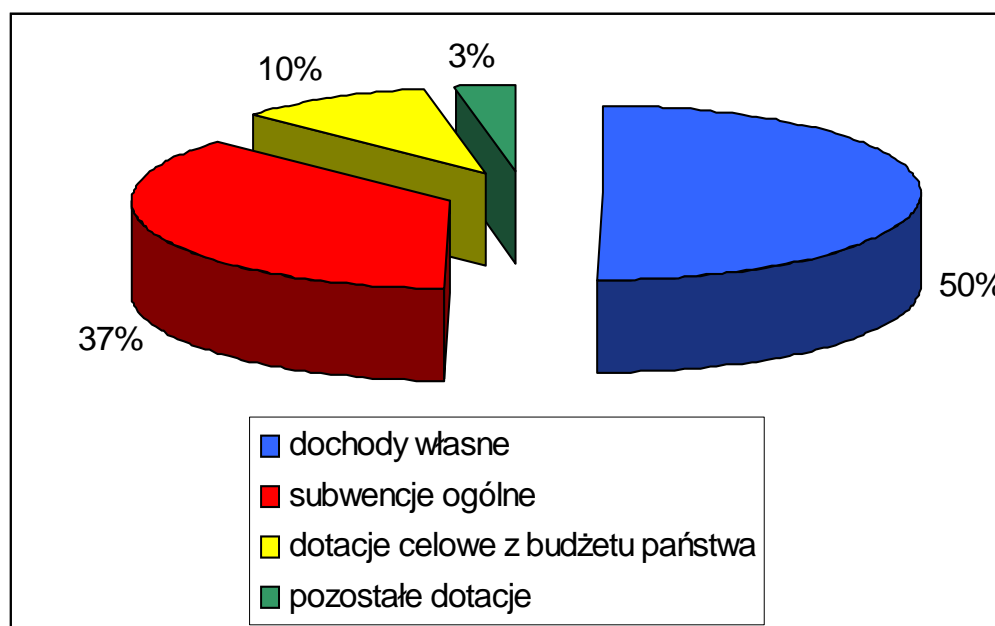
Transformacja systemowa w Polsce wymusiła szereg zmian, które niekorzystnie odbiły się na gminie. Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych spowodowała wzrost bezrobocia. Brak efektywnej polityki rolnej prowadzonej przez rządy od 1990 roku sprawiły, że realne dochody części mieszkańców gminy obniżyły się w stosunku do lat 70 – tych i 80 – tych XX wieku. Jednocześnie prężnie rozwija się

sektor usług. Sprywatyzowano handel oraz inne branże gospodarki narodowej. Sława i okolice są jednym z największych ośrodków produkcji i przetwórstwa mięsnego oraz uprawy pieczarek w południowo – zachodniej Polsce. Ponadto rozwijająca się turystyka i rekreacja ma coraz większy udział w strukturze dochodów mieszkańców. Powyższe decyduje, że gmina nie jest zagrożona bezrobociem strukturalnym. Wskaźnik bezrobocia jest jednym z niższych w województwie lubuskim.

TABELA 46: Gmina Sława – dochody budżetu w 2000 roku (w tysiącach złotych).

Wyszczególnienie	Gmina Sława
Dochody ogółem	14631,4
w tym:	
Dochody własne	7338,0
Dotacje celowe z budżetu państwa	1455,9
Pozostałe dotacje	465,3
Subwencje ogólne	5372,2

RYCINA 21: Gmina Sława – struktura dochodów gminnego budżetu w 2000 roku.

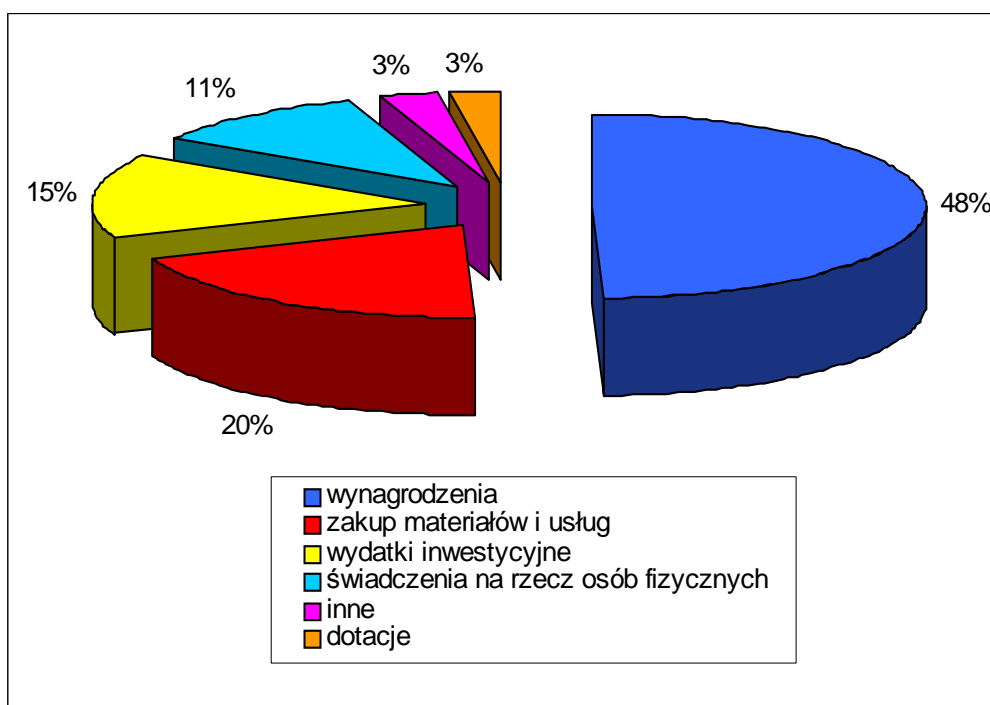
W 2000 roku dochody własne stanowiły połowę wszystkich dochodów ogółem w budżecie gminy. Jest to jeden z wyższych wskaźników charakteryzujących gminy województwa lubuskiego.

Standard życia jest zróżnicowany i nie można go jednoznacznie określić. Średni dochód na 1 mieszkańca kształtował się w 2000 roku na poziomie 1500 złotych i był na przeciętnym poziomie w porównaniu z innymi samorządami województwa lubuskiego.

TABELA 47: Gmina Sława – wydatki budżetu w 2000 roku (w tysiącach złotych).

Wyszczególnienie	Gmina Sława
Wydatki ogółem	16145,4
w tym:	
Dotacje	409,3
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1768,5
Wynagrodzenia	6570,9
Składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	1400,6
Zakup materiałów i usług	3181,5
Wydatki inwestycyjne	2385,3

RYCINA 22: Gmina Sława – struktura wydatków gminnego budżetu w 2000 roku.

Struktura wydatków budżetu gminy nie odbiegała znacznie od średniego poziomu występującego wśród gmin województwa lubuskiego. Ogółem w 2000 roku dochody budżetu samorządu sławskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wyniosły 1245,2, a wydatki 1374,1 złotych. Są to wartości nieznacznie wyższe od średniej charakteryzującej województwo, odpowiednio: 1234,1 oraz 1277,0 złotych.

Standard zamieszkania w gminie jest zróżnicowany. Atrakcyjny krajobraz wpływa na zwiększenie popytu na działki przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe. W okolicach Sławy intensywnie rozwija się zabudowa letniskowa (drugie domy)

oraz rezydencjonalna. W związku z powyższym oczekuje się dalszego rozwoju infrastruktury technicznej, a szczególnie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Dla inwestujących przedsiębiorców gmina oferuje ulgi podatkowe, czyste powietrze, wysoką jakość wody, główne media infrastruktury technicznej, oraz dostatek siły roboczej.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY SŁAWA wraz ze Zmianą Nr 2.

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ROZWOJU

Uwaga !

1. **CZĘŚĆ TEKSTOWA KIERUNKÓW ROZWOJU NIE PODLEGAJĄCA ZMIANIE:**
 - tekst w kolorze czarnym z litrami niepogrubionymi

2. **CZĘŚĆ TEKSTOWA KIERUNKÓW ROZWOJU PODLEGAJĄCA ZMIANIE**
 - 1) **TEKST NOWY, WPROWADZONY Zmianą Nr 2:**
 - tekst pochyłym tłustym drukiem w kolorze niebieskim

3. **CZĘŚĆ GRAFICZNA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO PODLEGAJĄCA Zmianie Nr 2:**
 - granice obszarów objętych Zmianą Nr 2 wyróżniono na RYSUNKU STUDIUM w skali 1: 25 000 oznaczeniami literowymi, oraz cyfrą oznaczającą numer zmiany

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ROZWOJU

1. Wstęp – zdefiniowanie kierunków.

1. 1. Kierunki rozwoju z uwzględnieniem *Zmiany Nr 2*.

Burmistrz Sławy utrzymuje w mocy główne ustalenia dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Stosownie do wytycznych Studium zakłada koncentrację inwestycji na 6 kierunkowych działaniach strategicznych.

I. Rolnictwo i leśnictwo.

a). Konieczność ochrony terenów upraw rolnych, w szczególności gruntów ornych o klasach bonitacyjnych III – IV.

b). Przywrócenie pełnej wartości użytkowej zdewastowanych gruntów ornych poprzez rekultywację.

c). Rozwój produkcji rolniczej oraz przetwórstwa rolno – spożywczego. Czynnikiem sprzyjającym to funkcjonowanie obecnych zakładów oraz bliskie położenie dużych rynków zbytu jakimi są między innymi aglomeracja Zielonej Góry i LGOM.

d). Przyspieszenie tempa restrukturyzacji sektora rolniczego, w kierunku trwałego rozdysponowania gruntów rolnych oraz poprawy struktury agrarnej.

e). Zalesienie terenów gleb o niskiej klasie bonitacyjnej, na których nie podejmie się działalności rolniczej.

f). Pielęgnacja istniejących oraz wprowadzenie nowych zadrzewień przydrożnych i śródpolnych.

g). Tereny skażone ekologicznie i przynoszące niewielkie korzyści ekonomiczne przeznaczają się pod rewaloryzację biologiczną.

h). Zakaz zabudowy terenów i leśnych nie przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę.

II. Działalności gospodarcze.

a). Należy intensywnie wykorzystać obecne rezerwy lokalizacyjne, przewidziane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

b). Lokalizację obiektów usługowych w sołectwach proponuje się sytuować tylko w granicach zabudowy. Rekomenduje się zagospodarowanie istniejących budowli gospodarstw rolnych, a w szczególności obiektów byłych PGR – ów.

c). Przewiduje się przeznaczenie nowych obszarów pod aktywności gospodarcze na tereny byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych, wzbogacając jednocześnie ich funkcje poprzez umożliwienie lokowania obiektów usługowo – produkcyjnych nie związanych z rolnictwem.

d). Ponadto we wschodniej części miasta Sława, pomiędzy planowaną obwodnicą miejską (I etap) a projektowaną drogą regionalną nr 278, przewiduje się utworzenie strefy aktywności gospodarczych o łącznej powierzchni 60 ha.

III. Budownictwo mieszkaniowe.

a). Studium podtrzymuje zarezerwowany w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszar pod budownictwo mieszkaniowe.

b). Ponadto przewiduje się przeznaczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe w miejscowościach:

budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne (MN):

- Tarnów Jezierny – 2 ha;
- Kamienna – 1 ha;
- Dębczyn – 2 ha;
- Stare Strącze – 4 ha;
- Gola – 3 ha;
- Lubogoszcz – 2 ha;
- Wróblów – 3,5 ha;
- Sława – 5,5 ha;
- Cegłówko – 1 ha;
- Radzyń – 5 ha;
- Tarnówek – 8 ha;
- Kuźnica Głogowska – 1 ha.

budownictwo letniskowe (ML):

- Tarnów Jezierny – 3,50 ha;
- Radzyń – 10 ha;
- Kamienna – 0,50 ha;
- Stare Strącze – 2 ha;
- Dębowo – 2,60 ha;
- Nowe Strącze – 1 ha.

Nowe tereny będą uruchamiane:

- etapowo na areałach do 1 ha;
- na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- po wykorzystaniu rezerw lokalizacyjnych terenów wymagających wypełnienia tkanką budowlaną;
- po zapewnieniu dostaw mediów infrastruktury technicznej i społecznej, oraz wybudowaniu dróg.

c). Aby zachować wartość krajobrazu nie przewiduje się przeznaczenia innych nowych terenów mieszkaniowych na terenie gminy. Dopuszczalna jest tam rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów.

IV. Ochrona środowiska kulturowego i walorów ekologicznych gminy.

Ustala się konieczność ochrony:

a). Zabytkowych założeń parkowych w miejscowościach:

- Dębczyn;
- Dębowo;
- Gola;
- Krążkowo;
- Lipinki;
- Sława;
- Stare Strącze.

b). Zabytkowych założeń cmentarnych w miejscowościach:

- Ciosaniec;
- Krążkowo;
- Krępina;
- Krzepielów;
- Kuźnica Głogowska;
- Lipinki;
- Łupice;
- Przybyszów;
- Sława;
- Stare Strącze;
- Śmieszkowo;
- Tarnów Jezierny.

c). Wszystkich obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych spisem konserwatorskim.

d). Stanowisk archeologicznych.

e). Proponuje się objąć ochroną układy przestrzenne wsi:

- Ciosaniec;
- Krążkowo;

- Krzepielów;
- Przybyszów;
- Stare Strącze.

f). Planuje się utrzymanie koncentracji zabudowy, oraz nie przekraczanie dopuszczalnych, wyznaczonych w planie granic rozwoju zainwestowania.

g). Wprowadzenie zieleni traktuje się jako nierozłączny element kompozycji przestrzennej.

h). Ochronie przyrodniczo – rolniczej podlegają:

- rezerваты przyrody;
- **obszary chronionego krajobrazu;**
- użytki ekologiczne;
- pomniki przyrody;
- ciągi ekosystemów łąkowo – wodnych;
- istniejące ciągi zadrzewień;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- cały areal gruntów rolnych III i IV klasy bonitacyjnej.

V. Infrastruktura techniczna.

a). Zakończenie budowy sieci wodociągowej.

b). Doprowadzenie do pełnego skanalizowania obszaru gminy.

c). Gazyfikacja miasta.

d). Budowa elektrowni wiatrowych

e). Modernizację drogi wojewódzkiej nr 278

f). Budowę obwodnicy miasta Sława w ciągu dróg wojewódzkich nr 278 i 318 (I etap i II etap).

g). Reaktywacja linii kolejowych.

h). Modernizacja urządzeń melioracyjnych.

i). Zwiększenie liczby abonentów telefonii przewodowej.

VI. Rozwój usług turystyczno – rekreacyjnych.

a). Opracowane zostaną turystyczne trasy rowerowe.

b). Modernizacje ośrodków wczasowo – wypoczynkowych.

c). Wskazanie miejsc przydatnych pod: gospodarstwa agroturystyczne.

d). Wzbogacenie funkcji sportowych na obszarach przewidzianych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Postępujący proces suburbanizacji wokół Sławy sprawił, że uzasadnione staje się poszerzenie obszaru miasta o części miejscowości: Lubogoszcz, Radzyń i Wróblów poprzez formalną zmianę granic administracyjnych.

Ponadto nowo opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny uwzględniać problematykę osób niepełnosprawnych, zgodnie z **odrębnymi przepisami**. W niniejszym zakresie należy oprzeć się na „Wojewódzkim Programie rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych na lata 2000 – 2009”, uchwalonego przez Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XI/59/99 z dnia 5 października 1999 roku.

1. 2. Założenia Strategii Rozwoju Gminy.

Wizja.

W oparciu o dokonaną w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Sława analizę SWOT, wysublimowanie głównych problemów rozwoju oraz liczne dyskusje na warsztatach strategicznych, współtwórcy dokumentu opracowali koncepcje rozwoju gminy do roku 2010. Hasłowa wizja zrównoważonego rozwoju gminy i miasta brzmi: „*Sława – gmina słynąca z gospodarności i turystyki, posiadająca zdrowe i bezpieczne społeczeństwo oraz ekologiczne środowisko*”.

Cele strategiczne.

Z tak sformułowanej wizji powstał cel nadrzędny, który brzmi: „*Gmina dobrze zagospodarowana z zapewnieniem dobrych warunków życia dla mieszkańców, zachowaniem czystego środowiska i bogatej przyrody*”.

Lista projektów przyjęta na warsztatach strategicznych wygląda następująco:

I. Środowisko przyrodnicze.

Cel główny – Zachowanie osobliwego krajobrazu, cennej przyrody, czystego środowiska.

Cele szczegółowe:

- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców;

- kompleksowe zagospodarowanie odpadów stałych;
- uregulowana gospodarka ściekami;
- wysoka jakość infrastruktury turystycznej spełniająca wymogi ochrony środowiska i chroniąca krajobraz;
- zmniejszone zanieczyszczenie powietrza – mniejsza emisja zanieczyszczeń w gminie;
- obszary o dużych walorach przyrodniczych objęte ochroną.

II. Gospodarka.

Cel główny – Różnorodne zakłady pracy i aktywne obszary wiejskie przyjazne dla środowiska.

Cele szczegółowe:

- nowe zakłady przetwórcze;
- zwiększona ilość miejsc pracy;
- pozyskanie inwestorów;
- właściwa aktywizacja bezrobotnych;
- dochodowe gospodarstwa rolne;
- wykorzystane walory turystyczne, rehabilitacyjne i uzdrowiskowe gminy.

III. Społeczeństwo.

Cel główny – Gmina bezpieczna z dobrą opieką medyczną i socjalną, z mieszkańcami pracującymi i aktywnie uczestniczącymi w życiu gminy.

Cele szczegółowe:

- zmniejszenie bezrobocia;
- zapewnienie całodobowej opieki medycznej;
- bezpieczna gmina;
- odpowiednia baza szkolna, sportowa i kulturalna;
- budownictwo socjalne zgodne z potrzebami;
- zmniejszenie ubóstwa;
- zwiększenie udziału organizacji społecznych w życiu gminy;
- stworzenie odpowiedniej motywacji dla młodzieży;
- zapewniony dostęp do wody pitnej o dobrej jakości.

IV. Zarządzanie.

Cel główny – Gmina o dobrze ukształtowanym krajobrazie, zarządzana z aktywnym udziałem społeczeństwa.

Cele szczegółowe:

- dobra gospodarka przestrzenna w gminie z wyważoną gospodarką i ochroną środowiska;
- różnorodna oferta wysokiej jakości usług turystycznych;
- dobra komunikacja władz gminy z mieszkańcami;
- zwiększone źródła dochodów budżetu gminy.

Do każdego z celów szczegółowych Strategia przyporządkowuje konkretne zadania strategiczne, których łączna ilość wynosi 70. Od skutecznego stopnia ich realizacji zależy osiągnięcie zamierzonego celu nadrzędnego.

1. 3. Ponadlokalne cele publiczne.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego wśród zadań konkretnie skierowanych do gminy Sława wymienia:

- modernizację drogi wojewódzkiej nr 278;
- rozbudowa infrastruktury technicznej, w szczególności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- restrukturyzację sektora rolnego;
- rozwijanie świadomości proekologicznej;
- skuteczne promowanie walorów turystycznych;
- rozwój usług kulturalnych, zdrowotnych i sportowych dla mieszkańców regionu oraz gości zagranicznych.

Zgodni z informacjami uzyskanymi z Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego obecnie w rejestrze wojewódzkim brak jest zadań rządowych i samorządowych skierowanych do gminy Sława, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, o których mowa **w przepisach odrębnych**.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego (PZPWL) lokuje miasto Sława na poziomie 3 – poziom obsługi lokalnej – w trójpoziomym systemie obsługi ludności i sieci osadniczej województwa lubuskiego. Plan wśród zadań skierowanych do gminy Sława wymienia:

- budowę obwodnicy miasta Sławy w ciągu dróg wojewódzkich (nr 318 i 278);
- budowę ciągu drogi od Zielonej Góry przez Bojadła do Konotopu (mostem na Odrze w m. Miłsko) z rozdzieleniem kierunków w Konotopie, pierwszy przez Wolsztyn do Poznania i drugi przez Sławę, Wschowę w kierunku Kalisza i Łodzi;
- rozbudowę sieci dróg komunikacji rowerowej o znaczeniu międzynarodowym i międzyregionalnym (w ramach Zadania samorządu województwa nr 4) .

2. Warunki naturalne.

2. 1. Gospodarowanie walorami naturalnymi.

Działania ekologiczne gminy będą koncentrować się na zachowaniu naturalnych walorów obszarów wchodzących w skład Pojezierza Sławskiego. Podstawowe cele to:

Ochrona przyrody nieożywionej i gleb.

- zabezpieczenie gruntów rolnych przed zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze poprzez racjonalne gospodarowania przestrzenią;
- ochrona gruntów przed erozją wodną i wietrzną poprzez zadrzewianie śródpolne oraz zadarnianie wzdłuż cieków wodnych;
- likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów i ich rekultywacja;
- zwiększenie naturalnej retencji leśnej oraz glebowej;
- zabezpieczenie dróg, szlaków i rowów przydrożnych przed erodującym działaniem wodnym;
- zalesienie oraz zadarnienie terenów narażonych na erozję wodną;
- ochrona wydm.

Ochrona powietrza.

- zapewnienie przewietrzania terenów zainwestowanych;
- lokalizowanie źródeł emisji zanieczyszczeń i uciążliwości z uwzględnieniem kierunków róży wiatrów.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.

- ochrona stref źródłiskowych rzek, potoków i ujęć wodnych;
- pozostawienie wzdłuż koryt rzek pasów zadrzewień i zakrzaczeń o możliwie największej szerokości, nie mniejszej niż 20 m;
- ochrona 100 m pasa od brzegów zbiorników wodnych o areale powyżej 10 ha;
- okresowe usuwanie nadmiaru roślinności wodnej z nurtu rzek;
- systematyczne zmniejszanie ilości oraz uciążliwości odprowadzanych zanieczyszczeń;
- wyposażenie terenów mieszkaniowych miasta i sołectw w systemy kanalizacji sieciowej z oczyszczalniami o wysokim stopniu redukcji zanieczyszczeń;
- synchronizacja sieci wodociągowej z realizacją kanalizowania;
- modernizacja technologii produkcji rolnej w celu racjonalizacji zużycia wody i zmniejszania uciążliwości ścieków poprzez:
 - zmiany w hodowli zwierzęcej w kierunku eliminacji bezściółowego systemu hodowli;
 - stosowanie rolniczego wykorzystywania odchodów;
 - zakaz wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 - wyposażenie ferm w urządzenia gromadzące i podczyszczające odchody;
 - wprowadzenie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin o małej uciążliwości dla środowiska przyrodniczego oraz racjonalne ich dozowanie;

- zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami produktami ropo – pochodnymi w obrębie stacji paliw i parkingów dla pojazdów;
- doprowadzenie cieków powierzchniowych do parametrów odpowiadających spełnianym funkcjom, a więc kierunkowo do I klasy czystości;
- ujawnienie stref zewnętrznej oraz wewnętrznej ochrony podziemnych wód pitnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona ekosystemów leśnych.

- zapewnienie różnorodności ekosystemów leśnych;
- wspomaganie procesów samoregeneracyjnych;
- zastosowanie naturalnego sposobu odnowienia lasu;
- ograniczanie monokultur, zwłaszcza sosnowych;
- wyznaczanie terenów użytków ekologicznych w celu ochrony ich różnorodności biologicznej;
- prowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowanej na budowę drzewostanów zgodną z potencjalną roślinnością naturalną;
- priorytet zwalczania szkodników metodami biologicznymi i mechanicznymi.

Ochrona fauny i flory.

- tworzenie rezerwatów przyrody oraz użytków ekologicznych w celu zapewnienia trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów nieleśnych z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin;
- czynne zabezpieczenie łąk i pastwisk poprzez zachowanie obecnych form użytkowania: koszenia oraz wypasu;
- stała kontrola najbardziej zagrożonych populacji;
- ograniczanie wstępu w pobliżu zagrożonych stanowisk unikalnych gatunków flory;
- ochrona gatunków szczególnie zagrożonych w Polsce, zgodnie z zaleceniami przedstawionymi na podstawie badań florystycznych oraz inwentaryzacji fauny;
- zabezpieczenie naturalnych ostoi zwierząt wraz z łączącymi je korytarzami ekologicznymi;
- podejmowanie czynnej ochrony przyrody w zakresie organizacji miejsc rozrodu, schronienia oraz żerowisk licznych populacji zwierząt;
- wypracowanie zasad prowadzenia gospodarki rybackiej w zbiornikach wodnych z uwzględnieniem zachowania ich unikalnych walorów florystycznych i faunistycznych;
- zachowanie w inwestycjach liniowych przepustów dla migrujących gatunków;
- zakaz polowań nad taflą Jeziora Sławskiego;
- wprowadzenie zakazu ciągłej zabudowy liniowej wzdłuż linii komunikacyjnych;

Ochrona klimatu akustycznego.

- stosowanie pasów zieleni oraz ekranów dźwiękochłonnych wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg, sąsiadujących z terenami zabudowy mieszkaniowej;
- wprowadzenie zmian technologicznych w uciążliwej akustycznie działalności gospodarczej.

2. 2. Ochrona dorzecza rzeki Obrzycy.

Poza wymienionymi powyżej zaleceniami dotyczącymi ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, opracowanie pt. „Warunki korzystania z wód dorzecza Obrzycy” zlecone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, wskazuje na podjęcie na terenie gminy Sława następujących dodatkowych działań w zakresie:

- gospodarki rybackiej:

Gospodarka rybacka na jeziorach nie może jednak zagrażać pełnieniu przez nie funkcji rekreacyjno – wypoczynkowych. W związku z powyższym nie należy prowadzić zbyt intensywnej gospodarki rybackiej, ponieważ duża ilość ryb powoduje wzrost eutrofizacji. Całkowita wydajność nie powinna przekraczać około 20 kg / ha. Należałoby zmienić skład gatunkowy ryb w jeziorach. Ograniczyć liczebność leszcza i płoci, poprzez zwiększenie populacji szczupaka lub sandacza oraz dużego okonia. Latem nie należy odławiać ryb za pomocą przewłoki ciągnionej po dnie, ze względu na pobudzenie zasilania wewnętrznego. W miarę możliwości wskazane jest ograniczenie stosowania przez wędkarzy zanęt pochodzenia roślinnego.

- ochrony wód:

Wymagane inwestycje w tym zakresie podzielono na działania: krótkookresowe, których realizacja ma nastąpić do 2005 roku oraz długookresowe do 2015 roku.

krótkookresowe:

- rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Sławie.

Jest to kontynuacja realizowanej inwestycji. Pozwoli na ograniczenie ilości ścieków dowożonych z gospodarstw domowych i ośrodków wczasowych oraz poprawę funkcjonowania oczyszczalni. Wiązać się to powinno z ograniczeniem stężeń fosforu. Spodziewane jest również ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych wnoszonych do Jeziora Sławskiego.

długookresowe:

- budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Szreniawa, Gola, Lubogoszcz, Śmieszkowo, Wróblów i Radzyń w celu ochrony zlewni Jeziora Sławskiego i rzeki Czernicy;
- budowa oczyszczalni ścieków w Dronikach oraz kanalizacji sanitarnej dla wsi Ciosaniec i Droniki celem ochrony wód Obrzycy poniżej Jeziora Sławskiego;
- budowa oczyszczalni ścieków w Krzepielowie i Tarnowie Jeziornym, oraz kanalizacji sanitarnej dla wsi: Krążkowo, Krzepielów, Tarnów Jeziorny wraz z ośrodkami wczasowymi w celu ochrony zlewni jezior Tarnowskich i rzeki Cienicy;
- budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w: Lipinkach, Łupicach, Przybyszowie, Starym Strączu oraz Nowym Strączu celem ochrony zlewni Jeziora Sławskiego i Czernicy.

➤ korzystania z wód podziemnych:

Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinna uwzględniać wielkości i rozkład przestrzenny rezerw wód podziemnych.

2. 3. Wskazania do nowo opracowywanych planów miejscowych.

Zachowanie ciągłości struktury przestrzennej krajobrazu.

- udrażnianie korytarzy ekologicznych poprzez zwiększanie liczby i jakości nisz ekologicznych dla możliwie najszerszej grupy organizmów;
- **uwzględnienie przepisów prawa miejscowego dotyczących obszarów chronionego krajobrazu;**
- obudowa obszarów węzłowych strefami buforowymi o szerokości i charakterze dostosowanym do obszaru i specyfiki przyrodniczej węzła;
- wprowadzenie wzdłuż korytarzy stref ekstensywnego użytkowania przestrzeni o szerokości zależnej od rodzaju użytkowania, nie mniejszej niż obszar zasięgu negatywnych skutków tego działania;
- izolowanie jednostek osadniczych poprzez wprowadzenie zieleni niskiej, oraz wysokiej;
- kierowanie się zasadą odtwarzania i podtrzymywania siedlisk podobnych do sąsiadujących węzłów ekologicznych.

Organizacja rolnictwa.

- wykluczenie powstawania w zachodniej części gminy wielkoprzestrzennych ferm hodowli i chowu zwierząt gospodarskich;
- wprowadzenie ograniczeń w zamianie użytkowania łąkowo – pastwiskowego użytków rolnych na użytkowanie orne;

- wprowadzenie zakazu przeznaczania terenów trwałych użytków zielonych i lasów zlokalizowanych w węzłach i korytarzach ekologicznych na cele rozwoju innych funkcji;
- kształtowanie struktury mozaikowej krajobrazu rolniczego, przez bezwzględne zachowanie w nim oczek wodnych i kępowych oraz pasmowych zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych;
- eliminacja nieszczelnych zbiorników na kiszunki w pobliżu jezior i cieków wodnych;
- wprowadzenie zakazu stosowania środków ochrony roślin I i II klasy toksyczności, zaliczanych do trucizn w pobliżu brzegów jezior i rzek;
- ograniczenie nawożenia gnojowicą;
- wprowadzenie zakazu wiosennego wypalania traw i trzciny;
- przejście z rolnictwa intensywnego na ekstensywne w zachodniej części gminy;
- umiejętne sterowanie wahaniami wód w okresie ich przyborów.

Organizacja funkcji wytwórczych.

- promowanie w rozwoju wytwórczości „czystych”, nowoczesnych technologii, **w tym elektrowni wiatrowych;**
- proekologiczna restrukturyzacja istniejących zakładów;
- w koncesjach na wydobycie surowców mineralnych egzekwowanie późniejszych rekultywacji wyrobisk z zalecanym kierunkiem turystycznym;
- zakaz budowania linii przesyłowych wysokiego napięcia w pobliżu zbiorników wodnych;
- stosowanie podziemnej lokalizacji linii: telekomunikacyjnych, gazowych i ciepłowniczych;
- zastosowanie zabiegów dostosowania terenów rozwoju wytwórczości do wymogów estetyki krajobrazu.

Organizacja budownictwa mieszkaniowego.

- rygorystyczne egzekwowanie podczas przeznaczania terenów pod zabudowę, zgodnych z potrzebami ochrony przyrody, następujących proekologicznych rozwiązań w zakresie:
 - oczyszczania ścieków;
 - urządzania terenów zieleni;
 - ochrony powietrza;
 - ochrony przed hałasem, drganiami i wibracjami;
 - ochrony powierzchni ziemi;
- zapewnienie w stosowanych rozwiązaniach architektonicznych regionalnych tradycji budownictwa;
- zachowanie ładu przestrzennego w miejscowościach wiejskich, jako głównego celu zagospodarowania;

- stosowanie zewnętrznej zabudowy biologicznej jednostek osadniczych poprzez nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej oraz organizację sadów przydomowych;
- zachowanie estetyki krajobrazu.

2. 4. Obszary kwalifikowane do objęcia ochroną.

Ze względu na bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe Studium proponuje objęcie ochroną najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy w formie:

- 3 rezerwatów przyrody;
- 7 użytków ekologicznych;
- 6 pomników przyrody.

Proponowane rezerваты *i formy ochrony* przyrody:

1) *obszar chronionego krajobrazu Nr 20 pn. "Pojezierze Sławsko-Przemęckie" ustanowiony rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.U. Woj. Lubuskiego Nr 9 poz. 172, zm. z 2006r. Nr 54 poz. 1189);*

2) *obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pn. „Pojezierze Sławskie” ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 179 poz. 1275);*

3). „Myszkowskie Bagno”.

Jest to stanowisko bagna zwyczajnego (*Ledum palustre*) na Myszkowskim Bagnie, położone na zachód od osady Myszyniec o powierzchni 4 ha. Oznaczenie na rysunku Studium – R 1. Powierzchnia – 6,91 ha.

4). „Jezioro Sławskie”.

Jest to największy powierzchniowo zbiornik w południowo – zachodniej Polsce włączony w sieć „ostoi ptaków wodno – błotnych”. Studium proponuje utworzenie rezerwatu częściowego, obejmującego środkową część jeziora wraz z wyspami. Oznaczenie na rysunku Studium – R 2. Powierzchnia – 84,41 ha.

5). „Jezioro Kamienne”.

Zajmujący areał 5,6 ha zbiornik, zarośnięty na powierzchni 50 % roślinnością wynurzoną. W obniżeniu jeziora znajdują się torfowiska. Dobry przykład intensywnej sukcesji i zarastania zbiornika wodnego. Oznaczenie na rysunku Studium – R 3. Powierzchnia – 17,75 ha.

Łącznie areał proponowanych rezerwatów przyrody wynosi 109,07 ha.

Proponowane użytki ekologiczne:

1). „Tarnowskie Stawy”.

Około 1 km na południe od niecki Jeziora Tarnowskiego Małego znajduje się 7 wyschniętych stawów o wielkości od 0,35 do 2 ha. Powstały w wyniku wytopienia się brył lodowych pozostawionych przez lądolód. Obecnie lustro wody zanikło. Pojawia się po większych opadach. Na 5 oczkach występuje rosziczka okrągłolistna *Droseria rotundifolia*. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 1. Powierzchnia – 24,65 ha.

2). „Dolinka za młynem”.

Ciągnąca się na południowy – wschód od Sławy sucha dolinka o długości około 1 km oraz szerokości od 50 do 100 m. Została utworzona przez topniejący lądolód. Obecnie na jej dnie i zboczach rośnie las. Planowana obwodnica miasta, oraz istniejąca droga nr 278, pasami o szerokości nie mniejszej niż 50 m., rozdzielają użytki na 3 części. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 2. Powierzchnia – 10,43 ha.

3). „Bagno Boczne”.

Zlokalizowane pomiędzy Jeziorem Dronickim a miejscowością Krępina stanowisko roślinności bagiennej. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 3. Powierzchnia – 2,91 ha.

4). „Łąki nad Śmieszką”.

Rozpościerający się pomiędzy miejscowościami Gola i Wróblów kompleks łąk nad rzeką Śmieszką z licznymi stanowiskami roślinności bagiennej. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 4. Powierzchnia – 136,10 ha.

5). „Rynna Pszczółkowska”.

Zlokalizowane wzdłuż wschodniej granicy gminy Sława, pomiędzy miejscowościami Stare Strącze i Krzepielów, rozcięcie erozyjne moreny czołowej. Obszar o cennych wartościach krajobrazowych. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 5. Powierzchnia – 145,98 ha.

6). „Uroczysko Kujawy”.

Położony na północ od Tarnowa Jeziernego oraz oparty na zachodnim brzegu Jeziora Błotnego kompleks łąk z bogatą roślinnością bagienną. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 6. Powierzchnia – 54,32 ha.

7). „Otulina Jeziora Kamiennego”

Bogaty w szereg gatunków roślin i zwierząt rejon przylegający do Jeziora Kamiennego. Oznaczenie na rysunku Studium – UE 7. Powierzchnia – 27,42 ha.

Łączny areał proponowanych użytków ekologicznych wynosi 401,81 ha. Ogółem powierzchnia terenów wskazanych do objęcia ochroną w postaci rezerwatów i użytków ekologicznych wynosi 510,88 ha, co stanowić będzie 1,56 % ogólnej powierzchni gminy.

Proponowane pomniki przyrody:

- 1). Platan klonolistny (*Platanus acerifolia*) – Lipinki;
- 2). Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – Dębczyn;
- 3). Sosna zwyczajna (*Pinus silvestris*) – Krążkowo;
- 4). Głaz narzutowy, erratyk – Spokojna – Ciosaniec;
- 5). Buk zwyczajny – Tarnów Jezierny;
- 6). Żywotnik olbrzymi – Tarnów Jezierny.

Ponadto proponuje się otoczyć opieką Urzędu Miasta i Gminy stanowiska kwitnącego bluszczu (*Hedera helix*) występujące w Sławie w parku miejskim oraz w centrum miasta nad rzeczką Czernicą przy ulicy Chopina. Należy także rozważyć możliwość objęcia całego akwenu wodnego „Jezioro Błotne” i otaczających go łąk wyższą formą ochrony przyrody – docelowo rezerwat ścisły.

Dokładny opis oraz zalecenia w użytkowaniu po objęciu ochroną proponowanych powyżej obiektów i terenów znajdują się w opracowaniu „Sławski Park Krajobrazowy – dokumentacja projektowa”.

3. Sytuacja socjalna i ekonomiczna.

3. 1. Demografia.

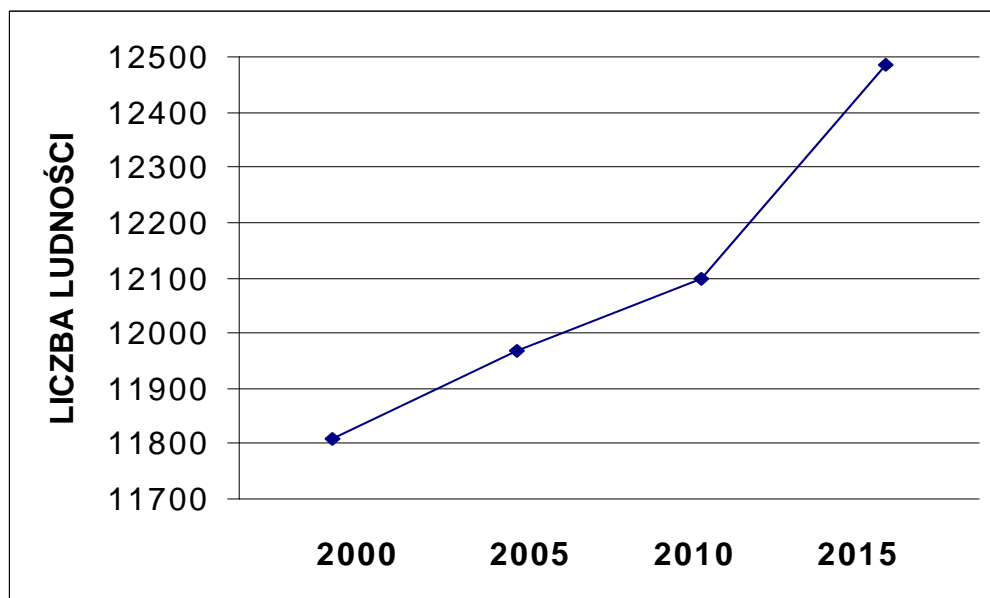
Prognoza, ruch naturalny i wędrownikowy ludności.

Prognoza demograficzna, opracowana przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze na lata 2000 – 2015, zakłada wzrost ogólnej liczby mieszkańców województwa lubuskiego do roku 2015 o 2,99 % w stosunku do stanu wyjściowego z 2000 roku. Dla powiatu nowosolskiego, w skład którego gmina Sława wchodziła w 2000 roku, przewiduje się wzrost ogólnej liczby mieszkańców o 0,63 %.

W końcu 2000 roku gminę Sława zamieszkiwało 11810 mieszkańców. Według prognozy na rok 2015 przewiduje się wzrost liczby mieszkańców do około 12500 osób. Na całym obszarze gminy zakłada się dodatni przyrost naturalny oraz przez najbliższe lata na terenach wiejskich dodatnie saldo migracji. Powodem tego drugiego są atrakcyjne warunki naturalne sprzyjające osiedlaniu się. Stan ten może jednak ulec szybko zmianie. Nadmierne nasycenie budownictwem mieszkaniowym obniży walory krajobrazowe, a tym samym spowoduje spadek atrakcyjności inwestycyjnej.

Równie istotne jest zatrzymanie rdzennych mieszkańców gminy, a tym samym osiągnięcie trwale dodatniego wskaźnika przyrostu rzeczywistego ludności. W tym celu należy głównie stwarzać nowe miejsca pracy. Szczególnie w rolnictwie, przetwórstwie rolno – spożywczym i turystyce, dla których gmina ma dobre warunki oraz w małych zakładach usługowych je obsługujących.

RYCINA 24: Prognoza demograficzna dla gminy Sława na lata 2000 – 2015.

Na powyższy wynik składa się kilka negatywnych i pozytywnych czynników:

Czynniki negatywne, powodujące ograniczenie wzrostu liczby mieszkańców gminy:

- model rodziny 2 + 1, wynikający z obniżenia wartości współczynnika dzietności; tendencja ta występuje na terenie całej Polski i Europy;
- odpływ do większych ośrodków miejskich ludzi młodych i wykształconych (wiek rozrodzony i produkcyjny) jako migracje zarobkowe;
- proces starzenia się społeczeństwa.

Wyżej wymienione uwarunkowania spowodowane są głównie kondycją ekonomiczną gminy. Brak atrakcyjnych miejsc pracy dla absolwentów szkół średnich i wyższych jest największym problemem regionów wiejskich z jedną dominującą funkcją w strukturze gospodarczej. Na skutek stałego odpływu ludności do

miast, przewyższającego przyrost naturalny zmniejszy się stan zaludnienia w gminie. Niekorzystnym zjawiskiem jest również zaawansowany proces starzenia się ludności.

Czynniki pozytywne, kreujące wzrost liczby mieszkańców gminy to:

- wydłużenie przeciętnego okresu trwania życia;
- większa wartość współczynnika małżeństw oraz dzietności w regionach wiejskich i w małych miastach;
- wejście w wiek dojrzały osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 1978 – 1983. Pomiędzy rokiem 2002 – 2010 spowoduje to wzrost urodzeń porównując z analogicznym okresem lat 90 – tych. Liczba ta nie będzie jednak równie wysoka jak pomiędzy 1978 a 1983 rokiem.

Przedstawiona prognoza została obliczona na podstawie tablic trwania życia dla obu płci z 1998 roku oraz współczynnika płodności kobiet. Końcowy wynik nie odzwierciedla trudnego do dokładnego oszacowania ruchu wędrownego. Jeśli sytuacja ekonomiczna gminy ulegnie pogorszeniu oraz zmniejszy się napływ osadników z zewnątrz, możliwy jest odpływ ludności, minimum rzędu kilkunastu osób rocznie. Wraz ze wzrostem prognozowanej liczby ludności, nieznacznie zwiększy się gęstość zaludnienia z 36 do 37 osób / km².

Struktura wieku ludności.

TABELA 48: Gmina Sława – prognoza rozkładu ludności według wieku w latach 2000 – 2015.

Grupa wieku	2000 rok	2005 rok	2010 rok	2015 rok
0 – 2	438	466	522	536
3 – 6	650	582	609	690
7 – 17	2189	1781	1546	1542
18 – 44	4750	4978	5013	5294
45 – 64	2558	2917	2986	2756
65 i więcej	1225	1243	1372	1667

TABELA 49: Gmina Sława – prognoza struktury ludności według wieku w latach 2000 – 2015.

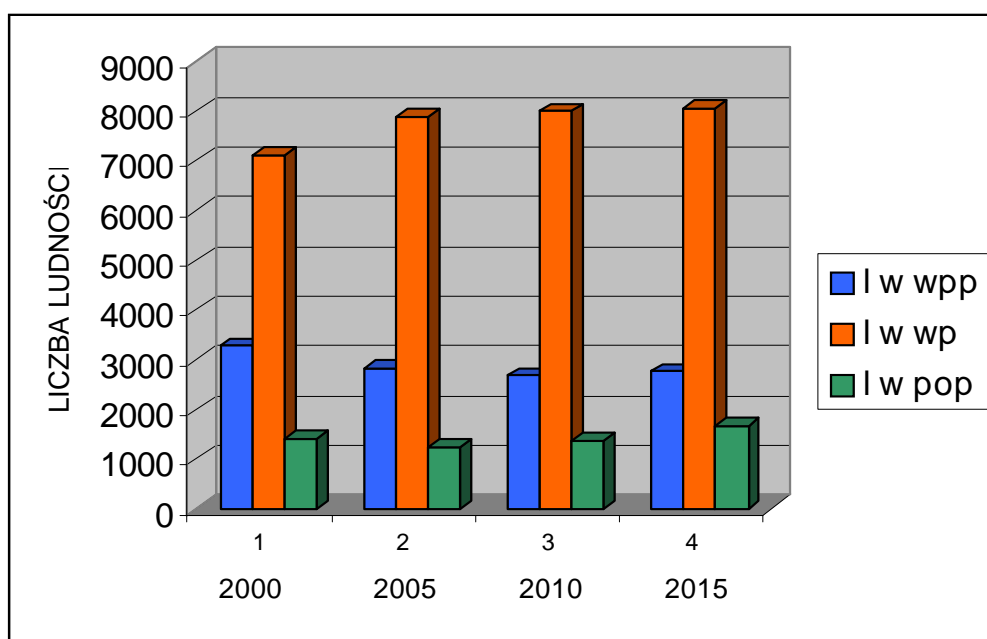
Grupa wieku	2000 rok (%)	2005 rok (%)	2010 rok (%)	2015 rok (%)
0 – 2	3,71	3,89	4,33	4,29
3 – 6	5,50	4,86	5,05	5,53
7 – 17	18,54	14,88	12,83	12,35
18 – 44	40,22	41,60	41,61	42,40
45 – 64	21,66	24,38	24,78	22,07
65 i więcej	10,37	10,39	11,39	13,35

Według przedstawionych prognoz gmina Sława pozostanie pod względem struktury wieku mieszkańców jednostką młodą. Do 2015 roku odsetek obywateli przed ukończeniem 18 roku życia nie spadnie poniżej 22 %. W związku z tym z punktu widzenia demografii korzystnie kształtowała się będzie struktura ludności wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego.

TABELA 50: Ludność gminy Sława w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według prognozy na lata 2000 – 2015.

Ludność w wieku:	2000 rok	2005 rok	2010 rok	2015 rok
Przedprodukcyjnym	3277	2829	2678	2769
Produkcyjnym	7115	7895	7999	8050
Poprodukcyjnym	1418	1243	1372	1667

RYCINA 25: Gmina Sława – prognoza rozkładu ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na lata 2000 – 2015.

Analizując obecną strukturę ludności według wieku można wnioskować, że w ciągu najbliższych lat (do 2005 roku) w wieku produkcyjnym znajdzie się około 1200 nowych osób, a do 2015 roku następnych 1500 mieszkańców. Z bilansu wynika, że po odjęciu liczby osób, które w kroczą w wiek poprodukcyjny bądź odejdą na wcześniejszą emeryturę, należy stworzyć ponad 1200 nowych miejsc pracy. Obecnie gmina nie jest przygotowana ekonomicznie na taką sytuację i prawdopodobnym staje się znaczny wzrost bezrobocia oraz wysokie ujemne saldo migracji.

TABELA 51: Gmina Sława – struktura ludności wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego według prognoz na lata 2000 – 2015.

Ludność w wieku:	2000 rok (%)	2005 rok (%)	2010 rok (%)	2015 rok (%)
Przedprodukcyjnym	27,75	23,64	22,22	22,17
Produkcyjnym	60,24	65,97	66,39	64,48
Poprodukcyjnym	12,01	10,39	11,39	13,35

Na przestrzeni analizowanego okresu współczynnik obciążenia demograficznego będzie kształtował się na bezpiecznym poziomie około 0,60. Za produkcyjny, w przypadku przedstawionych powyżej prognoz przyjęto wiek 18 – 64 zarówno dla kobiet jak i mężczyzn.

3. 2. Zatrudnienie.

Rynek pracy i zatrudnienie.

Sława pozostanie miastem usługowo – przemysłowym, pełniącym rolę gminnego ośrodka administracyjnego o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i zamieszkania. Tutaj głównie skupiać się będą miejsca zatrudnienia w sektorze publicznym (administracja, edukacja), usługach (handel, rzemiosło, turystyka) oraz przemyśle i obsłudze rolnictwa. W sołectwach położonych we wschodniej części gminy większość ludności nadal będzie utrzymywać się z rolnictwa (uprawy, hodowla, gospodarstwa ekologiczne) oraz towarzyszących mu działalności, natomiast na zachodzie gminy, szczególnie w sezonie letnim, dominować będzie turystyka. Oczekuje się, że walory naturalne gminy, korzystna lokalizacja w regionie oraz przygotowanie atrakcyjnie zagospodarowanych terenów pod działalność gospodarcze umożliwią powstanie nowych miejsc pracy w sektorze produkcyjnym i usługach.

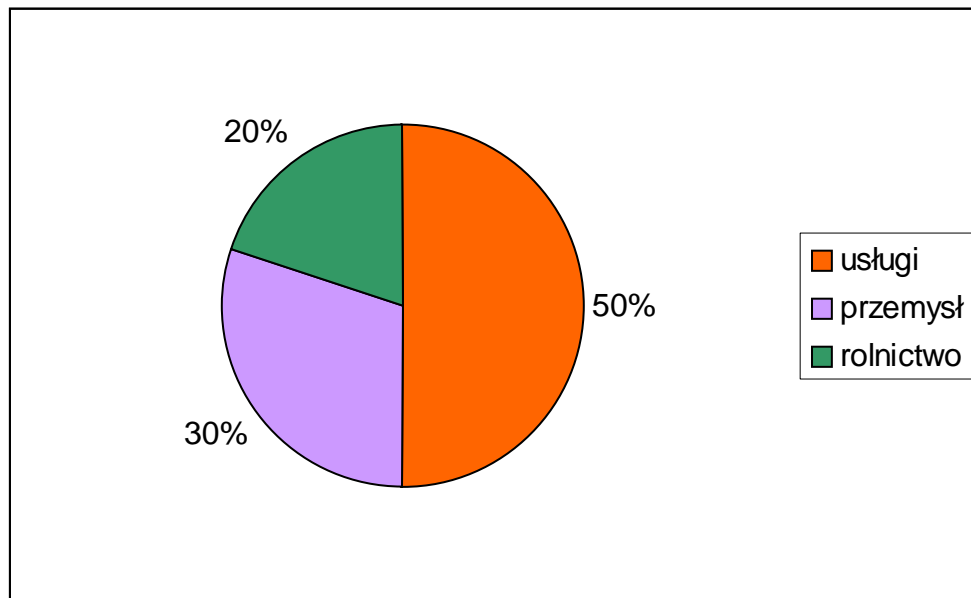
Poniższa rycina przedstawia pożądany dla rozwoju gminy rozkład zatrudnienia mieszkańców według poszczególnych sektorów gospodarki narodowej:

I sektor (rolnictwo i leśnictwo) – 20 %;

II sektor (przemysł) – 30%;

III sektor (szeroko pojęta działalność usługowa) – 50 %.

RYCINA 26: Prognozowany rozkład zatrudnienia według sektorów gospodarki narodowej w gminie Sława do roku 2015.

Oczekiwany odsetek zatrudnionych w pierwszym sektorze gospodarki narodowej jak na obecne standardy europejskie i wkrótce ogólnopolskie utrzymywał się będzie na wysokim poziomie. Związane to jest z rolniczym charakterem gminy, a przede wszystkim z możliwościami jakie są do wykorzystania w tym potencjale. Na terenie samorządu powinny funkcjonować średniej i dużej wielkości, nowoczesne gospodarstwa rolne oraz zakłady przetwórstwa rolnego, umożliwiające uzyskiwanie korzystnych warunków ekonomicznych.

W najbliższych latach gmina przewiduje wzrost znaczenia funkcji produkcyjnych i usługowych. Na pracę w tych sektorach oczekują 10 – 17 letni mieszkańcy wkraczający w wiek produkcyjny oraz ci, którzy okażą się zbędni dla rolnictwa.

Bezrobocie.

Brak miejsc pracy jest obecnie jednym z ważniejszych wyzwań dla gminy. Oprócz 1104 bezrobotnych zarejestrowanych 31 XII 2001 roku, oczekującym problemem jest zbliżający się wyż demograficzny w wieku produkcyjnym. Natychmiastowe stworzenie kilkuset miejsc pracy, oparte tylko ośrodki własne gminy, jest praktycznie niemożliwe.

Zakładając w najbliższych latach zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego Polski, a wraz z nim województwa lubuskiego, oraz utrzymania go w dłuższej perspektywie czasu, odsetek bezrobotnych kształtujący się na poziomie zbliżonym do 5 – 7 % będzie możliwy do osiągnięcia dopiero po 2010 roku.

Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w znalezieniu grupy inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić kilkuset pracowników. Gmina posiada teren i warunki infrastrukturalne do przyjęcia niezbędnych zamierzeń.

Istotnym czynnikiem prowadzącym do ograniczenia bezrobocia może być właściwe wykorzystanie oraz propagowanie na arenie krajowej i międzynarodowej położenia gminy. Okolice Sławy wiążą swoją przyszłość przede wszystkim z efektywnym rolnictwem, proekologiczną działalnością produkcyjną oraz turystyką, a wszystko to między innymi w oparciu o bliskość Zielonej Góry i LGOM – u.

3. 3. Aktywności społeczno – gospodarcze.

Działalności produkcyjne.

Poza rolnictwem i turystyką samorząd zainteresowany jest rozwojem funkcji produkcyjnych. Począwszy od 1989 roku funkcje przemysłowe wielu małych miast tracą na ważności. Wiąże się to z likwidacją zakładów, których produkcja stała się nierentowna. Sytuacja ta nie ominęła gminy Sława, jednakże od połowy lat 90 – tych XX wieku prężnie rozwija się produkcja i przetwórstwo rolno – spożywcze. Sława i okolice są obecnie jednym z największych ośrodków produkcji i przetwórstwa mięsnego oraz uprawy pieczarek w południowo – zachodniej Polsce.

Władze gminy zainteresowane są rozwojem ekonomicznych i podejmując działania promocyjne zamierzają utrzymać istniejący stan rzeczy oraz przygotować się na ewentualne propozycje nowych inwestorów. Samorząd zainteresowany jest przede wszystkim utrzymaniem w gminie tradycji produkcyjnych. Otwarty jest także na nowoczesne proekologiczne technologie przemysłowe. Zakłada się, że przyszłością wschodniej części gminy wraz z miastem będzie nowoczesne rolnictwo oraz przetwórstwo rolno – spożywcze, wzbogacone występowaniem proekologicznych zakładów przemysłowych. Natomiast zachodnia część samorządu będzie pełnić funkcje turystyczno – rekreacyjne. Umowną granicą pomiędzy strefami jest linia kolejowa Kolsko – Sława – Głogów.

W związku z powyższym lokalizacje nowych zakładów pracy przewiduje się na obecnych terenach przemysłowych wyznaczonych w dotychczas obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. We wschodniej części miasta Sława, pomiędzy planowaną obwodnicą miejską a projektowaną drogą regionalną nr 278, przewiduje się utworzenie strefy aktywności gospodarczych na powierzchni 60 ha.

Ponadto planuje się utworzenie, stref produkcyjno – usługowych zlokalizowanych na terenach po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (PGR). W związku z powyższym wzbogaca się funkcje tych obszarów o możliwość lokalizowania obiektów produkcyjno – usługowych nie związanych z rolnictwem.

Potencjalni inwestorzy musieliby dostosować się do wymogów środowiska naturalnego gminy i prowadzić działalność proekologiczną. Gmina stosuje preferencje w postaci zwolnienia z podatku gruntowego. Ponadto należy wspierać rozwój małych i średnich prywatnych podmiotów gospodarczych, powstających w wyniku zaangażowania własnych kapitałów.

Na pozostałych terenach wiejskich, w szczególności położonych w zachodniej części gminy, nie przewiduje się rezerwacji terenów pod działalności produkcyjne.

Usługi.

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów wysoko rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki, postępuje w Polsce od 13 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Sława powoduje, że rozwija się sektor usług: handlowych, gastronomicznych, sportowych i rekreacyjnych.

Ludność gminy Sława nadal będzie korzystać z usług ponadpodstawowych zlokalizowanych w siedzibie powiatu – Wschowie, w Nowej Soli oraz w stolicy województwa – Zielonej Górze.

Handel, gastronomia i rzemiosło.

Warunki krajobrazowe gminy pozytywnie roszą dalszemu rozwojowi turystyki i usług towarzyszących. Niezbędnym ich elementem są wysokiej klasy placówki gastronomiczne. Należy rozwijać sieć lokali, umiejscawiając je głównie w Sławie oraz w miejscowościach wczasowych. Oczekiwane jest również dążenie do zmiany struktury branżowej usług w centrum miasta, w kierunku między innymi: gastronomii oraz innych reprezentatywnych lokali.

Na terenach pozostałych centrów osiedleńczych miasta przewiduje się tworzenie ciągów pasaży handlowych, zagospodarując partery domów istniejących układów staromiejskich oraz nowo projektowanej zabudowy. Na terenach wiejskich wskazana **jest przebudowa, budowa i remonty obecnie funkcjonujących, oraz możliwość lokalizowania nowych sklepów o małej powierzchni handlowej. Przewiduje się przeznaczenie Zespołu Pałacowo-Parkowego, położonego w Sławie nad jeziorem na usługi komercyjne z dopuszczeniem zmiany funkcji na mieszkalną, hotelową, sanatoryjną i uzdrowiskową.**

Ponadto przewiduje się utrzymanie obecnie funkcjonującego targowiska oraz wspieranie działalności rzemiosła usługowego.

Służba zdrowia i opieka socjalna.

Charakteryzująca gminy wiejskie i miejsko – wiejskie województwa lubuskiego niska liczba ludności oraz mała gęstość zaludnienia powoduje, że także w gminie Sława całość infrastruktury służby zdrowia składa się ze stacji pogotowia i izby przyjęć w mieście oraz praktyk lekarzy rodzinnych w 3 sołectwach. Mieszkańcy samorządu nadal będą korzystać z medycznych usług specjalistycznych we Wschowie, Nowej Soli oraz Zielonej Górze. Obecny stan jest wystarczający z punktu widzenia potrzeb, toteż Studium nie rezerwuje terenów pod budowę nowych obiektów.

Uwzględniając problem wzrostu bezrobocia w latach 1998 – 2002 należy mieć na uwadze możliwość zwiększenia się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej: zasiłków stałych, okresowych oraz jednorazowych.

Szkolnictwo.

Obecnie funkcjonująca, zreformowana samorządowa sieć szkolno – oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i spełniać będzie długofalowe potrzeby mieszkańców gminy. W związku z powyższym Studium nie przewiduje rezerwacji terenów pod budowę nowych obiektów. Ponadto ze względu na przewidywany mniejszy przyrost młodzieży wieku szkolnego należy liczyć się z koniecznością uszczuplenia obecnej sieci. Niniejszym likwiduje się szkołę w Śmieszkowie, przeznaczając jej zabudowania na cele mieszkalne. Naukę na średnim i wyższym szczeblu młodzież w dalszym ciągu będzie pobierać w placówkach zlokalizowanych na terenie Nowej Soli, Głogowa, Zielonej Góry, Poznania i Wrocławia.

Ważnym przedsięwzięciem może być budowa sal gimnastycznych w placówkach szkolnych dotychczas ich nie posiadających. Obiekty wzbogacą możliwości rozwoju kultury fizycznej wśród miejscowej młodzieży i stworzą szansę na wykorzystanie ich w celach komercyjnych. Potencjalne inwestycje w tym zakresie należy lokalizować w obrębie obecnych granic terenów szkolnych, wyznaczonych przez dotychczas obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Kultura.

Obecny charakter oraz zakres usług świadczonych przez Sławskie Centrum Kultury jest wystarczający z punktu widzenia potrzeb. Należy utrzymać stan wyposażenia Biblioteki Publicznej oraz dążyć do wzbogacenia oferty i połączenia działalności instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności. Szczególnie w dziedzinie rekreacji handlu czy gastronomii. Dotyczy to głównie licznych sal wiejskich. Studium nie przewiduje przeznaczenia nowych obszarów na cele kulturalne.

Celem wzbogacenia życia kulturalnego gminy proponuje się opracowanie kalendarium cyklicznych imprez oraz promowanie miejscowego środowiska twórczego.

Sport i turystyka.

Działania samorządu będą się koncentrować wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie gminy różnych form rekreacji. Planowane realizacje to przede wszystkim modernizacja, **remonty, budowa, przebudowa i nadbudowa, oraz** aktywizacja bazy sportowo – wypoczynkowej.

Zlokalizowane w gminie obiekty, takie jak: pawilony sportowe, boiska piłkarskie, itp. spełniają funkcje centrów kultury fizycznej. Aby uatrakcyjnić korzystanie z tych miejsc trzeba przeprowadzić ich remonty, **budowę , przebudowę i nadbudowę.** Wskazane jest wprowadzanie funkcji turystyczno-**usługowych i mieszkaniowych** do obiektów zabytkowych. Przede wszystkim poprzez adaptacje zespołów parkowo – pałacowych, dworów i zabudowań folwarcznych **na usługi komercyjne**, hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportów np.: jeździeckich.

Zachodnia część gminy ze względu na atrakcyjne walory krajobrazowe charakteryzuje się intensywnym zagospodarowaniem turystycznym. Wzdłuż brzegów jezior: Sławskiego i Tarnowskich zlokalizowanych jest 38 ośrodków wczasowo – wypoczynkowych wraz z zapleczem sportowo – rekreacyjnym. Powyższy stan, szczegółowo opisany w I części Studium, oraz tereny pod działalności sportowo – rekreacyjne zapewnione w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego są wystarczające z punktu widzenia potrzeb. Wobec powyższego Studium nie przewiduje rezerwacji terenów pod budowę nowych obiektów sportowo – rekreacyjnych.

W obrębie Kuźnica Głogowska przewiduje się przeznaczenie ok. 3ha terenów pod lokalizację szeroko pojętych usług celu publicznego w tym sportu i rekreacji z sąsiedztwem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z komunalną stacją uzdatniania wody.

Działania samorządu oraz właścicieli ośrodków powinny skoncentrować się na aktywizacji istniejącego potencjału. Niezbędne działania to przede wszystkim: doskonalenie standardu obiektów i dostosowanie infrastruktury do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego. Należy również zastanowić się nad poszerzeniem oferty poza sezonem letnim.

Odnosnie turystyki studium dopuszcza:

- ***ograniczenie rozwoju przestrzennego*** ośrodków rekreacyjnych w strefach brzegowych jezior na korzyść wzrostu ich standardu. W szczególności dotyczy

to obszaru najintensywniej zagospodarowanego, położonego nad jeziorami tarnowskimi i w okolicach Sławy;

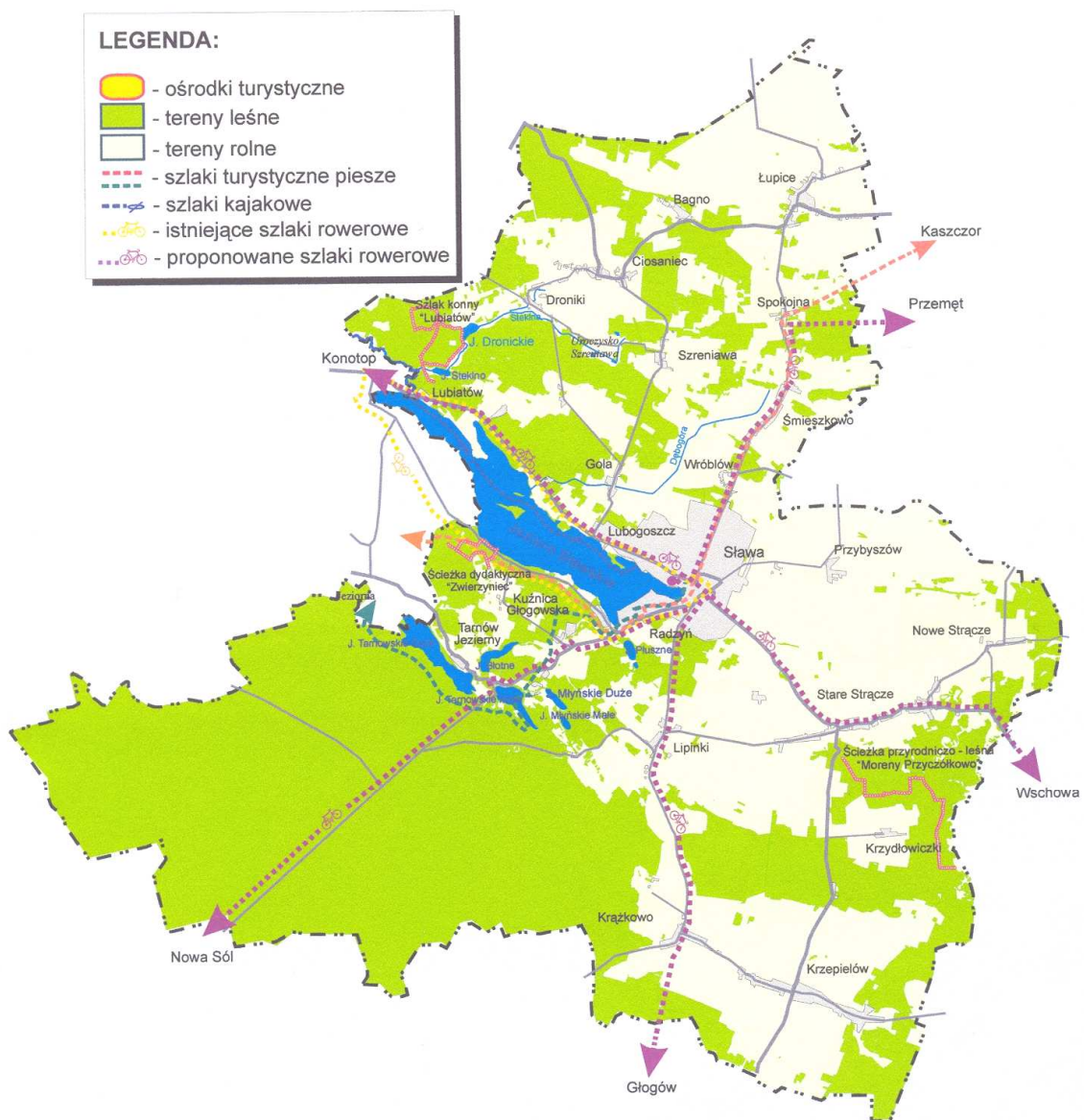
- **popieranie rozwoju** agroturystyki, jako formy wypoczynku mniej agresywnego w stosunku do środowiska przyrodniczego. Wielkość bazy powinna być limitowana. Rozwój agroturystyki należy łączyć z utrzymaniem i rozwojem funkcji letniskowych w takich miejscowościach jak: Radzyń, Kuźnica Głogowska, Tarnów Jezierny, Myszyńiec, Głuchów, Lubiatów. W tym celu należy wykorzystać istniejące zabudowania oraz tereny przeznaczone pod zabudowę letniskową i rekreacyjną, zarezerwowane w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- **odpowiednie kształtowanie krajobrazu** szczególnie w strefach brzegowych jezior, oraz w miarę możliwości odsuwać od linii brzegowej infrastrukturę turystyczną;
- **rozwój turystyki wodnej związanej z budową przystani jachtowych, kajakowych itp.;**
- **poprawianie jakości** środowiska przyrodniczego, która decyduje o komforcie wypoczynku. Dotyczy to szczególnie poprawy jakości wód powierzchniowych – rozwiązanie problematyki gospodarki wodno - ściekowej;
- nie podejmować decyzji co do rozwoju bazy rekreacyjnej oraz wyznaczania przebiegu tras turystycznych w pobliżu stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz ostoi fauny. Należy zauważyć, że obecnie ewenementem jest występowanie dużej ilości gatunków chronionych na obszarze intensywnego zagospodarowania i użytkowania turystycznego.

Obecny przebieg pieszych oraz wodnych szlaków turystycznych jest wystarczający z punktu widzenia potrzeb. Celem wzbogacenia oferty rekreacyjnej gminy Studium postuluje wytyczenie sieci znakowanych dróg rowerowych. Rozszerzając propozycje zawarte w „Koncepcji ścieżek rowerowych w Euroregionie Szprewa-Nysa-Bóbr”, zakłada się następujące trasy przejazdu:

- Sława – Lubogoszcz – Dąb – Lubiatów – Świętobór – Konotop (15 km);
- Sława – Wróblów – Śmieszkowo – Spokojna – Przemęt PKP (25 km);
- Sława – Stare Strącze – Wschowa PKP (23 km);
- Sława – Radzyń – Lipinki – Krążkowo – Głogów PKP (27 km);
- Sława – Radzyń – Kuźnica Głogowska – Tarnów Jezierny – Nowa Sól PKP (30 km).

Proponowane trasy w połączeniu z obecnie funkcjonującą, udostępnią cyklistom najciekawsze krajoznawcze atrakcje na tym terenie. Rolę węzła dróg rowerowych pełnić będzie Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sławie. Ponadto należy uzgodnić przebieg tras z gminami: Kolsko, Przemęt, Wschowa, Kotla, Głogów - wiejska i miejska, Nowa Sól – wiejska i miejska.

Ze względu na unikalne walory faunistyczne, szczególnie ornitologiczne, niewskazany jest rozwój turystyki motoryzacyjnej np.: rajdów samochodowych lub motocyklowych.

RYCINA 27: Gmina Sława – proponowany przebieg tras rowerowych.

Rolnictwo i leśnictwo.

Rolnictwo.

Udział użytków rolnych, wynoszący 41,16 % powierzchni ogólnej gminy, ich przeciętna jakość (zaledwie 10,1 % gruntów ornych w III klasie bonitacyjnej), oraz niższy od średniej wojewódzkiej wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej nie stwarzają podstaw dla rozwoju intensywnego i wysokowydajnego rolnictwa.

Warunkiem rozwoju obszarów wiejskich jest nadanie im wielofunkcyjnego charakteru poprzez kompleksową modernizację. Należy zmieniać strukturę gospodarstw oraz tworzyć nowe miejsca pracy w przetwórstwie rolno – spożywczym i innych gałęziach związanych z otoczeniem rolnictwa: działalności produkcyjnych, usługach oraz handlu. Odpowiednią bazę na rozwój tych funkcji posiadają sołectwa zlokalizowane we wschodniej części gminy.

Duże rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych oraz stosunkowo znaczny udział sektora publicznego w strukturze własności użytków rolnych powoduje, że należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw. Na terenie gminy Sława przewiduje się rolnictwo oparte na produkcji w rodzinnych gospodarstwach indywidualnych. Zmiany w strukturze oraz funkcjonowaniu polskiego rolnictwa, w obliczu przystąpienia do Unii Europejskiej, wymuszają procesy komasacji gruntów przez większych producentów, oraz spowodują zmiany w specjalizacji poszczególnych gospodarstw. Spodziewane jest również większe niż dotychczas powiązanie funkcji produkcyjnej z przetwórczą w obrębie jednego gospodarstwa lub grupy kilku, podobnie wyspecjalizowanych. Na analizowanym terenie sukcesywnie będzie następować większe niż obecnie zróżnicowanie przestrzenne dynamiki rozwoju rolnictwa. Do obszarów jego intensyfikacji należeć będą tereny o przewadze gruntów III klasy bonitacyjnej. Ponadto w związku z korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i gospodarczymi gmina jest szczególnie predysponowana do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Bogactwo wód powierzchniowych należy wykorzystać rozwijając alternatywną do upraw hodowlę ryb. Istnieje potrzeba rozwoju gospodarki rybackiej poprzez:

- modernizację i poprawę stanu technicznego obiektów stawowych oraz urządzeń towarzyszących;

- poprawę czystości wód – osiągnięcie wymaganego minimum II klasy czystości, a docelowo I klasy;
- współpracę gospodarki rybackiej ze służbami ekologicznymi na obszarach chronionych oraz racjonalne wykorzystanie innych zasobów wodnych.

Spełnienie wyżej wymienionych warunków wymaga dużych nakładów na modernizację i powstanie nowych urządzeń infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków.

Obecnie zdecydowana większość mieszkańców gminy utrzymuje się z pracy na roli. Restrukturyzacja znacznie zmniejszy zatrudnienie w tym sektorze. Według założeń do około 20 %. Sytuacja będzie wymagała stworzenia dla mieszkańców wsi nowych miejsc pracy poza rolnictwem. Proces musi być rozłożony w czasie od 10 do 15 lat i dostosowany do możliwości ekonomicznych gminy, państwa oraz sytuacji społecznej sołectw.

Aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy:

- ochraniać grunty rolne poprzez pozostawienie w produkcji rolniczej gruntów wysokiej jakości, pozostałe tereny, nie gwarantujące uzyskania opłacalnych plonów należy przeznaczyć na inne cele, np.: pod zalesienia. Będzie to skutkowało przeobrażeniem i uatrakcyjnieniem krajobrazu;
- preferować w rolnictwie rozwiązania urbanistyczne, służące rozwojowi upraw: warzywnych, sadowniczych, pszczelarstwa, roślin leczniczych oraz innych upraw „niekonwencjonalnych”;
- poprawić efektywność gospodarki rolnej poprzez dostosowanie kierunków produkcji do warunków naturalnych oraz istniejącej bazy skupu, przechowalnictwa i przetwórstwa;
- podnosić wiedzę zawodową rolników;
- poprawić obsługę rolnictwa i wsi;
- promować inne niż tradycyjna produkcja działalności, czyli między innymi rolnictwo ekologiczne, przetwórstwo;
- rozwijać sieć działalności usługowej na rzecz ludności wiejskiej w celu likwidacji bezrobocia na wsi;
- stosować zasady polityki socjalnej wobec gospodarstw niekonkurencyjnych, nie gwarantujących opłacalności produkcji, z wykorzystaniem ich zasobów dla wzmocnienia gospodarstw rozwojowych;
- promować produkcję mleczarską, rozwijając gospodarstwa hodowlane odpowiedniej wielkości i wydajności, odpowiadające normom międzynarodowym;
- usprawnić system skupu i przetwórstwa płodów rolnych;
- tworzyć podwaliny pod system regionalnego hurtu rolnego;
- rozwijać sieć infrastruktury technicznej.

Na terenie gminy Sława istnieje potrzeba wykonania gruntownej modernizacji oraz budowy nowych urządzeń melioracyjnych. W planach inwestycyjnych jest między

innymi budowa jazu w sołectwie Bagno, którego przeznaczeniem będzie piętrzenie w celu nawodnienia użytków zielonych w sołectwach: Ciosaniec, Bagno i Łupice.

W celu ochrony gruntów oraz krajobrazu gminy Studium przewiduje całkowity zakaz zabudowy mieszkaniowej obszarów przeznaczonych pod użytkowanie rolnicze.

Leśnictwo.

Na terenie gminy Sława przewiduje się gospodarkę leśną opartą na następujących działaniach:

- wyręby;
- szkółkarstwo;
- nasadzenia;
- ochrona lasów.

W związku z pogarszającą się kondycją oraz zwiększeniem areалу lasów ochronnych konieczne jest dalsze wdrażanie bardziej proekologicznych zasad prowadzenia gospodarki leśnej. Głównymi zakresami gospodarowania powinny stać się odnowienia dostosowane w większym niż obecnie stopniu do warunków siedliska. Podstawowe działania to:

- unikanie tworzenia monokultur sosnowych, zwłaszcza na siedliskach wilgotnych;
- ochrona lasów przed szkodnikami;
- zwiększenie wieku rębności;
- stosowanie rębni w małym stopniu degradujących środowisko;
- zachowanie bioróżnorodności terenów leśnych;
- ochrona zasobów wodnych i glebowych.

Istotnym problemem rozwoju leśnictwa w gminie Sława jest również konieczność zalesienia słabych, odłogowanych gruntów VI klasy. W związku z powyższym na wniosek właścicieli gleb VI klasy bonitacyjnej, Starostwo Powiatowe we Wschowie przewiduje przeznaczyć pod zalesienia grunty o łącznym areale 19,53 ha.

TABELA 52: Gmina Sława – tereny proponowane przez Starostwo Powiatowe we Wschowie pod zalesienia według obrębów geodezyjnych.

Obręb geodezyjny	Powierzchnia pod zalesienia w ha
Stare Strącze	0,52
Kuźnica Głogowska	6,40
Ciosaniec	2,13
Krzepielów	5,92
Sława	2,70
Nowe Strącze	1,26
Lipinki	0,60

Ponadto Nadleśnictwo Sława Śląska przeznaczają łącznie pod zalesienia grunty o powierzchni 61,73 ha. Dotychczasowe użytkowanie tych terenów przedstawiało się następująco:

- łąki – 37,76 ha;
- pastwiska – 19,06 ha;
- grunty orne – 4,91 ha.

TABELA 53: Gmina Sława – tereny przeznaczone pod zalesienia przez Nadleśnictwo Sława Śląska według leśnictw.

Leśnictwo	Powierzchnia pod zalesienia ogółem w ha	Dotychczasowe użytkowanie:	
		forma użytkowania	areal w ha
Zwierzyniec	6,92	łąki	5,05
		pastwiska	1,87
Stare Strącze	16,66	łąki	14,65
		pastwiska	2,01
Przydroże	13,98	łąki	7,42
		pastwiska	5,03
		grunty orne	1,53
Kolsko	18,99	łąki	8,84
		pastwiska	10,15
Ciosaniec	5,18	łąki	1,80
		grunty orne	3,38

Reasumując ogólna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zalesienia wynosi ponad 81 ha. Wraz z tym areal lasów wzrośnie do 16170 ha, natomiast wskaźnik lesistości gminy wzrośnie z 49,23 % do 49,48 %.

Celem ochrony walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy Studium przewiduje całkowity zakaz zabudowy obecnych oraz przeznaczonych pod użytkowanie leśne terenów. Ponadto należy stosować ograniczenie gospodarczego wykorzystania terenów leśnych objętych ochroną prawną, w szczególności obszarów położonych w zachodniej części gminy.

3. 4. Gospodarka mieszkaniowa.

Na terenie gminy przeważa zabudowa wolnostojąca typu wiejskiego. Zespoły **zabudowy mieszkaniowej** wielorodzinnej występują głównie w mieście Sława. Średnia wielkość działek mieszkaniowych kształtuje się w granicach od 400 do 1200 m², natomiast mieszkaniowo – usługowych od 1000 do 1500 m². Dla utrzymania obecnej charakterystyki gminy, nową zabudowę mieszkaniową, oraz gospodarczą należy kreować nawiązując do dziś istniejącej. Wymagane są budynki z użytkowym poddaszem i dachem spadowym, krytym dachówką.

Celem polepszenia warunków zamieszkania ludności gminy według europejskich podstawowych norm zamieszkania, zakłada się osiągnięcie następujących wskaźników:

TABELA 54: Wskaźniki porównawcze Gminy Sława z europejskimi podstawowymi normami standardu zamieszkania.

Wyszczególnienie	Wskaźniki zachodnioeuropejskie	Dane gminy z 2000 roku
1.1.1 Ilość osób / mieszkanie	2,80 – 3,00	3,86
Ilość osób / izbę	0,50 – 0,75	0,94
Powierzchnia użytkowa w m ² / osobę	25 – 30	20,2
Powierzchnia użytkowa m ² / mieszkanie	85 – 90	77,9

Osiągnięcie zbliżonych parametrów będzie procesem długofalowym. Ich realizację przewiduje się do 2015 roku. Aby dostosować się do podstawowych standardów europejskich norm zamieszkania muszą nastąpić procesy:

- zwiększenia powierzchni użytkowej o około 8 - 12 m² na mieszkanie (średnio o 15 %);
- wzrostu powierzchni użytkowej w ilości od 5 do 10 m² na osobę (przeciętnie o około 40 %);
- ograniczenia liczby mieszkańców przypadających na izbę w granicach od 20 do 45 %;
- zmniejszenia ilości osób na mieszkanie (średnio o około 30 %).

Poza zapewnieniem każdemu gospodarstwu domowemu zakwaterowania o odpowiednim standardzie, należy wyposażyć go w pełny zakres urządzeń infrastruktury technicznej.

Studium utrzymuje ustalenia dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Mając na uwadze niski stopień wypełnienia dotychczasowych terenów, oraz z drugiej strony potrzeby mieszkańców, wynikające między innymi ze złego stanu obecnej substancji i zwiększonego popytu na atrakcyjne działki, przewiduje się przeznaczenie pod zabudowę następujących obszarów:

budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne (38 ha):

- Tarnów Jezierny – 2 ha;
- Kamienna – 1 ha;
- Dębczyn – 2 ha;
- Stare Strącze – 4 ha;
- Gola – 3 ha;
- Lubogoszcz – 2 ha;
- Wróblów – 3,5 ha;

- Sława – 5,5 ha;
- Cegłówko – 1 ha;
- Radzyń – 5 ha;
- Tarnówek – 8 ha;
- Kuźnica Głogowska – 1 ha.

budownictwo lotniskowe (18,60 ha):

- Tarnów Jezierny – 3,50 ha;
- Radzyń – 10 ha;
- Kamienna – 0,50 ha;
- Stare Strącze – 2 ha;
- Dębowo – 2,60 ha;
- Nowe Strącze – 1 ha.

Opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów rozwojowych winny uwzględnić:

- pełną analizę ekonomiczną dla spełnienia wymogu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- wymóg scalenia i podziału nieruchomości na podstawie **przepisów odrębnych**;
- precyzyjne ustalenia odnośnie form, kształtów oraz typu zabudowy, włącznie z elementami „małej architektury”, zieleni, kolorystyki, materiałów konstrukcyjno – elewacyjnych a także detali.

Na terenie miasta Sława przy ulicy Parkowej podtrzymuje się istniejącą funkcję – zieleni parkową.

Aby uniknąć rozproszenia i **nieplanowej** gospodarki przestrzenią, Studium nie przewiduje przeznaczenia nowych obszarów mieszkaniowych w pozostałych sołectwach gminy. Dopuszczalna jest tam rozbudowa, **przebudowa, nadbudowa i remonty** istniejących obiektów, oraz zabudowa odtworzeniowa w granicach istniejących działek. Uzasadnione przypadki umożliwiają zabudowę uzupełniającą w granicach istniejącego zainwestowania. Studium nie przeznaczają terenów pod budownictwo wielorodzinne.

Ze względu na przewidywany niski przyrost ludności, przedstawione powyżej plany rozwoju gospodarki mieszkaniowej oraz istniejące rezerwy zapewnione przez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w pełni zapewnią każdej rodzinie możliwość lokalizacji i budowy własnego domu na terenie gminy na perspektywę kilkunastu lat.

4. Infrastruktura techniczna.

4. 1. Komunikacja

Położenie gminy z punktu widzenia połączeń lokalnych, regionalnych, a także międzynarodowych jest korzystne. Wpływa na to szczególnie pobliska lokalizacja dróg krajowych nr: 3, 5 oraz 12. Droga krajowa nr 3, będąca częścią europejskiego

korytarza transportowego E 65, łączy na terenie Polski Świnoujście z Jakuszycami poprzez Szczecin, Gorzów Wielkopolski, Zieloną Górę, Legnicę i Jelenią Górę. Zgodnie z planami Ministerstwa Infrastruktury będzie ona miała parametry drogi ekspresowej. Zlokalizowane w Zielonej Górze, Nowej Soli, oraz Potoczku węzły umożliwią bezkolizyjne podłączenie się do ruchu drogowego, podróżującym po okolicznych drogach wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Droga ekspresowa umożliwi turystom z całego kraju oraz Europy Zachodniej swobodny dostęp do tej części Polski. Samorząd gminny jest zainteresowany reklamą walorów Pojezierza Sławskiego w formie planszowej przy projektowanych węzłach. Odległość od tych punktów do Sławy wynosi odpowiednio:

- Zielona Góra – 40 km;
- Nowa Sól – 31 km;
- Potoczek – 39 km.

W nowo opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące zamierzenia inwestycyjne:

Drogi wojewódzkie:

Przewiduje się modernizację i przebudowę drogi nr 278 relacji Szklarka Radnicka – Wschowa. Na terenie gminy Sława pomiędzy Lubiatowem a Starym Strączem planuje się jej nowy przebieg. Prowadzić one będzie średnio 2 km na północ od dzisiejszego przebiegu, umożliwiając jednocześnie bezkolizyjny przejazd przez teren gminy. W związku z powyższym droga nie będzie ingerować w następujące miejscowości: Lubiatów, Lubogoszcz, Sława, oraz Stare Strącze. Zmniejszy się także natężenie ruchu i emisja zanieczyszczeń w bezpośrednim pobliżu północnych brzegów Jeziora Sławskiego.

W trakcie realizacji (rok 2005) jest I etap budowy obwodnicy miasta Sławy w ciągach dróg wojewódzkich nr 318 i nr 278. Etap I obejmuje odcinek drogi nr 318: ul. Nowosolska (cz.) – ul. Głogowska (cz.) – nowy odcinek po południowo-wschodniej części miasta Sławy- skrzyżowanie z ul. Wschowską i dalej odcinek drogi wojewódzkiej nr 278: skrzyżowanie z ul. Wschowską – nowy odcinek po stronie wschodniej miasta Sławy- skrzyżowanie z ul. H. Pobożnego- Powstańców Śląskich. Długość odcinka I etapu wynosi ca 3500 m.

Przewiduje się II etap budowy obwodnicy miasta Sławy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 278 po wschodniej i północnej stronie miasta.

RYCINA 28: Gmina Sława – planowany przebieg obwodnicy miejskiej i drogi regionalnej nr 278.

Drogi powiatowe:

Powyższe trasy pełnią rolę dróg obsługujących obszar całej gminy. Wymagane jest zapewnienie co najmniej klasy „L”, natomiast wskazane jest uzyskanie parametrów klasy „Z”. Na terenie gminy planowane inwestycje to przebudowa i modernizacja drogi nr 49449 relacji Radzyń – Józefów – Lubiatów.

Drogi gminne:

W obrębie Radzyń przewiduje się lokalizacje drogi publicznej klasy dojazdowej do przysiółka przy jez. Brzezcie.

Linie kolejowe:

Nie przewiduje się reaktywowania linii kolejowych: nr 305 Grodziec Mały- Sława-Kolsko oraz odgałęzienia Stare Strącze- Wschowa. Linie należy przeznaczyć do rozbiórki.

4. 2. Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja.

Obecnie siecią wodociągową objętych jest 16 wsi oraz większość terenów miasta, natomiast sieć kanalizacji sanitarnej posiada około 60 % powierzchni Sławy i częściowo miejscowość Lipinki. Studium wskazuje na pilną potrzebę opracowania planu zwodociągowania oraz skanalizowania całego obszaru gminy. Dokument ten, a za nim niezbędne inwestycje, w pierwszej kolejności powinny objąć miasto oraz rejon zachodniej, pojeziernej części gminy.

Wstępne koncepcje nie przewidują budowy nowych SUW – ów lecz ich rozbudowę oraz modernizację. Poszczególne miejscowości będą podłączane do odpowiedniej, dziś funkcjonującej stacji ujęcia wody. Wedle tych założeń np. wsie: Gola, Lubogoszcz i prawdopodobnie Radzyń zostaną podłączone do SUW „Lubogoszcz”. Obecnie konkretniejsze plany rozwoju sieci wodociągowej dotyczą miasta Sława oraz wsi Lubogoszcz, natomiast plany rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej obejmują dokończenie kanalizacji wsi Lipinki i miasta Sława. Ponadto do 2003 roku przewiduje się budowę podczyszczalni dla zakładów mięsnych, oraz modernizację napowietrzania oczyszczalni w Sławie.

Uchwalona w 2000 roku Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Sława jako jeden z celów szczegółowych wymienia „uregulowaną gospodarkę ściekami”. Poniższa tabela przedstawia harmonogram planowanych inwestycji w tym zakresie.

TABELA 55: Gmina Sława – harmonogram inwestycji związanych z uregulowaniem gospodarki ściekami zapisany w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Sława.

Zadanie strategiczne	Lata
Skanalizowanie pozostałej części miasta i gminy – szczególnie terenów przyległych do jezior	miasto do 2005 ; wsie do 2010
Doprowadzenie do wybudowania oczyszczalni wstępnych przy zakładach mięsnych	2001 – 2002
Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni na terenie gminy	do 2007
Podłączenie ośrodków wczasowych do kanalizacji	2001 – 2010

W związku z powyższym Studium proponuje uzależnienie powstawania nowych inwestycji mieszkaniowych od opracowania koncepcji gospodarki wodno – ściekowej na planowanych pod zainwestowanie terenach.

4. 3. Inne media infrastruktury technicznej.

Sieć gazowa.

W roku 2001 władze gminy Sława podpisały umowę o współpracy w przedmiocie gazyfikacji i ucieplnienia miasta i gminy. W efekcie przeprowadzonych rozmów firma gazyfikacyjna wybudowała stację LNG. W trakcie budowy jest instalacja skroplonego gazu ziemnego LNG, która docelowo ma objąć znaczną część gminy Sława.

Należy podkreślić, że jest to firma komercyjna, która w całości finansuje całe zadanie. Obecnie gaz jest dostarczany dla całego przemysłu przetwórczego położonego przy ul. Przemysłowej oraz dla części mieszkańców miasta Sława.

Inwestycja jest obecnie w trakcie realizacji.

Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin.

Ciepłownictwo.

Dalszy, harmonijny rozwój funkcji turystycznych powinien być poprzedzony szeregiem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć jest zmiana systemu ogrzewania. Kotłownie zasilane węglem kamiennym i jego pochodnymi, proponuje się zastąpić gazem ziemnym. Szczególnie należy dążyć do ekologicznych metod ogrzewania w ośrodkach turystycznych oraz miejscowościach zlokalizowanych w zachodniej części gminy.

Energetyka.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA nie przewidują do 2015 roku na terenie gminy Sława budowy nowych obiektów elektroenergetycznych (stacji i linii o napięciu 400 kV i 220 kV) krajowej sieci przesyłowej.

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się za pomocą GPZ 110 / 20 / 15 kV „Sława” i w perspektywie nie przewiduje się zmian w tym zakresie. Budowa nowych obiektów energetycznych oraz realizacja zadań inwestycyjnych, zaspokajających przyszłe zapotrzebowanie na energię elektryczną dla obszaru który będzie ujęty w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, nastąpi po złożeniu przez inwestorów stosownych wniosków o przyłączenie na podstawie zawartych umów o przyłączenie.

W przypadku opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów należy przewidzieć rezerwę terenu pod linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe. Przewidując zasilanie kablowe SN i nn poszczególnych obiektów należy zarezerwować w pasie zieleni, chodnikach oraz ciągach pieszych pasy o niezbędnej szerokości dla nowych linii oraz szafek kablowych przy granicy działek. Lokalizacja stacji transformatorowej powinna uwzględniać centralne położenie względem obciążenia i zapewnić swobodny dojazd sprzętem ciężkim (np.: dźwig) po utwardzonej nawierzchni o szerokości minimum 3,5 m. Ponadto lokalizację i ilość stacji transformatorowych należy ustalić na podstawie bilansu mocy zapotrzebowanej przez nowe tereny przewidziane pod budownictwo mieszkaniowe i produkcyjne, uzgadniając je uprzednio z Zakładami Energetycznymi. Zasady przyłączania obiektów do sieci elektroenergetycznych **regulują odpowiednie przepisy prawa.**

Energetyka wiatrowa.

Dopuszcza się rozwój energetyki wiatrowej w oparciu o lokalizacje wskazane w rysunku studium.

Obiekty uznane za przeszkody lotnicze, zgodnie z przepisami odrębnymi, podlegają zgłoszeniu do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego i oznakowaniu.

W obrębie Krzepielów przewiduje się przeznaczenie terenów pod lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą. Tereny lokalizacji siłowni wiatrowych wraz z prognozowanym zasięgiem oddziaływania zostały oznaczone na załączniku graficznym.

Wyznaczono tereny o oznaczeniu EW/R/3 w granicach których dopuszcza się usytuowanie elektrowni wiatrowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą oraz istniejące uprawy polowe. Lokalizacja elektrowni wiatrowych (osi wieży elektrowni) nie może przekroczyć granic określonych na rysunku studium a odległość w linii prostej osi wieży elektrowni od granic lasów wynosić mniej niż 250m.

Wyznaczono orientacyjny przebieg izofon 40dB i 45dB.

Wyznaczono strefę ochronną od elektrowni wiatrowych w granicach której obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów na stały pobyt ludzi i zalesiania terenów.

Wyznaczono konserwatorską strefę ochrony ruralistycznej w celu ochrony wartości widokowych miejscowości Krzepielów. W granicach strefy obowiązuje zakaz lokalizowania dominant architektonicznych i innych obiektów mogących wpływać dysharmonizująco i naruszać wartości krajobrazu kulturowego.

Telekomunikacja.

We wszystkich miejscowościach Miasta i Gminy Sława mieszkańcy mają dostęp do sieci telekomunikacyjnej.

Problemem jest jednak niska jakość niektórych sieci w kontekście rozwoju internetu szerokopasmowego (brak kompleksowych łączy światłowodowych). W związku z powyższym:

- dopuszcza się lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,**
- zakłada się objęcie gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,**
- zakłada się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.**

4. 4. Pozostałe działalności komunalne.

Cmentarze.

Funkcjonujące na obszarze gminy cmentarze parafialne o łącznym areale 7,7 ha zaspokajają potrzeby mieszkańców większości sołectw. W związku z powyższym Studium nie przewiduje lokalizacji terenów pod budowę nowych cmentarzy.

Na terenie miasta planuje się zamknięcie obecnie funkcjonującego cmentarza komunalnego. Jednocześnie zgodnie z zapisem obecnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rozpoczęto budowę nowego cmentarza w Sławie na ulicy Długiej o powierzchni 1,15 ha. Nowe miejsce pochówku zaspokoi potrzeby mieszkańców na najbliższe 25 lat.

W związku z funkcjonowaniem zakładu utylizacyjnego w Ciepiałówku, nie przewiduje się także lokalizacji gruntów pod grzebowisko dla zwierząt.

Obiekty obrony cywilnej.

Nie przewiduje się budowy nowych obiektów obrony cywilnej.

Gospodarka odpadami.

Zakończenie eksploatacji obecnego wysypiska odpadów w Sławie nastąpi do 2005 roku. Następnie obszar ten, o powierzchni 2,33 ha zostanie poddany rekultywacji. Po roku 2005 odpady z gminy Sława będą deponowane na nowym, obecnie budowanym obiekcie, zlokalizowanym w pobliżu miejscowości Łysiny na terenie gminy Wschowa. Tamtejsze składowisko ma funkcjonować do 2020 roku. Nieczystości poprodukcyjne w dalszym ciągu wywożone będą do zakładów utylizacyjnych w Ciepiałówku oraz innych, zlokalizowanych poza obszarem gminy. W związku z powyższym Studium nie przewiduje lokalizacji składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych na terenie gminy Sława.

Ponadto należy przedsięwziąć działania mające na celu zwiększenie liczby mieszkańców objętych zorganizowanym wywozem śmieci oraz kontynuować i rozwijać program segregacji odpadów u źródła, szczególnie na terenach zagospodarowanych turystycznie.

Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie dzikich składowisk śmieci. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji tych zjawisk, począwszy od gorliwiej stosowanych kar administracyjnych, następnie likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

5. Obiekty i tereny chronione.

5. 1. Działalności ochronne.

Strefy i obszary chronione.

Na obszarze gminy Sława Studium uznaje konieczność utrzymania, oraz wraz z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej wytyczenia następujących stref i obszarów chronionych:

- zabytków architektury i budownictwa;
- stanowisk archeologicznych;
- zabytkowych założeń parkowych;
- zabytkowych założeń cmentarnych;
- zabytkowych układów przestrzennych wsi;
- stref ochrony konserwatorskich w Sławie;
- obszaru chronionego krajobrazu;

- obrzeży zbiorników wodnych;
- GZWP nr 306 „Zbiornik Wschowa”;
- stacji IMGW Radzyń;
- zlewni rzeki Obrzycy;
- użytków ekologicznych;
- rezerwatów przyrody;
- pomników przyrody;
- lasów i terenów leśnych;
- stanowisk florystycznych;
- ostoi fauny;
- użytków rolnych;
- gleb III i IV klasy bonitacyjnej;
- linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych;
- masztów telekomunikacyjnych;
- cmentarzy;
- ujęć wody pitnej;
- oczyszczalni ścieków;
- składowisk odpadów komunalnych;
- ferm hodowlanych;
- magazynów nawozów oraz środków ochrony roślin;
- baz maszynowych i innych obiektów przemysłowych;
- terenów sąsiadujących z drogami, w zależności od ich klasy technicznej.

Strefy te winny mieścić się w granicach własności terenu użytkowania.

Ochrona przeciwpożarowa.

Nie przewiduje się potrzeby rozbudowy sieci Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) oraz jednostki Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Sławie. Obecny stan 11 jednostek spełnia wymagania ochrony przeciwpożarowej. Należy na bieżąco modernizować stan techniczny wyposażenia.

Ochrona przeciwpowodziowa.

Walory naturalne powodują, że gmina Sława nie jest objęta bezpośrednim zagrożeniem powodziowym. Ponadto rejon Sławy leży poza zasięgiem wód zalewowych rzeki Odry.

Obszary nadrzeczne rzek: Obrzycy, Cienicy, Czernicy, Dębogóry i Radzyńskiej Strugi i pomniejszych cieków oraz zastoisk wodnych zaznaczonych na rysunku Studium w związku z możliwością lokalnych podtopień po nadmiernych opadach, nie powinny być w przyszłości zabudowane.

Celem umożliwienia większego przepływu wód dla potrzeb melioracyjnych, oraz przeciwpowodziowych, należy podjąć inwestycje regulacyjne poprzez pogłębianie

cieków wodnych oraz rowów melioracyjnych. W ramach tych prac należy wyważyć proporcje pomiędzy rolniczymi potrzebami osuszenia gruntów i potrzebą zachowania ekosystemów wodno – łąkowych.

5. 2. Ochrona zabytków.

Studium zakłada utrzymanie dotychczasowych zasad ochrony dóbr kultury. Określa ogólne wytyczne odnośnie przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz zagospodarowania istniejącej i nowo projektowanej zabudowy.

W opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinny zostać uwzględnione następujące obiekty podlegające ochronie konserwatorskiej:

- obiekty architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków i objęte ewidencją konserwatorską, wyszczególnione w załączniku do Studium;
- stanowiska archeologiczne;
- zabytkowe założenia parkowe;
- zabytkowe założenia cmentarne.

Infrastruktura kolejowa linii PKP nr 305 Grodziec Mały- Sława- Kolsko oraz odgałęzienia PKP Stare Strącze- Wschowa, przeznaczona do rozbiórki, wymaga przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji obiektów zabytkowych wchodzących w skład tej infrastruktury i oszacowania ich wartości historycznej. Obiekty o szczególnej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej należy objąć ochroną prawną.

Podlegającym ochronie konserwatorskiej jest zespół pałacowo-parkowy (nr rej. 605). Zmiana sposobu użytkowania zabytku wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza:

1) dokumentacji konserwatorskiej określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku;

2) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia, oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie;

3) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Przy opracowaniu planu miejscowego należy uwzględnić:

- do zespołu pałacowo-parkowego oraz pozostałych terenów należących do działki nr 631 należy wprowadzić funkcje, które nie zniszczą historycznego rozplanowania układu, powiązań widokowych oraz relacji przestrzennych,

- wszelkie prace związane z rewaloryzacją i pielęgnacją terenu należy przeprowadzić w oparciu o kompleksowy projekt, który będzie traktował całościowo park uwzględniając trzy zróżnicowane wiekowo części; ogród

przypałacowy, park krajobrazowy po południowej stronie i park od strony północnej,

- projekt rewitalizacji parku powinien być poprzedzony studium historyczno-przestrzennym, oraz szczegółową inwentaryzacją szaty roślinnej,

- dla całego terenu należy sporządzić projekt gospodarki drzewostanem ustalający wycinkę drzew i prace pielęgnacyjne, oraz projekt zapewniający udrożnienie strumieni i wykluczający wpływ nieczystości,

- w ogrodzie przypałacowym należy wprowadzić układ nawiązujący do regularnego założenia pierwotnego wykorzystując elementy zachowane: szpalery lipowe przy granicach ogrodu, płatany na dziedzińcu, pomnikową sosnę: należy uczytelnić osie komunikacyjne i widokowe, usunąć podrosty drzew i krzewów na linii pałac – jezioro, utrzymać kompozycję przestrzenną wpisując ogród w całe założenia parkowe,

- w części działki w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Sławskiego utrzymać ogólnie dostępną ścieżkę spacerową wzdłuż brzegu zapewniającą komunikację między poszczególnymi częściami parku,

- wszelkie prace projektowe i realizacyjne wymagają uzgodnienia i zatwierdzenia przez Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy dążyć do wykorzystania terenów i obiektów kolejowych do nowych funkcji, np. do tworzenia szlaków komunikacyjnych, w tym pieszych, rowerowych, konnych. Ponadto Studium zaleca objęcie ochroną konserwatorską układów przestrzennych następujących wsi:

- Ciosaniec;
- Krążkowo;
- Krzepielów;
- Przybyszów;
- Stare Strącze.

W miejscowościach tych powinny być wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej oraz inne elementy integralnie z nimi związane np.: aleje, drzewa z gładem na rozstaju dróg itp. Przy opracowaniu nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Sława należy wytyczyć i oznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej oraz uzgodnić ich granice z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. *Lokalizacje elektrowni wiatrowych powinny uwzględniać lokalne uwarunkowania kulturowo – krajobrazowe.*

Projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych ochroną konserwatorską, sprawy podziału zabytkowych nieruchomości, sprzedaży lokali mieszkalnych w obiektach wpisanych do rejestru zabytków, inwestycje wpływające na zmianę formy architektonicznej obiektów wpisanych do rejestru zabytków i objętych ochroną konserwatorską (np.: remont dachu, wymiana stolarki, remont elewacji, itd.), inwestycje dotyczące *budowy, nadbudowy*, przebudowy i remontu wnętrza

obiektów wpisanych do rejestru zabytków, zmiany sposobu użytkowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków, prace porządkowo – pielęgnacyjne na terenach zabytkowych założeń parkowych i cmentarnych należy uzgadniać z Lubuskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na terenach występowania stanowisk archeologicznych bez akceptacji WKZ nie powinny następować żadne zmiany użytkowania. Wszelkie prace inwestycyjne muszą być poprzedzone badaniami archeologicznymi i prowadzone za zezwoleniem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, oraz pod nadzorem archeologicznym, który zapewnia inwestor.

Na obszarze gminy i miasta w nowo wznoszonych obiektach należy preferować tradycyjne dla regionu formy architektoniczno – budowlane takie jak:

- wątki murów;
- podcienie;
- strome dachy kryte dachówkami ceramicznymi;
- miejscowe materiały typu: cegła, kamień, drewno.

Nową zabudowę projektowaną wzdłuż ciągów komunikacyjnych należy pod względem kubaturowym oraz formy architektonicznej zharmonizować z zabudową historyczną, przy lokalizacji budynków należy zachować historyczną linię zabudowy.

Ponadto należy:

- zabezpieczać dorobek kulturalny i naukowy powstały w wyniku dokonań twórców *innych* narodowości;
- zachować dawne i współczesne przekazy kultury niematerialnej związane z tradycją regionu, upamiętnione w znakach oraz symbolach plastycznych;
- kontynuować i rozwijać regionalne cechy urbanistyczne, architektoniczne, rzemiosła i twórczości niematerialnej, podkreślając ukształtowaną historycznie odrębność regionu;
- podejmować starania o zwrot dóbr kultury;
- kontynuować współpracę międzynarodową w przedmiocie upowszechniania wiedzy, zachowania i opieki nad europejskim dziedzictwem kulturowym oraz udostępniać turystycznie jego najcenniejsze wartości.

W celu stworzenia warunków niezbędnych do realizacji opieki nad zabytkami należy przystąpić do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami. Program powinien być przyjęty przez Radę Miejską w Sławie, po uzyskaniu opinii Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

6. Wnioski.

Nadrzędne cele kształtowania kierunków polityki zagospodarowania przestrzennego gminy stanowią rozwinięcie długookresowych celów społeczno –

gospodarczych oraz mają zapewnić możliwość ich realizacji zgodnie z zasadami zrównoważonego, kompleksowego rozwoju. Niezbędne jest to do:

- zapewnienia bezpiecznego dla zdrowia środowiska;
- zrównoważenia elementów naturalnych i kulturowych z wymogami rozwoju gospodarczego;
- utrzymania korzystnych warunków dla odnowy sił człowieka;
- wykorzystania możliwości dalszego harmonijnego rozwoju gospodarczego w oparciu o oszczędniejsze dysponowanie zasobami przyrody.

Główne wytyczne gospodarowania przestrzenią gminy powinny:

- tworzyć warunki dla wzrostu efektywności jej formowania i wykorzystywania;
- sprzyjać zaspokajaniu potrzeb społecznych;
- umożliwiać ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zapewniają wystarczające możliwości lokalizacyjne w zakresie budownictwa mieszkaniowego i gospodarczo – usługowego. Jednakże wytyczne kierunkowe Studium dla gminy Sława uwzględniają przyszłe zapotrzebowanie na rozwój przestrzenny następujących funkcji:

- działalności produkcyjne;
- usługi materialne i niematerialne;
- rolnictwo;
- budownictwo mieszkaniowe i letniskowe;
- infrastruktura społeczna;
- infrastruktura techniczna;
- ochrona środowiska naturalnego;
- **pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym elektrowni wiatrowych.**

Przewidywany harmonogram realizacji założeń powinien pomagać walce z bezrobociem. Aby je ograniczyć należy pręźnie rozwijać infrastrukturę techniczną, która umożliwi pozyskanie inwestorów i zwiększenie potencjału gospodarczego, alternatywnego do rolnictwa i leśnictwa. Jednocześnie nie można dopuścić do negatywnych zjawisk na wsi. Priorytet należy udzielić budowie dróg, sieci kanalizacyjnej i teletechnicznej.

Oprócz pozytywnego aspektu przyciągania potencjalnych inwestorów, oraz możliwych przyszłych zysków podatkowych, negatywnymi konsekwencjami zbyt szybkiego uruchomienia wszystkich nowych terenów przewidzianych w Studium pod zabudowę i zagospodarowanie mogą być:

- nadpodaż terenu, owocująca spadkiem wartości nieruchomości;
- pozbycie się rezerw obszarowych, uniemożliwiających realizację w przyszłości uporządkowanej zabudowy o wyższych walorach architektonicznych;

- zagrożenie dekoncentracją zabudowy, wyrażającej się zazwyczaj negatywnym wizerunkiem urbanistycznym, deprecjacją walorów krajobrazowych i złamaniem tradycji w dążeniu do koncentracji układów osiedleńczych;
- zbędny wzrost nakładów na infrastrukturę techniczną.
- Studium umożliwia przygotowanie przyszłych inwestycji poprzez wyprzedzające wykonanie, oraz uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego-

Uruchamianie zabudowy bez wykonania infrastruktury technicznej i dróg obniży standard zabudowy, oraz walory estetyczne i krajobrazowe gminy. Tym samym pogorszy warunki życia mieszkańców.

Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny:

- precyzyjnie określić typy i gabaryty projektowanej zabudowy;
- przewidywać etapową rozbudowę większych obszarów funkcyjnych z określeniem harmonogramu ich realizacji;
- opierać się na oszacowaniu ich ekonomicznych skutków to jest:
 - zawierać wymóg scalenia i podziału nieruchomości;
 - uwzględniać aktywną politykę gospodarki nieruchomościami przez gminę.

LITERATURA

Akropol sp. z o. o – zespół projektowy, *Miasto Sława – Zmiany Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego*, Zielona Góra 1994;

Arcadis Ekokonrem, Hydroprojekt Warszawa sp. z o.o – zespół projektowy, *Warunki korzystania z wód dorzecza Obrzycy*, Warszawa – Wrocław 2001;

Biuro Planowania Przestrzennego i Projektowania – zespół projektowy, *Miejscowy Ogólny Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sława*, Zielona Góra 1989;

Biuro Studiów i Projektów Gazownictwa „GAZOPROJEKT SA”, *Koncepcja programowa gazyfikacji miasta i gminy Sława*, Wrocław 1996.

Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2000;

Liga Ochrony Przyrody – zespół autorski, *Sławski Park Krajobrazowy – Dokumentacja projektowa*, Zielona Góra 1999;

UNDP Umbrella Project – zespół projektowy, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Sława*, Sława 2000;

UNDP Umbrella Project – zespół projektowy, *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Nowosolskiego*, Nowa Sól 2001;

Urząd Statystyczny Zielona Góra, *Rocznik Statystyczny Województwa Lubuskiego 2001*, Zielona Góra 2001;

Zakład Kartograficzny SYGNATURA – zespół autorski, *Sława i Okolice Mapa Turystyczna 1 : 50000*, Zielona Góra 2000;

Zakład Planowania Przestrzennego Towarzystwa Urbanistów Polskich Pracownia w Zielonej Górze – zespół projektowy, *Gmina Sława – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego*, Zielona Góra 1994;

Zarząd Województwa Lubuskiego – zespół redakcyjny, *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego*, Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski 2000.

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Warszawie – wykonawca planu, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPWL), Uchwała Nr XXXVII/272/2002 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 2 października 2002 roku.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1.

- **Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków,**
- **Wykaz zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków,**
- **Obiekty o walorach zabytkowych.**

OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW					
	Miejscowość	Gmina	Adres obecny	Numer	Data
Oficina dworska	KRAŻKOWO	Sława	dz. 25/2 i 25/3	1619	15.03.1965
Park typu swobodnego	KRAŻKOWO	Sława		3104	28.09.1978
Kościół fil. p.w. Św. Marcina	KRZEPIELÓW	Sława		131	31.07.1958

Zespół zabudowy dworskiej: Pałac (skreślony z rejestru), oficyna, spichlerz (nie istnieje)	KRZEPIELÓW	Sława		602	20.06.1963
Dom nr 5 dawniej 105	KRZEPIELÓW	Sława		1620	15.03.1965
Młyn wodny	KUŹNICA GŁOGOWSKA	Sława		1621	15.03.1965
Kościół	PRZYBYSZÓW	Sława		133	31.07.1958
Dwór	PRZYBYSZÓW - ZBIERSKO	Sława		242	03.04.1961
Kościół ewangelicki ob. Rzymsko - Katolickiego pw. Mił. Bożego	SŁAWA	Sława		1626	15.03.1965
Pałac wraz z oficynami i parkiem	SŁAWA	Sława		243	03.04.1961
zespół zabudowy dworskiej(pałac, oficyna, brama, park)	SŁAWA	Sława		605	20.06.1963
Kościół par. pw. Św. Michała Archanioła	SŁAWA	Sława		19	31.05.1950
Kamienica	SŁAWA	Sława	Chopina 9	1603	15.02.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Chopina 20	1670	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 9	1631	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 11	1632	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 15	1633	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Reja 5	1645	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Reja 6	1646	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 1	1647	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 3	1648	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 5	1649	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 7	1650	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Waryńskiego 17	1654	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 1 d.Marchlewskiego	1655	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 2	1656	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 3	1657	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 7	1658	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 8	1659	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 9	1660	15.03.1965

Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 10	1661	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 11	1662	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 12	1663	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 13	1664	15.03.1965
Kamienica(prawd. nie istnieje)	SŁAWA	Sława	Rynek 20	1665	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 23	1666	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 27(d. 26)	1667	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Rynek 29(d. 28)	1668	15.03.1965
Kamienica(prawd. nie istnieje)	SŁAWA	Sława	Chopina 7	1669	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Powstańców Śląskich39(d. 5)	1671	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Reja 1	1672	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Reja 2	1673	15.03.1965
Kamienica	SŁAWA	Sława	Reja 3	1674	15.03.1965
Budynek	SŁAWA	Sława	Reja 7	2684	01.08.1977
Budynek	SŁAWA	Sława	Wschowskiej 5	2685	01.08.1977
Budynek	SŁAWA	Sława	Wschowskiej 8	2686	01.08.1977
Park typu swobodnego z 2 poł. XIX w.	SŁAWA	Sława		3106	28.09.1978
Kościół par. pw. św. Jadwigi	STARE STRĄCZE	Sława		132	31.07.1958
Zespół zabudowy dworskiej (oficyna, spichlerz)	STARE STRĄCZE	Sława		1627	15.03.1965
Park typu swobodnego z około 1 poł. XIX w.	STARE STRĄCZE	Sława		3107	28.09.1978
Kapliczka przydrożna	SZRENIAWA	Sława		2030	27.04.1971
Kościół par. p.w. Św. Andrzeja	ŚMIESZKOWO	Sława		1651	15.03.1965
Pałac myśliwski	TARNÓW JEZIERNY	Sława	dz. 21/1	92	16.04.1958
Wiatrak	WRÓBLÓW	Sława	dz. 58/3	1652	15.03.1965
Wiatrak (najprawdopodobniej nie istnieje)	GOLA	Sława		1612	15.03.1965

OBIEKTY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW				
Gmina	Miejscowość	Obiekt	ulica	nr domu/dz
Sława	Sława	Zespół urbanistyczny wraz z otoczeniem		
Sława	Sława	Kościół par. pw. św. Michała Archanioła	pl. Kościelny	
Sława	Sława	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Sława	Kościół pw. Miłosierdzia Bożego	Rynek	
Sława	Sława	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Sława	Cmentarz rzymsk.-kat. (d. ewangelicki)	Wojska Polskiego	
Sława	Sława	Zespół pałacowo-parkowy:	Rynek	24
Sława	Sława	Pałac (ob. Dom Dziecka)	Rynek	24
Sława	Sława	Oficyna	Rynek	24
Sława	Sława	Brama wjazdowa i ogrodzenie		
Sława	Sława	Park pałacowy miejski		
Sława	Sława	Figura św. Jana Nepomucena		
Sława	Sława	Dom	Chopina	2
Sława	Sława	Dom	Chopina	7
Sława	Sława	Dom	Chopina	9
Sława	Sława	Dom	Chopina	11
Sława	Sława	Dom	Chopina	12
Sława	Sława	Dom	Chopina	13
Sława	Sława	Dom	Chopina	14
Sława	Sława	Dom	Chopina	15
Sława	Sława	Dom	Chopina	16
Sława	Sława	Dom	Chopina	18
Sława	Sława	Dom	Chopina	20
Sława	Sława	Dom	Głogowska	4
Sława	Sława	Dom	Głogowska	6
Sława	Sława	Dom	Matejki	1
Sława	Sława	Dom	Matejki	2
Sława	Sława	Stodoła	Piwna	1
Sława	Sława	Mleczarnia	Piwna	2
Sława	Sława	Kotłownia	Piwna	2
Sława	Sława	Budynek (d. chlewnia)	Piwna	2
Sława	Sława	Budynek w podwórzu /4/	Piwna	2
Sława	Sława	Budynek (zlewnia mleka) /2/	Piwna	2
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	2
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Powstańców Śląskich	6
Sława	Sława	Stodoła	Powstańców Śląskich	6
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	6

Sława	Sława	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Powstańców Śląskich	7
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	8
Sława	Sława	Stodoła	Powstańców Śląskich	8
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	10
Sława	Sława	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Powstańców Śląskich	11
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	12
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	13
Sława	Sława	Stodoła	Powstańców Śląskich	13
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Powstańców Śląskich	13
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Powstańców Śląskich	13
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	14
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	16/18
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	19
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	20
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	24
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	36
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	37
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	38
Sława	Sława	Dom	Powstańców Śląskich	39 (d.5)
Sława	Sława	Dom	Reja	1
Sława	Sława	Dom	Reja	2
Sława	Sława	Dom	Reja	3
Sława	Sława	Dom	Reja	5
Sława	Sława	Dom	Reja	6
Sława	Sława	Dom	Reja	7
Sława	Sława	Dom	Reja	8
Sława	Sława	Dom	Reja	9
Sława	Sława	Dom	Reja	10
Sława	Sława	Dom	Rynek	1

Sława	Sława	Dom	Rynek	2
Sława	Sława	Dom	Rynek	3
Sława	Sława	Dom	Rynek	4
Sława	Sława	Dom	Rynek	5
Sława	Sława	Dom	Rynek	6
Sława	Sława	Dom	Rynek	7
Sława	Sława	Dom	Rynek	8
Sława	Sława	Dom	Rynek	9
Sława	Sława	Dom	Rynek	10
Sława	Sława	Dom	Rynek	11
Sława	Sława	Dom	Rynek	12
Sława	Sława	Dom	Rynek	13
Sława	Sława	Dom	Rynek	16
Sława	Sława	Dom	Rynek	17
Sława	Sława	Dom	Rynek	18
Sława	Sława	Dom	Rynek	19
Sława	Sława	<i>Dom</i>	<i>Rynek</i>	20
Sława	Sława	Dom	Rynek	21
Sława	Sława	Dom	Rynek	23
Sława	Sława	Dom	Rynek	25
Sława	Sława	Dom	Rynek	26
Sława	Sława	Dom	Rynek	27 (d.26)
Sława	Sława	Dom	Rynek	28
Sława	Sława	Dom	Rynek	29 (d.28)
Sława	Sława	Dom	Rynek	30
Sława	Sława	Dom	Sawickiej H.	4
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Sawickiej H.	4
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	1
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	3
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	4
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	5
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	6
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	7
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	8
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	9
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	11
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	13
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	15
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	17
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	18
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	19
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	20
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	21
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	22
Sława	Sława	<i>Dom</i>	<i>Waryńskiego</i>	23
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	24

Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	25
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	27
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	28
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	29/31
Sława	Sława	Gorzelnia	Waryńskiego	30/32
Sława	Sława	Dom mieszkalny /2/	Waryńskiego	30/32
Sława	Sława	Dom mieszkalny /3/	Waryńskiego	30/32
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	33
Sława	Sława	Willa	Waryńskiego	34
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	35
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	36
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	37
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	38
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	39
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	40
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Waryńskiego	40
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	41
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	42
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	44
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	45
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	46
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	47/49
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	48
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	50
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	51
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	53
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	53
Sława	Sława	Przedszkole	Waryńskiego	55
Sława	Sława	Krucyfiks przy budynku	Waryńskiego	55
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	57
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	59
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Waryńskiego	59
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	60
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Waryńskiego	62
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	62
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	69
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	71
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	73
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	75
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Waryńskiego	75
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	77
Sława	Sława	Dom	Waryńskiego	79
Sława	Sława	Dom	Wiejska	1
Sława	Sława	Dom	Wiejska	5
Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Wiejska	5
Sława	Sława	Stodoła	Wiejska	8

Sława	Sława	Budynek gospodarczy	Wiejska	8
Sława	Sława	Dom	Wschowska	1
Sława	Sława	Dom	Wschowska	3
Sława	Sława	Dom	Wschowska	4/2
Sława	Sława	Dom	Wschowska	5
Sława	Sława	Dom	Wschowska	7
Sława	Sława	Dom	Wschowska	8
Sława	Sława	Dom	Wschowska	9
Sława	Sława	Dom	Wschowska	10
Sława	Sława	Dom	Wschowska	12
Sława	Bagno	Dom		3
Sława	Bagno	Dom		6
Sława	Bagno	Dom		10
Sława	Bagno	Dom		26
Sława	Bagno	Dom		27
Sława	Bagno	Dom		28
Sława	Bagno	Dom		29
Sława	Bagno	Dom		31
Sława	Bagno	Stodoła w zagrodzie		31
Sława	Bagno	Stodoła w zagrodzie		32
Sława	Bagno	Lamus w zagrodzie		32
Sława	Bagno	Dom		35
Sława	Bagno	Dom		38
Sława	Bagno	Stodoła w zagrodzie		41
Sława	Bagno	Dom		46/47
Sława	Bagno	Stodoła w zagrodzie		48
Sława	Cegłówko	Dom		2
Sława	Cegłówko	Dom		7
Sława	Cegłówko	Stodoła w zagrodzie		7
Sława	Ciosaniec	Układ ruralistyczny	owalnica; ukł.cz.zatarty	
Sława	Ciosaniec	Kościół paraf.p.w.św.Michała Archaniola wraz z historycznym otoczeniem		
Sława	Ciosaniec	Kapliczka przydrożna I	przy domu	1
Sława	Ciosaniec	Kapliczka przydrożna II		
Sława	Ciosaniec	Cmentarz rzymsk.-katol.	półn.-zach.od kościoła	
Sława	Ciosaniec	Dworzec kolejowy (dawny)		
Sława	Ciosaniec	Budynek mieszkalno-gospodarczy		
Sława	Ciosaniec	Młyn (dawny)		56
Sława	Ciosaniec	Szkoła Podstawowa		
Sława	Ciosaniec	Świetlica		10
Sława	Ciosaniec	Dom		5
Sława	Ciosaniec	Stodoła w zagrodzie		5
Sława	Ciosaniec	Dom		8

Sława	Ciosaniec	Dom		14
Sława	Ciosaniec	Dom		15
Sława	Ciosaniec	Dom		18
Sława	Ciosaniec	Dom		19
Sława	Ciosaniec	Dom		29
Sława	Ciosaniec	Dom		32
Sława	Ciosaniec	Dom		34
Sława	Ciosaniec	Dom		38
Sława	Ciosaniec	Dom		40
Sława	Ciosaniec	Dom		41
Sława	Ciosaniec	Dom		56
Sława	Ciosaniec	Dom		72
Sława	Ciosaniec	Dom		75
Sława	Ciosaniec	Budynek gospodarczy		77
Sława	Ciosaniec	Stodoła w zagrodzie		77
Sława	Ciosaniec	Dom		78
Sława	Ciosaniec	Obora w zagrodzie		81
Sława	Ciosaniec	Dom		82
Sława	Ciosaniec	Stodoła w zagrodzie		82
Sława	Ciosaniec	Dom		83
Sława	Ciosaniec	Dom		90
Sława	Ciosaniec	Dom		94
Sława	Ciosaniec	Dom		109
Sława	Ciosaniec	Dom		112
Sława	Ciosaniec	Dom		114
Sława	Ciosaniec	Budynek mieszkalno-gospodarczy		114
Sława	Ciosaniec	Dom		121
Sława	Ciosaniec	Dom		122
Sława	Ciosaniec	Gorzelnia		124
Sława	Ciosaniec	Dom		125
Sława	Ciosaniec	Dom		126
Sława	Ciosaniec	Stodoła w zagrodzie		126
Sława	Ciosaniec	Dom		127
Sława	Ciosaniec	Dom		129
Sława	Ciosaniec	Dom		130
Sława	Ciosaniec	Dom		135
Sława	Ciosaniec	Dom		141
Sława	Dąb	Dom		1
Sława	Dąb	Stodoła w zagrodzie		1
Sława	Głuchów	Dom		14
Sława	Gola	Układ ruralistyczny	ulicówka	
Sława	Gola	Cmentarz (d.ewangelicki)	półn.-zach.od kościoła	
Sława	Gola	Wiatrak		
Sława	Gola	Dom		1

Sława	Gola	Dom	2
Sława	Gola	Budynek gospodarczy	3
Sława	Gola	Dom	4
Sława	Gola	Obora w zagrodzie	4
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	4
Sława	Gola	Dom	7
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	7
Sława	Gola	Dom	8
Sława	Gola	Obora w zagrodzie	8
Sława	Gola	Dom	9
Sława	Gola	Dom	10
Sława	Gola	Dom	11
Sława	Gola	Budynek gospodarczy w zagrodzie	11
Sława	Gola	Dom	12
Sława	Gola	Dom	13
Sława	Gola	Dom	14
Sława	Gola	Dom	15
Sława	Gola	Dom	16
Sława	Gola	Budynek gospodarczy w zagrodzie	16
Sława	Gola	Dom	17
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	17
Sława	Gola	Dom	19
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	19
Sława	Gola	Dom	21
Sława	Gola	Lamus w zagrodzie	21
Sława	Gola	Budynek gospodarczy w zagrodzie	23
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	23
Sława	Gola	Budynek gospodarczy w zagrodzie	25
Sława	Gola	Dom	26
Sława	Gola	Dom	28
Sława	Gola	Dom	29
Sława	Gola	Dom	30
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	30
Sława	Gola	Budynek mieszkalny (d.gospodarczy)	30
Sława	Gola	Dom	31
Sława	Gola	Lamus w zagrodzie	32
Sława	Gola	Dom	33
Sława	Gola	Dom	37
Sława	Gola	Budynek gospodarczy w zagrodzie	37
Sława	Gola	Dom	38
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie	38

Sława	Gola	Dom		39
Sława	Gola	Dom		40
Sława	Gola	Stodoła w zagrodzie		40
Sława	Gola	Dom		41
Sława	Gola	Dom		43
Sława	Gola	Dom		44
Sława	Gola	Dom		45
Sława	Gola	Dom		46
Sława	Jutrzenka	Dom		1
Sława	Jutrzenka	Stodoła w zagrodzie		1
Sława	Jutrzenka	Dom		2
Sława	Jutrzenka	Stodoła w zagrodzie		2
Sława	Jutrzenka	Dom		4
Sława	Jutrzenka	Stodoła w zagrodzie		4
Sława	Jutrzenka	Dom		5
Sława	Jutrzenka	Dom		6
Sława	Jutrzenka	Dom		7
Sława	Krażkowo	Układ ruralistyczny	wieś ulicowo- placowa	
Sława	Krażkowo	Kościół fil.p.w.św. Józefa Robotnika wraz z historycznym otoczeniem		
Sława	Krażkowo	Cmentarz (d.ewangelicki)	w połudn.cz.wsi	
Sława	Krażkowo	Zespół folwarczny I:		
Sława	Krażkowo	Park krajobrazowy		
Sława	Krażkowo	Dwór /1/		
Sława	Krażkowo	Warsztaty (d.stajnia koni wyjazdowych i wozownia) /2/		
Sława	Krażkowo	Magazyn (d.spichlerz) /3/		
Sława	Krażkowo	Chlewnia (d.budynek inwentarski) /4,5,6,9/		
Sława	Krażkowo	Dom mieszkalny /7/		
Sława	Krażkowo	Chlewnik /8/		
Sława	Krażkowo	Gorzelnia /10/		
Sława	Krażkowo	Wiata /11/		
Sława	Krażkowo	Dom mieszkalny (d.szkoła parafialna)		
Sława	Krażkowo	Komin po gorzelnii		
Sława	Krażkowo	Zespół folwarczny II:		
Sława	Krażkowo	Pałac /1/		
Sława	Krażkowo	Oficyna (dawna)		
Sława	Krażkowo	Budynek gospodarczy /3/		
Sława	Krażkowo	Magazyn (d.stodoła) /4/		
Sława	Krażkowo	Magazyn (d.spichlerz z wozownią) /5/		
Sława	Krażkowo	Wiaty-szopy /7/		

Sława	Krażkowo	Chlewnia (d.budynek inwentarski) /8,9/		
Sława	Krażkowo	Dom mieszkalny /10/		
Sława	Krażkowo	Budynek gospodarczy /10a/		
Sława	Krażkowo	Dom ludowy (?) /11/		
Sława	Krażkowo	Dom		2
Sława	Krażkowo	Dom		3
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		8
Sława	Krażkowo	Dom		11
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		14
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		17
Sława	Krażkowo	Dom		21
Sława	Krażkowo	Dom		22
Sława	Krażkowo	Dom		23
Sława	Krażkowo	Dom		27
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		27
Sława	Krażkowo	Dom		28
Sława	Krażkowo	Dom		29
Sława	Krażkowo	Dom		30
Sława	Krażkowo	Dom		37
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		37
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		38
Sława	Krażkowo	Plebania		39
Sława	Krażkowo	Dom		42
Sława	Krażkowo	Dom		44
Sława	Krażkowo	Dom		45
Sława	Krażkowo	Dom		49
Sława	Krażkowo	Dom		50
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		51
Sława	Krażkowo	Dom		54
Sława	Krażkowo	Dom		57
Sława	Krażkowo	Dom		61
Sława	Krażkowo	Dom		63
Sława	Krażkowo	Dom		64
Sława	Krażkowo	Dom		65
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		65
Sława	Krażkowo	Dom		66
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		66
Sława	Krażkowo	Dom		67
Sława	Krażkowo	Dom		68
Sława	Krażkowo	Dom		70
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		81
Sława	Krażkowo	Dom		83
Sława	Krażkowo	Dom		84
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		84
Sława	Krażkowo	Dom		85

Sława	Krażkowo	Dom (d.kuźnia)		85a
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		85
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		88
Sława	Krażkowo	Dom		90
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		94
Sława	Krażkowo	Dom		96
Sława	Krażkowo	Dom		107
Sława	Krażkowo	Stodoła w zagrodzie		108
Sława	Krzepielów	Układ ruralistyczny		
Sława	Krzepielów	Kościół par.p.w.Trójcy Świętej wraz z historycznym otoczeniem		
Sława	Krzepielów	Kościół fil.p.w.św.Marcina		
Sława	Krzepielów	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Krzepielów	Cmentarz I (dawny)	przylega do nowego cmentarza	
Sława	Krzepielów	Cmentarz II przykościelny	przy kościele	
Sława	Krzepielów	Kapliczka przydrożna		
Sława	Krzepielów	Wiatrak		
Sława	Krzepielów	Zespół pałacowo-folwarczny:		
Sława	Krzepielów	Dwór /1/		
Sława	Krzepielów	Oficyna /2/		
Sława	Krzepielów	Stajnia /3/		
Sława	Krzepielów	Spichlerz /4/		
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski (?) /5/		
Sława	Krzepielów	Stodoła /6/		
Sława	Krzepielów	Stodoła /7/		
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarsko-gospodarczy (d.lamus) /8/		
Sława	Krzepielów	Budynek mieszkalny /9/		
Sława	Krzepielów	Budynek gospodarczy /10/		
Sława	Krzepielów	Dom		1
Sława	Krzepielów	Dom I		3
Sława	Krzepielów	Dom II		3
Sława	Krzepielów	Dom		5 (d.105)
Sława	Krzepielów	Dom		6
Sława	Krzepielów	Dom		8
Sława	Krzepielów	Dom		8a
Sława	Krzepielów	Dom		9
Sława	Krzepielów	Dom		12
Sława	Krzepielów	Dom		14
Sława	Krzepielów	Dom		15
Sława	Krzepielów	Dom		16
Sława	Krzepielów	Dom		19
Sława	Krzepielów	Dom		20
Sława	Krzepielów	Budynek inwntarski w zagrodzie		20a

Sława	Krzepielów	Dom	21
Sława	Krzepielów	Dom	22
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie I	22
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie II	22
Sława	Krzepielów	Dom	23
Sława	Krzepielów	Dom	24
Sława	Krzepielów	Dom	25
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	25
Sława	Krzepielów	Dom I	27
Sława	Krzepielów	Dom II	27
Sława	Krzepielów	Dom	28
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	28
Sława	Krzepielów	Dom	39
Sława	Krzepielów	Dom	45
Sława	Krzepielów	Obora w zagrodzie	45
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski	46
Sława	Krzepielów	Dom	47
Sława	Krzepielów	Dom	47a
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	53
Sława	Krzepielów	Dom	54
Sława	Krzepielów	Dom	55
Sława	Krzepielów	Dom	56
Sława	Krzepielów	Dom	57
Sława	Krzepielów	Dom I	58
Sława	Krzepielów	Dom II	58
Sława	Krzepielów	Dom	61
Sława	Krzepielów	Dom	63
Sława	Krzepielów	Dom	65
Sława	Krzepielów	Dom	66
Sława	Krzepielów	Dom	69
Sława	Krzepielów	Obora w zagrodzie	69
Sława	Krzepielów	Stodoła I w zagrodzie	69
Sława	Krzepielów	Stodoła II w zagrodzie	69
Sława	Krzepielów	Dom	80
Sława	Krzepielów	Dom	84
Sława	Krzepielów	Dom	85
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	86
Sława	Krzepielów	Dom	88
Sława	Krzepielów	Dom	89
Sława	Krzepielów	Dom	90
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	90
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	90
Sława	Krzepielów	Dom	91
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	94

Sława	Krzepielów	Obora w zagrodzie	95
Sława	Krzepielów	Dom	96
Sława	Krzepielów	Dom	97
Sława	Krzepielów	Dom	98
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	98
Sława	Krzepielów	Dom	100
Sława	Krzepielów	Dom	101
Sława	Krzepielów	Dom	102
Sława	Krzepielów	Dom	103
Sława	Krzepielów	Dom	106
Sława	Krzepielów	Dom	108
Sława	Krzepielów	Dom	108a
Sława	Krzepielów	Dom	110
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	110
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	110
Sława	Krzepielów	Dom	111
Sława	Krzepielów	Dom	112
Sława	Krzepielów	Dom	113
Sława	Krzepielów	Dom	116
Sława	Krzepielów	Dom	118
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	118
Sława	Krzepielów	Dom	119
Sława	Krzepielów	Dom	120
Sława	Krzepielów	Dom	121
Sława	Krzepielów	Dom	122
Sława	Krzepielów	Dom	122a
Sława	Krzepielów	Dom	124
Sława	Krzepielów	Dom	127
Sława	Krzepielów	Stodoła w zagrodzie	127
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	133
Sława	Krzepielów	Dom	134
Sława	Krzepielów	Dom	136
Sława	Krzepielów	Dom	137
Sława	Krzepielów	Dom	138
Sława	Krzepielów	Dom	138a
Sława	Krzepielów	Dom	142
Sława	Krzepielów	Dom	143
Sława	Krzepielów	Dom	144
Sława	Krzepielów	Dom	147
Sława	Krzepielów	Dom	154
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie	154
Sława	Krzepielów	Dom	156
Sława	Krzepielów	Dom	160

Sława	Krzepielów	Dom		162
Sława	Krzepielów	Dom-Pocztą		164
Sława	Krzepielów	Dom		165
Sława	Krzepielów	Dom		166
Sława	Krzepielów	Dom		168
Sława	Krzepielów	Dom		169
Sława	Krzepielów	Dom		170
Sława	Krzepielów	Dom		171
Sława	Krzepielów	Budynek inwentarski w zagrodzie		171
Sława	Krzepielów	Dom		172a
Sława	Krzepielów	Dom		173
Sława	Krzepielów	Dom		174
Sława	Krzepielów	Dom		177
Sława	Krzepielów	Dom		178
Sława	Krzepielów	Dom		178a
Sława	Krzepielów	Dom		179
Sława	Krzepielów	Dom		180
Sława	Krzepielów	Dom		182
Sława	Krzepielów	Dom		183
Sława	Krzepielów	Dom		185
Sława	Krzepielów	Dom		186
Sława	Krzepielów	Dom		187
Sława	Krzydłowiczki	Zespół folwarczny:		
Sława	Krzydłowiczki	Dom mieszkalny (d.rządcówka) /1/		
Sława	Krzydłowiczki	Waga /1/		
Sława	Krzydłowiczki	Chlewnia (d.obora) /2/		
Sława	Krzydłowiczki	Chlewnia (d.stajnia) /3/		
Sława	Krzydłowiczki	Stodoła /4/		
Sława	Krzydłowiczki	Chlewnie /5/		
Sława	Krzydłowiczki	Owczarnia /6/		
Sława	Krzydłowiczki	Budynek inwentarski ze spichlerzem /7/		
Sława	Krzydłowiczki	Dom mieszkalny /8/		
Sława	Krzydłowiczki	Wiata na maszyny /9/		
Sława	Krzydłowiczki	Warsztaty /9/		
Sława	Krzydłowiczki	Dom mieszkalny /10/		
Sława	Krzydłowiczki	Dom mieszkalny /11/		24
Sława	Krzydłowiczki	Chlewnik /11a/		
Sława	Krzydłowiczki	Dom		5
Sława	Krzydłowiczki	Dom		6
Sława	Krzydłowiczki	Dom		7
Sława	Krzydłowiczki	Stodoła w zagrodzie		7
Sława	Krzydłowiczki	Dom		9
Sława	Krzydłowiczki	Dom		12
Sława	Krzydłowiczki	Dom		14

Sława	Kuźnica Głogowska	Cmentarz (d.ewangelicki)	za zach.od wsi	
Sława	Kuźnica Głogowska	Młyn wodny		
Sława	Kuźnica Głogowska	Remiza		
Sława	Kuźnica Głogowska	Dom		1
Sława	Kuźnica Głogowska	Dom		2
Sława	Kuźnica Głogowska	Stodoła w zagrodzie		9
Sława	Kuźnica Głogowska	Dom		14
Sława	Kuźnica Głogowska	Dom		15
Sława	Kuźnica Głogowska	Budynek inwentarski w zagrodzie		20
Sława	Kuźnica Głogowska	Dom		23
Sława	Lipinka Głogowska	Zespół stacji kolejowej:		
Sława	Lipinka Głogowska	Budynek dworca		
Sława	Lipinka Głogowska	Magazyn		
Sława	Lipinka Głogowska	Budynek w którym znajdowały się szalety i pomieszczenia gospodarcze		
Sława	Lipinka Głogowska	Nastawnia		
Sława	Lipinka Głogowska (między Sławą a Starym Strączem)	Wiadukt kolejowy nad drogą nr 278		
Sława	Lipinki	Cmentarz (d.ewangelicki)	na tym ter.nowy kościół	
Sława	Lipinki	Szkoła		
Sława	Lipinki	Zespół folwarczny:		
Sława	Lipinki	Park dworski		
Sława	Lipinki	Pałac /1/		
Sława	Lipinki	Gorzelnia /3/		
Sława	Lipinki	Obora /6/		
Sława	Lipinki	Stajnia /7/		
Sława	Lipinki	Wozownia/ garaże /8/		
Sława	Lipinki	Budynek mieszkalny /11/		

Sława	Lipinki	Budynek mieszkalny /12/		
Sława	Lipinki	Budynek mieszkalny /15/		
Sława	Lipinki	Obora /16/		
Sława	Lipinki	Stodoła przejazdowa /17/		
Sława	Lipinki	Budynek inwentarski /19/		
Sława	Lipinki	Stodoła polna /20/		
Sława	Lipinki	Spichlerz		
Sława	Lipinki	Stodoła I w zagrodzie		4
Sława	Lipinki	Stodoła II w zagrodzie		4
Sława	Lipinki	Dom		8
Sława	Lipinki	Dom		10
Sława	Lipinki	Dom		11
Sława	Lipinki	Dom		12
Sława	Lipinki	Dom		13
Sława	Lipinki	Dom		14
Sława	Lipinki	Dom (d.karczma)		14
Sława	Lipinki	Dom		15
Sława	Lipinki	Stodoła w zagrodzie		16
Sława	Lipinki	Dom		19
Sława	Lipinki	Dom		20
Sława	Lipinki	Dom (d.szkoła)		22
Sława	Lipinki	Dom		22
Sława	Lipinki	Obora w zagrodzie		22
Sława	Lipinki	Dom		25
Sława	Lipinki	Dom		28
Sława	Lipinki	Budynke inwentarski w zagrodzie		28
Sława	Lipinki	Dom		30
Sława	Lipinki	Dom		38
Sława	Lipinki	Dom		39
Sława	Lipinki	Budynek inwentarski w zagrodzie		39
Sława	Lipinki	Dom		40
Sława	Lipinki	Dom		41
Sława	Lipinki	Dom		43
Sława	Lipinki	Stodoła w zagrodzie		43
Sława	Lipinki	Dom		45
Sława	Lipinki	Dom		47
Sława	Lipinki	Stodoła w zagrodzie		48
Sława	Lipinki	Stodoła w zagrodzie		50
Sława	Lipinki	Dom		54
Sława	Lipinki	Stodoła w zagrodzie		54
Sława	Lipinki	Dom		57
Sława	Lipinki	Dom		59
Sława	Lipinki	Dom		60
Sława	Lipinki	Budynek inwentarski w zagrodzie		60

Sława	Lipinki	Budynek inwentarski w zagrodzie		60
Sława	Lipinki	Dom		62
Sława	Lipinki	Dom		67
Sława	Lipinki	Dom		75
Sława	Lubiatów	Układ ruralistyczny	ulicówka	
Sława	Lubiatów	Kościół fil.p.w. MB Częstochowskiej		
Sława	Lubiatów	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Lubiatów	Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Uniw.Zielonog.		
Sława	Lubiatów	Dom		1
Sława	Lubiatów	Budynek gospodarczy w zagrodzie		1
Sława	Lubiatów	Dom		3
Sława	Lubiatów	Dom		4
Sława	Lubiatów	Dom		7
Sława	Lubogoszcz	Dom		3
Sława	Lubogoszcz	Stodoła w zagrodzie		9
Sława	Lubogoszcz	Stodoła w zagrodzie		11
Sława	Lubogoszcz	Dom		23
Sława	Lubogoszcz	Dom		24
Sława	Lubogoszcz	Dom		25
Sława	Lubogoszcz	Budynek gospodarczy w zagrodzie		27
Sława	Lubogoszcz	Dom		28
Sława	Lubogoszcz	Dom		29
Sława	Lubogoszcz	Dom		32
Sława	Lubogoszcz	Dom		33
Sława	Lubogoszcz	Dom		35
Sława	Łupice	Cmentarz (d.ewangelicki)	przy kościele	
Sława	Łupice	Kapliczka przydrożna I		
Sława	Łupice	Kapliczka przydrożna II		
Sława	Łupice	Dom		3
Sława	Łupice	Obora w zagrodzie		3
Sława	Łupice	Dom		8
Sława	Łupice	Dom		9
Sława	Łupice	Stodoła w zagrodzie		17
Sława	Łupice	Stodoła w zagrodzie		19
Sława	Łupice	Dom		20
Sława	Łupice	Dom		21
Sława	Łupice	Dom		22
Sława	Łupice	Dom		24
Sława	Łupice	Dom		25
Sława	Łupice	Lamus w zagrodzie		26
Sława	Łupice	Stodoła w zagrodzie		26
Sława	Łupice	Kuźnia		

Sława	Łupica-Kaliska	Kapliczka przydrożna I		
Sława	Łupica-Kaliska	Kapliczka przydrożna II		
Sława	Łupica-Kaliska	Cmentarz (dawny)	na półn.od zabudowań	
Sława	Łupica-Kaliska	Cmentarz (d.ewangelicki)	na półn.- wsch.od zabudowań	
Sława	Łupica-Kaliska	Kuźnia		
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		25
Sława	Łupica-Kaliska	Obora w zagrodzie		27
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		28
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		28
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		33
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		35
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		36
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		37
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		37
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		39
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		40
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		48
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		51
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		52
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		56
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		68
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		70
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		73
Sława	Łupica-Kaliska	Budynek gospodarczy w zagrodzie		73
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		78
Sława	Łupica-Kaliska	Stodoła w zagrodzie		106
Sława	Łupica-Kaliska	Dom		111
Sława	Nowe Strącze	Obora w zagrodzie		1
Sława	Nowe Strącze	Dom		2
Sława	Nowe Strącze	Obora w zagrodzie		2
Sława	Nowe Strącze	Dom		4
Sława	Nowe Strącze	Dom		5
Sława	Nowe Strącze	Dom		6
Sława	Nowe Strącze	Budynek inwentarski w zagrodzie		6
Sława	Nowe Strącze	Dom		8
Sława	Nowe Strącze	Dom		10
Sława	Nowe Strącze	Dom		12
Sława	Nowe Strącze	Dom		15
Sława	Nowe Strącze	Stodoła w zagrodzie		16
Sława	Nowe Strącze	Dom		17
Sława	Nowe Strącze	Dom		18
Sława	Nowe Strącze	Dom		20

Sława	Nowe Strącze	Dom		21
Sława	Nowe Strącze	Dom		25
Sława	Nowe Strącze	Dom		26
Sława	Przybyszów	Układ ruralistyczny	ulicówka	
Sława	Przybyszów	Kościół fil.p.w.MB Bolesnej		
Sława	Przybyszów	Wieża kościoła		
Sława	Przybyszów	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Przybyszów	Cmentarz (d.katolicki)	w obr.murów kościelnych	
Sława	Przybyszów	Zespół folwarczny:		
Sława	Przybyszów	Dwór /1/		
Sława	Przybyszów	Park /9/		
Sława	Przybyszów	Dom mieszklany /2/		
Sława	Przybyszów	Stajnia /3/		
Sława	Przybyszów	Stodoła /4/		
Sława	Przybyszów	Stodoła /5/		
Sława	Przybyszów	Obora /6/		
Sława	Przybyszów	Blok mieszklany /12/ (na starych fundamentach)		
Sława	Przybyszów	Domy mieszklany /13/		
Sława	Przybyszów	Obora /14/ (na starych fundamentach)		
Sława	Przybyszów	Obora /15/		
Sława	Przybyszów	Budynek gospodarczy /16/		
Sława	Przybyszów	<i>Wiatrak</i>		
Sława	Przybyszów	<i>Wiatrak-koźlak</i>		
Sława	Przybyszów	Dom		2
Sława	Przybyszów	Dom		4
Sława	Przybyszów	Dom		5
Sława	Przybyszów	Dom		6
Sława	Przybyszów	Obora w zagrodzie		6
Sława	Przybyszów	Dom		8
Sława	Przybyszów	Dom		9
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		9
Sława	Przybyszów	Dom		12
Sława	Przybyszów	Dom		14
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		14
Sława	Przybyszów	Obora w zagrodzie		14
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		14
Sława	Przybyszów	Dom		15
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		15
Sława	Przybyszów	Dom		16
Sława	Przybyszów	Dom		17
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		18

Sława	Przybyszów	Dom		19
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		19
Sława	Przybyszów	Dom		21
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		25
Sława	Przybyszów	Dom		28
Sława	Przybyszów	Dom		32
Sława	Przybyszów	Dom		38
Sława	Przybyszów	Dom		39
Sława	Przybyszów	Dom		40
Sława	Przybyszów	Dom		42
Sława	Przybyszów	Dom		42a
Sława	Przybyszów	Dom		44
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		44
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		44
Sława	Przybyszów	Dom		51
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		51
Sława	Przybyszów	Dom		52
Sława	Przybyszów	Budynek inwentarski w zagrodzie		52
Sława	Przybyszów	Dom		53
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		54
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		55
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		66
Sława	Przybyszów	Dom		67
Sława	Przybyszów	Dom		68
Sława	Przybyszów	Dom		69
Sława	Przybyszów	Stodoła I w zagrodzie		70
Sława	Przybyszów	Stodoła II w zagrodzie		70
Sława	Przybyszów	Stodoła w zagrodzie		71
Sława	Radzyń	Układ ruralistyczny	widlica	
Sława	Radzyń	Dom		5
Sława	Radzyń	Dom		15
Sława	Radzyń	Stodoła w zagrodzie		15
Sława	Radzyń	Dom		16
Sława	Radzyń	Dom		18
Sława	Radzyń	Stodoła I w zagrodzie		18
Sława	Radzyń	Stodoła II w zagrodzie		18
Sława	Radzyń	Dom		19
Sława	Radzyń	Dom		24
Sława	Radzyń	Dom		25
Sława	Radzyń	Dom		27
Sława	Radzyń	Dom		29
Sława	Radzyń	Dom		36
Sława	Radzyń	Dom		39
Sława	Radzyń	Dom		44

Sława	Radzyń	Stodoła w zagrodzie		46
Sława	Radzyń	Dom		51
Sława	Spokojna	Kapliczka przydrożna I		
Sława	Spokojna	Kapliczka przydrożna II		
Sława	Spokojna	Kapliczka przydrożna III		
Sława	Spokojna	Kapliczka przydrożna IV		
Sława	Spokojna	Dom		1
Sława	Spokojna	Obora w zagrodzie		1
Sława	Spokojna	Dom		5
Sława	Spokojna	Dom		12
Sława	Spokojna	Dom		21
Sława	Spokojna	Dom		24
Sława	Spokojna	Obora w zagrodzie		24
Sława	Spokojna	Dom		25
Sława	Spokojna	Stodoła w zagrodzie		25
Sława	Spokojna	Dom		26
Sława	Spokojna	Stodoła w zagrodzie		26
Sława	Spokojna	Dom		28
Sława	Spokojna	Stodoła w zagrodzie		28
Sława	Spokojna	Dom		29
Sława	Spokojna	Dom		40
Sława	Spokojna	Dom		71
Sława	Spokojna	Stodoła w zagrodzie		71
Sława	Stare Strącze	Układ ruralistyczny	łańcuchówka	
Sława	Stare Strącze	Cmentarz (d.ewangelicki)	wokół kościoła	
Sława	Stare Strącze	Cmentarz rzymsk.- katol.(d.ewangelicki)	za kościołem	
Sława	Stare Strącze	Kościół paraf.p.w.św.Jadwigi		
Sława	Stare Strącze	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Stare Strącze	<i>Wiatrak</i>		
Sława	Stare Strącze	Figura przydrożna Matki Bożej z Dzieciątkiem		
Sława	Stare Strącze	Figura przydrożna św.Jana Nepomucena		
Sława	Stare Strącze	Zespół dworsko-parkowo- folwarczny (Alt Strunz):		
Sława	Stare Strącze	Park		
Sława	Stare Strącze	Ruina kaplicy grobowej w parku		
Sława	Stare Strącze	Dwór /1/		122
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny /2/		
Sława	Stare Strącze	Budynek gospodarczy (d.mleczarnia) /3/		
Sława	Stare Strącze	Chlewniki /3a/		
Sława	Stare Strącze	Stodoła ze stajnią i wozownia /4/		
Sława	Stare Strącze	Spichlerz /5/		
Sława	Stare Strącze	Oficina dworska		

Sława	Stare Strącze	Magazyn (d.cielętnik) /6/		
Sława	Stare Strącze	Obora /7/		
Sława	Stare Strącze	Magazyn (d.gorzelnia) /8/		
Sława	Stare Strącze	Mieszalnia pasz (d.chlewnia) /9/		
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny (nieużytkowany) /10/		
Sława	Stare Strącze	Waga (dawna) /11/		
Sława	Stare Strącze	Obora (d.kuźnia, stolarnia i szopa) /12/		
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny /13/		
Sława	Stare Strącze	Obora (d.stajnia koni roboczych) /14/		
Sława	Stare Strącze	Zespół folwarczny I (Linderei):		
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny (d.rządcówka) /1/		3
Sława	Stare Strącze	Drewutnia i piwnica /2/		
Sława	Stare Strącze	Szopy /3/		
Sława	Stare Strącze	Budynek inwentarski (ob.nieużytkowany) /4/		
Sława	Stare Strącze	Stodoła /5/		
Sława	Stare Strącze	Wiata /6/		
Sława	Stare Strącze	Obora /7/		
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny /8/		2
Sława	Stare Strącze	Piwniczka /8a/		
Sława	Stare Strącze	Dom mieszkalny /9/		216
Sława	Stare Strącze	Wiata i budynki gospodarcze /10/		
Sława	Stare Strącze	Studnia /11/		
Sława	Stare Strącze	Zespół folwarczny II (Salisch):		
Sława	Stare Strącze	Pałac /1/		
Sława	Stare Strącze	Park typu swobodnego		
Sława	Stare Strącze	Budynek administracyjny (d.oficyna) /2/		
Sława	Stare Strącze	Chlewnia (d.kurnik) /3/		
Sława	Stare Strącze	Silosy /4/		
Sława	Stare Strącze	Stodoła /5/		
Sława	Stare Strącze	Spichlerz /6/		
Sława	Stare Strącze	Chlewnia /7/		
Sława	Stare Strącze	Wiaty /8/		
Sława	Stare Strącze	Budynek gospodarczy /9/		
Sława	Stare Strącze	Dom (d.robotników folwarcznych) /11/		
Sława	Stare Strącze	Obora (d.budynki wielofunkcyjne) /12/		
Sława	Stare Strącze	Gorzelnia /13/		
Sława	Stare Strącze	Stajnia koni wyjazdowych z częścią mieszkalną /14/		

Sława	Stare Strącze	<i>Budynek gospodarczy /15/</i>		
Sława	Stare Strącze	<i>Grobowce właścicieli /16/</i>		
Sława	Stare Strącze	<i>Dom (ośmiorak) /17/</i>		
Sława	Stare Strącze	<i>Dom</i>		2
Sława	Stare Strącze	Dom		4
Sława	Stare Strącze	Dom		5
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		6
Sława	Stare Strącze	Dom		15
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		15
Sława	Stare Strącze	Dom		17
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		18
Sława	Stare Strącze	Dom		19
Sława	Stare Strącze	Dom		21
Sława	Stare Strącze	Dom		22
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		23
Sława	Stare Strącze	Dom		24
Sława	Stare Strącze	Dom		25
Sława	Stare Strącze	Dom		26
Sława	Stare Strącze	Dom		33
Sława	Stare Strącze	Dom		36
Sława	Stare Strącze	Dom		39
Sława	Stare Strącze	Dom		47
Sława	Stare Strącze	Dom		48
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		48
Sława	Stare Strącze	Dom		52
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		52
Sława	Stare Strącze	Dom		56
Sława	Stare Strącze	Dom		60
Sława	Stare Strącze	Dom		63
Sława	Stare Strącze	Dom		67
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		67
Sława	Stare Strącze	Dom		68
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		69
Sława	Stare Strącze	Dom		72
Sława	Stare Strącze	Dom		75
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		75
Sława	Stare Strącze	Dom		76
Sława	Stare Strącze	Obora w zagrodzie		76
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		76
Sława	Stare Strącze	Budynek kuźni w zagrodzie		81
Sława	Stare Strącze	Dom		96
Sława	Stare Strącze	Dom		97
Sława	Stare Strącze	Dom		98
Sława	Stare Strącze	Dom		102
Sława	Stare Strącze	Budynek inwentarski w zagrodzie		102

Sława	Stare Strącze	Dom		103
Sława	Stare Strącze	Dom		104
Sława	Stare Strącze	Dom		105
Sława	Stare Strącze	Dom		107
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		112
Sława	Stare Strącze	Dom		115
Sława	Stare Strącze	Dom		116
Sława	Stare Strącze	Dom		118
Sława	Stare Strącze	Dom		147
Sława	Stare Strącze	Dom		148
Sława	Stare Strącze	Dom		149
Sława	Stare Strącze	Dom		150
Sława	Stare Strącze	Dom		176
Sława	Stare Strącze	Dom		184
Sława	Stare Strącze	Dom		186
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		192
Sława	Stare Strącze	Dom		193
Sława	Stare Strącze	Budynek inwentarski w zagrodzie		199
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		202
Sława	Stare Strącze	Dom		203
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		204
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		212
Sława	Stare Strącze	Dom		213
Sława	Stare Strącze	Stodoła w zagrodzie		215
Sława	Szreniawa	Układ ruralistyczny	rzędówka	
Sława	Szreniawa	Kapliczka przydrożna-dzwonnica		
Sława	Szreniawa	Kapliczka przydrożna		
Sława	Szreniawa	Budynek gospodarczy (ubojnia)		
Sława	Szreniawa	Dom		1
Sława	Szreniawa	Dom		2
Sława	Szreniawa	Dom		3
Sława	Szreniawa	Obora w zagrodzie		3
Sława	Szreniawa	Dom		4
Sława	Szreniawa	Dom		6
Sława	Szreniawa	Dom		7
Sława	Szreniawa	Szalet przy domu		7
Sława	Szreniawa	Chlewnia w zagrodzie		8
Sława	Szreniawa	Dom		9/10
Sława	Szreniawa	Dom		11
Sława	Szreniawa	Dom		12
Sława	Szreniawa	Dom		17
Sława	Szreniawa	Budynek gospodarczy w zagrodzie		17
Sława	Szreniawa	Dom		18
Sława	Szreniawa	Dom		20

Sława	Szreniawa	Dom		22
Sława	Szreniawa	Dom		24
Sława	Szreniawa	Dom		25
Sława	Śmieszkowo	Układ ruralistyczny	rzędówka	
Sława	Śmieszkowo	Kościół paraf.p.w.św. Andrzeja Apostoła		
Sława	Śmieszkowo	Historyczne otoczenie kościoła		
Sława	Śmieszkowo	Cmentarz rzymsk.-katol.(d.ewangelicki)	na pn.od drogi do Sławy	
Sława	Śmieszkowo	Kapliczka przydrozna I		
Sława	Śmieszkowo	Kapliczka przydrozna II		
Sława	Śmieszkowo	Stodoła w zagrodzie		14
Sława	Śmieszkowo	Dom		15
Sława	Śmieszkowo	Dom		16
Sława	Śmieszkowo	Dom		18
Sława	Śmieszkowo	Dom		22
Sława	Śmieszkowo	Stodoła w zagrodzie		25
Sława	Śmieszkowo	Dom		30
Sława	Śmieszkowo	Dom		31
Sława	Śmieszkowo	Obora w zagrodzie		33
Sława	Śmieszkowo	Dom		33
Sława	Śmieszkowo	Dom		55
Sława	Śmieszkowo	Dom		60
Sława	Śmieszkowo	Budynek gospodarczy w zagrodzie		60
Sława	Śmieszkowo	Dom		62
Sława	Śmieszkowo	Dom		66
Sława	Śmieszkowo	Dom		67
Sława	Śmieszkowo	Dom		70
Sława	Śmieszkowo	Dom		71
Sława	Śmieszkowo	Dom		72
Sława	Śmieszkowo	Dom		73
Sława	Śmieszkowo	Dom		74
Sława	Śmieszkowo	Dom		76
Sława	Śmieszkowo	Obora w zagrodzie		76
Sława	Tarnów Jezierny		wśród domków letniskowych	
Sława	Tarnów Jezierny	Cmentarz (dawny)		
Sława	Tarnów Jezierny	Trafostacja		
Sława	Tarnów Jezierny	Pałacyk myśliwski		
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		2
Sława	Tarnów Jezierny	Obora I w zagrodzie		2
Sława	Tarnów Jezierny	Obora II w zagrodzie		2
Sława	Tarnów Jezierny	Stodoła w zagrodzie		2
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		6
Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		6
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		8

Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		8
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		10
Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		10
Sława	Tarnów Jezierny	Budynek gospodarczy w zagrodzie		14
Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		14
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		16
Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		16
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		18
Sława	Tarnów Jezierny	Stodoła w zagrodzie		18
Sława	Tarnów Jezierny	Stodoła w zagrodzie		20
Sława	Tarnów Jezierny	Obora w zagrodzie		20
Sława	Tarnów Jezierny	Stodoła w zagrodzie		22
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		24
Sława	Tarnów Jezierny	Stodoła w zagrodzie		24
Sława	Tarnów Jezierny	Dom		30
Sława	Wróblów	Układ ruralistyczny	widlica	
Sława	Wróblów	Kapliczka przydrożna		
Sława	Wróblów	Wiatrak koźlak I		
Sława	Wróblów	Wiatrak koźlak II		
Sława	Wróblów	Dom		1
Sława	Wróblów	Dom		2
Sława	Wróblów	Stodoła w zagrodzie		3
Sława	Wróblów	Stodoła w zagrodzie		6
Sława	Wróblów	Dom		11
Sława	Wróblów	Stodoła w zagrodzie		13
Sława	Wróblów	Dom		22
Sława	Wróblów	Stodoła w zagrodzie		29
Sława	Wróblów	Dom		30

- Założenia cmentarne – zawarte w ewidencji konserwatorskiej.

Lp.	Miejscowość	Rodzaj założenia	Miejsce położenia
1	Ciosaniec	Cmentarz parafialny	Na pn.- zach. od zabudowań wsi i kościoła
2	Krażkowo	Cmentarz ewangelicki	W pd. części wsi w rozwidleniu dróg
3	Krępina	Cmentarz parafialny	Dz. 56, ob. w lesie na pd.- zach. od zabudowań w Krępinie
4	Krzepielów I	Wiejski – ob. zadrzewienia pocmentarne	Przylega do nowego cmentarza
5	Krzepielów II	Przykościelny – ob. zadrzewienia pocmentarne	W centrum wokół Kościoła
6	Kuźnica Głogowska	Cmentarz ewangelicki	Położony na zach. od poza zabudowaniami, przy drodze do

			Myszęcina, w lesie
7	Lipinki	Cmentarz ewangelicki	W centralnej części wsi
8	Łupice	Przykościelny	Wokół Kościoła za zach. od wiejskiej drogi
9	Łupice – Kaliska	Cmentarz parafialny	Dz. 47/2 na pn. od zabudowań
10	Łupice – Kaliska II	Cmentarz parafialny	Dz. 47/4 na pn. –wsch. od drogi i zabudowań Łupice – Kaliska
11	Przybyszów	Cmentarz przykościelny	W obrębie murów kościelnych
12	Sława	Cmentarz parafialny	W mieście – przy ul. W. Polskiego
13	Stare Strącze I	Przykościelny	We wsi wokół kościoła
14	Stare Strącze II	Polny	Za kościołem przy drodze polnej
15	Śmieszkowo	Wiejski	Na pn. od drogi do Sławy
16	Tarnów Jezierny	Cmentarz parafialny	Dz. 41 wśród domków letniskowych między jeziorem a zabudową wsi

- Założenia parkowe – z ewidencji konserwatorskiej.

Lp.	Miejscowość	Rodzaj założenia
1	Dębczyn	Folwarczny
2	Dębowo	Aleja dębowo- kasztanowcowa do wsi Gozi
3	Gola	Aleja lipowa, droga lokalna ze Sławy
4	Krażkowo	Pałacowy
5	Lipinki	Park
6	Sława	Miejski
7	Sława	Pałacowy
8	Stare Strącze	Dworski

Załącznik nr 2 – Wykaz stanowisk archeologicznych

lp	Miejscowość	Nr stan. miejsce wość	Nr stan. obszar	Funkcja	Chronologia kultura	Rejestr uwagi	Obszar
1.	Bagno	1	2	śląd osadn.	WŚ		61-19
2.	Bagno	2	3	śląd osadn. śląd osadn.	OWR WŚ		61-19
3.	Bagno	3	4	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje PŚ		61-19
4.	Bagno	4	5	śląd osadn. śląd osadn.	L PŚ		61-19
5.	Bagno	5	6	osada śląd osadn.	OWR PŚ		61-19
6.							
7.	Łupice	1	42	śląd osadn.	EK		61-20
8.	Łupice	2	43	śląd osadn.	pradzieje		61-20
9.	Łupice	3	44	osada	EB,k.łużycka		61-20
10.	Łupice	4	45	osada	H,k.łużycka		61-20
11.	Łupice	5	46	osada	H,k.łużycka		61-20
12.	Łupice	6	47	osada	OWR,k.przew.		61-20
13.	Łupice	7	48	obozowisko osada	M EB,k.łużycka		61-20

				śląd osadn.	WS		
14.	Łupice	8	49	śląd osadn. osada	pradzieje WS		61-20
15.	Łupice	9	50	osada	H,k.łużycka		61-20
16.	Łupice	10	51	osada	EB,k.łużycka		61-20
17.	Łupice	11	52	osada	k.łużycka		61-20
18.	Łupice	12	53	cmentarzysko	H,k.łużycka		61-20
19.	Łupice	13	54	śląd osadn. śląd osadn.	EK WS		61-20
20.	Łupice	14	55	osada	H,k.łużycka		61-20
21.	Łupice	15	56	śląd osadn.	WS		61-20
22.	Łupice	16	57	osada	OWR,k.przew.		61-20
23.	Łupice	17	58	osada	H,k.łużycka		61-20
24.	Łupice	18	59	osada osada	OWR WS		61-20
25.	Łupice	19	60	śląd osadn.	WS		61-20
26.	Łupice	20	61	śląd osadn.	WS		61-20
27.	Łupice	21	62	grodzisko?	?		61-20
28.							
29.	Lubiatów	1	8	śląd osadn.	?	arch.	62-18
30.							
31.	Droniki	1	1	obozowisko	M	zagajnik dz.nr 107	62-19
32.	Droniki	2	2	cmentarzysko	H,k.łużycka	zagajnik dz.nr 110/1	62-19
33.	Droniki	3	3	obozowisko	M	zagajnik dz.nr 113/3	62-19
34.	Droniki	4	4	śląd osadn.	EK	dz.87/1,2	62-19
35.	Droniki	5	5	śląd osadn. śląd osadn.	EK ŚR	dz.83/1	62-19
36.	Droniki	6	6	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje SR	dz.nr 121/4,5	62-19
37.	Droniki	7	7	śląd osadn.	EK	dz.nr 122/1	62-19
38.	Droniki	8	8	śląd osadn.	EK		62-19
39.	Droniki	9	9	osada	EB,k.łużycka		62-19
40.	Ciosaniec	1	10	śląd osadn.	EK	dz.nr 141	62-19
41.	Ciosaniec	2	11	śląd osadn.	EK	dz.nr 143	62-19
42.	Ciosaniec	3	12	śląd osadn.	EK	dz.nr 157	62-19
43.	Ciosaniec	4	13	śląd osadn.	pradzieje	dz.nr 168/2	62-19
44.	Szreniawa	1	14	śląd osadn.	EK	dz.nr 30/1	62-19
45.	Szreniawa	2	15	śląd osadn.	EK	dz.nr 33	62-19
46.	Szreniawa	3	16	śląd osadn. osada	EK L,k.pomorska	dz.nr 107	62-19
47.	Szreniawa	4	17	osada	OWR,k.przew.	dz.nr 108	62-20
48.	Szreniawa	5	18	osada	OWR,k.przew.	dz.nr 108	62-20
49.	Szreniawa	6	19	osada	H,k.łużycka		62-19
50.	Wróblów	12	20	osada	L,k.pomorska	dz.nr 13/1	62-19
51.	Wróblów	13	21	osada	H,k.łużycka	dz.nr 28/1	62-19

52.	Wróblów	14	22	ślad osadn.	EK		62-19
53.	Wróblów	15	23	osada	H,k.łużycka	dz.nr 46	62-19
54.	Wróblów	16	24	ślad osadn.	pradzieje	dz.nr 63,64	62-19
55.	Śmieszkowo	19	25	osada	OWR,k.przew.	dz.nr 109	62-19
56.	Śmieszkowo	20	26	obozowisko osada	M H,k.łużycka	dz.nr 119	62-19
57.	Śmieszkowo	21	27	ślad osadn.	EK	dz.nr 105	62-19
58.	Śmieszkowo	22	28	ślad osadn.	EK	dz.nr 51	62-19
59.	Śmieszkowo	23	29	ślad osadn.	H,k.łużycka	dz.nr 68	62-19
60.	Śmieszkowo	24	30	ślad osadn.	pradzieje	dz.nr 69,71	62-19
61.	Śmieszkowo	25	31	ślad osadn. ślad osadn.	EK pradzieje	dz.nr 66	62-19
62.	Śmieszkowo	26	32	ślad osadn.	EK	dz.nr 66	62-19
63.	Śmieszkowo	27	33	ślad osadn.	EK	dz.nr 153	62-19
64.	Śmieszkowo	28	34	obozowisko	M	dz.nr 176,177,178	62-19
65.	Śmieszkowo	29	35	obozowisko ślad osadn.	M WŚ		62-19
66.	Śmieszkowo	30	36	obozowisko osada	M EB,k.łużycka	dz. nr 165	62-19
67.							
68.	Śmieszkowo	1	43	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje pradzieje		62-20
69.	Śmieszkowo	2	44	ślad osadn.	?		62-20
70.	Śmieszkowo	3	45	ślad osadn.	WŚ		62-20
71.	Śmieszkowo	4	46	osada	OWR		62-20
72.	Śmieszkowo	5	47	osada	OWR		62-20
73.	Śmieszkowo	6	48	ślad osadn. osada	EK WŚ		62-20
74.	Śmieszkowo	7	49	osada	WŚ		62-20
75.	Śmieszkowo	8	50	ślad osadn. osada osada	EK H,k.łużycka WŚ		62-20
76.	Śmieszkowo	9	51	ślad osadn.	EK		62-20
77.	Śmieszkowo	10	52	ślad osadn.	EK		62-20
78.	Śmieszkowo	11	53	ślad osadn. ślad osadn.	EK WŚ		62-20
79.	Śmieszkowo	12	54	ślad osadn. ślad osadn.	EK ŚR		62-20
80.	Śmieszkowo	13	55	ślad osadn. ślad osadn.	EK WŚ		62-20
81.	Śmieszkowo	14	56	ślad osadn.	EK		62-20
82.	Śmieszkowo	15	57	osada	H,k.łużycka		62-20
83.	Śmieszkowo	16	58	ślad osadn. osada	EK H,k.łużycka		62-20
84.	Śmieszkowo	17	59	ślad osadn.	pradzieje		62-20
85.	Śmieszkowo	18	60	ślad osadn.	EK		62-20
86.	Spokojna	1	61	ślad osadn.	pradzieje		62-20

87.	Spokojna	2	62	osada	OWR		62-20
88.							
89.	Tarnów Jezierny	8	1	pkt osadn. ślad osadn.	pradzieje PŚ-NŻ		63-18
90.	Tarnów Jezierny	12	2	pkt osadn. pkt osadn.	pradzieje PS		63-18
91.	Tarnów Jezierny	13	3	pkt osadn. osada	pradzieje PS		63-18
92.	Tarnów Jezierny	14	4	ślad osadn. pkt osadn. pkt osadn.	EB,k.łużycka pradzieje PŚ		63-18
93.	Tarnów Jezierny	15	5	pkt osadn. ślad osadn.	pradzieje PŚ-NŻ		63-18
94.	Tarnów Jezierny	16	6	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje PŚ-NŻ		63-18
95.	Tarnów Jezierny	17	7	ślad osadn.	PŚ		63-18
96.	Tarnów Jezierny	18	8	ślad osadn.	?		63-18
97.	Tarnów Jezierny	19	9	ślad osadn.	?		63-18
98.	Tarnów Jezierny	20	10	ślad osadn.	?		63-18
99.	Tarnów Jezierny	21	11	ślad osadn.	k.łużycka	arch.	63-18
100.	Jodłów	1	12	pkt osadn.	pradzieje		63-18
101.	Jodłów	2	13	ślad osadn. cmentarzysko pkt osadn. pkt osadn.	WEB EB,k.łużycka pradzieje PŚ-NŻ		63-18
102.	Jodłów	3	14	pkt osadn. ślad osadn. pkt osadn. pkt osadn.	WEB EB,k.łużycka pradzieje PŚ		63-18
103.	Jodłów	4	15	ślad osadn.	pradzieje		63-18
104.	Jodłów	5	16	ślad osadn.	?		63-18
105.	Dąbrówno	1	19	cmentarzysko	EB,k.łużycka		63-18
106.							
107.	Sława	26	1	ślad osadn. ślad osadn.	EK ŚR		63-19
108.	Sława	27	2	ślad osadn. ślad osadn. osada	EK WŚ ŚR		63-19
109.	Sława	8	3	ślad osadn. ślad osadn. ślad osadn.	H,k.łużycka ŚR EK		63-19
110.	Sława	9	4	ślad osadn.	ŚR		63-19
111.	Sława	10	5	obozowisko? ślad osadn.	M OWR		63-19
112.	Sława	11	6	ślad osadn.	EK		63-19
113.	Sława	12	7	obozowisko osada	M ŚR		63-19
114.	Sława	13	8	obozowisko osada osada?	M H,k.łużycka WŚ		63-19
115.	Sława	14	9	osada	OWR,k.przew.		63-19

116.	Sława	15	10	śląd osadn. śląd osadn.	EK ŚR		63-19
117.	Sława	16	11	obozowisko obozowisko śląd osadn.	M N WŚ		63-19
118.	Sława	17	12	obozowisko	M		63-19
119.	Sława	18	13	śląd osadn.	EK		63-19
120.	Wróblów	1	14	śląd osadn. śląd osadn.	EK ŚR		63-19
121.	Wróblów	2	15	śląd osadn.	EK		63-19
122.	Wróblów	3	16	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	EK N ŚR		63-19
123.	Wróblów	4	17	obozowisko	M		63-19
124.	Wróblów	5	18	śląd osadn.	ŚR		63-19
125.	Wróblów	6	19	śląd osadn. osada	N WŚ		63-19
126.	Wróblów	7	20	śląd osadn. osada	EK WŚ		63-19
127.	Wróblów	8	21	Śład osadn. osada	EK OWR,k.przew.		63-19
128.	Wróblów	9	22	śląd osadn. osada	EK H,k.łużycka		63-19
129.	Wróblów	10	23	śląd osadn.	ŚR		63-19
130.	Wróblów	11	24	obozowisko osada	M WS		63-19
131.	Lubogoszcz	1	25	śląd osadn.	ŚR		63-19
132.	Lubogoszcz	2	16	śląd osadn. śląd osadn.	M k.łużycka		63-19
133.	Lubogoszcz	3	27	osada	ŚR		63-19
134.	Lubogoszcz	4	28	osada	ŚR		63-19
135.	Lubogoszcz	5	29	śląd osadn. osada	H,k.łużycka ŚR		63-19
136.	Radzyń	1	30	osada	ŚR		63-19
137.	Radzyń	2	31	obozowisko	M		63-19
138.	Radzyń	3	32	obozowisko śląd osadn.	M H,k.łużycka	zniszc.	63-19
139.	Radzyń	4	33	śląd osadn.	EK		63-19
140.	Radzyń	5	34	śląd osadn. śląd osadn.	EK WŚ		63-19
141.	Radzyń	6	35	śląd osadn. osada osada	EK H,k.łużycka WS		63-19
142.	Kuźnica Głogowska	1	36	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje pradzieje		63-19
143.	Kuźnica Głogowska	2	37	osada	WS		63-19
144.	Kuźnica Głogowska	3	38	śląd osadn.	H,k.łużycka		63-19
145.	Kuźnica Głogowska	4	39	śląd osadn.	EK pradzieje		63-19
146.	Kuźnica Głogowska	5	40	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje ŚR		63-19
147.	Kuźnica Głogowska	6	41	obozowisko	M		63-19
148.	Kuźnica Głogowska	7	42	obozowisko śląd osadn.	M pradzieje		63-19

149.	Kuźnica Głogowska	8	43	śląd osadn.	pradzieje		63-19
150.	Kuźnica Głogowska	9	44	śląd osadn.	H,k.łużycka		63-19
151.	Radzyń	7	45	osada	ŚR		63-19
152.	Radzyń	8	46	osada osada	WŚ SR		63-19
153.	Kuźnica Głogowska	10	47	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje ŚR		63-19
154.	Kuźnica Głogowska	11	48	śląd osadn. śląd osadn.	H,k.łużycka WS		63-19
155.	Kuźnica Głogowska	12	49	Śład osadn. cmentarzysko	EK L		63-19
156.	Kuźnica Głogowska	13	50	śląd osadn.	H,k.łużycka		63-19
157.	Kuźnica Głogowska	14	51	śląd osadn.	ŚR		63-19
158.	Kuźnica Głogowska	15	52	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje ŚR		63-19
159.	Kuźnica Głogowska	16	53	cmentarzysko?	H,k.łużycka		63-19
160.	Radzyń	9	54	osada	ŚR		63-19
161.	Myszyniec	1	55	śląd osadn.	ŚR		63-19
162.	Myszyniec	2	56	osada	L,k.pomors.		63-19
163.	Myszyniec	3	57	śląd osadn.	WS		63-19
164.	Myszyniec	4	58	obozowisko	M		63-19
165.	Kuźnica Głogowska	17	59	śląd osadn.	WŚ		63-19
166.	Kuźnica Głogowska	18	60	obozowisko	M		63-19
167.	Kuźnica Głogowska	19	61	obozowisko	M		63-19
168.	Kuźnica Głogowska	20	62	śląd osadn.	EK		63-19
169.	Goła	1	63	śląd osadn.	WŚ		63-19
170.	Lubogoszcz	6	64	śląd osadn.	ŚR		63-19
171.	Lubogoszcz	7	65	osada	ŚR		63-19
172.	Lubogoszcz	8	66	obozowisko osada śląd osadn.	EK H,k.łużycka ŚR		63-19
173.	Lubogoszcz	9	67	osada	WŚ		63-19
174.	Lubogoszcz	10	68	śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje		63-19
175.	Lubogoszcz	11	69	cmentarzysko	OWR	arch.	63-19
176.	Lubogoszcz	12	70	osada	ŚR	arch.	63-19
177.	Lubogoszcz	13	71	osada	SR	arch.	63-19
178.	Lubogoszcz	14	72	osada osada śląd osadn.	ŚR WS EK		63-19
179.	Sława	19	73	grodzisko?	ŚR	arch.	63-19
180.	Radzyń	10	74	osada	ŚR		63-19
181.	Radzyń	11	75	obozowisko	M	arch.	63-19
182.	Lubogoszcz	15	76	grodzisko stożkowate	ŚR	arch.	63-19
183.	Sława	20	77	cmentarzysko	L,k.przew.	arch.	63-19
184.	Lubogoszcz	16	78	osada osada osada	k.łużycka WS PŚ		63-19

185.	Lubogoszcz	17	79	osada	k.łużycka		63-19
186.	Sława	22	80	?	L,k.przew.		63-19
187.	Sława	23	81	?	EB-H,k.łuż.		63-19
188.	Sława	24	82	skarb monet	XIV-XVw.		63-19
189.	Sława	25	83	cmentarzysko	OWR,k.przew.	arch.	63-19
190.							
191.	Przybyszów	1	33	śląd osadn.	EK		63-20
192.	Przybyszów	2	34	obozowisko	M		63-20
193.	Przybyszów	3	35	obozowisko	M		63-20
194.	Przybyszów	4	36	śląd osadn. śląd osadn.	M pradzieje		63-20
195.	Przybyszów	5	37	obozowisko? osada	M WŚ		63-20
196.	Przybyszów	6	38	osada	OWR,k.przew.		63-20
197.	Sława	7	39	osada	WS		63-20
198.	Sława	8	40	śląd osadn. obozowisko śląd osadn.	P M pradzieje		63-20
199.	Sława	3	41	śląd osadn. śląd osadn.	M pradzieje		63-20
200.	Sława	4	42	osada	EB,k.łużycka		63-20
201.	Sława	5	43	śląd osadn. osada	EK pradzieje		63-20
202.	Przybyszów	8	44	obozowisko osada	M H,k.łużycka		63-20
203.	Przybyszów	9	45	Ślad osadn.	H,k.łużycka		63-20
204.	Przybyszów	10	46	osada	H,k.łużycka		63-20
205.	Przybyszów	11	47	śląd osadn.	ŚR		63-20
206.	Przybyszów	12	48	śląd osadn.	WS		63-20
207.	Przybyszów	7	49	śląd osadn. osada	EK H,k.łużycka		63-20
208.	Przybyszów	13	50	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje WS		63-20
209.	Przybyszów	15	51	śląd osadn.	EK		63-20
210.	Przybyszów	14	52	śląd osadn. śląd osadn.	EK OWR		63-20
211.	Przybyszów	45	53	osada	ŚR,PŚ?		63-20
212.	Przybyszów	16	54	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje ŚR		63-20
213.	Sława	1	55	śląd osadn.	pradzieje		63-20
214.	Sława	2	56	śląd osadn. śląd osadn.	ŚR pradzieje		63-20
215.	Przybyszów	46	57	śląd osadn.	pradzieje		63-20
216.	Przybyszów	17	58	śląd osadn.	k.łużycka		63-20
217.	Przybyszów	18	59	śląd osadn. osada	EK WŚ		63-20
218.	Przybyszów	19	60	śląd osadn.	EK		63-20
219.	Przybyszów	20	61	śląd osadn. śląd osadn.	WŚ ŚR		63-20
220.	Przybyszów	21	62	osada śląd osadn.	WŚ ŚR		63-20
221.	Przybyszów	22	63	osada osada	EK OWR,k.przew.		63-20
222.	Przybyszów	23	64	osada	WŚ		63-20
223.	Przybyszów	24	65	śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje		63-20
224.	Przybyszów	25	66	śląd osadn.	EK		63-20

225.	Przybyszów	26	67	śląd osadn.	ŚR		63-20
226.	Przybyszów	27	68	śląd osadn.	pradzieje		63-20
227.	Przybyszów	28	69	śląd osadn.	pradzieje		63-20
228.	Przybyszów	29	70	śląd osadn. osada śląd osadn.	EK WŚ pradzieje		63-20
229.	Przybyszów	30	71	śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje		63-20
230.	Przybyszów	31	72	śląd osadn.	ŚR		63-20
231.	Przybyszów	32	73	osada	EB,k.łużycka		63-20
232.	Przybyszów	33	74	osada osada	OWR,k.przew. WŚ		63-20
233.	Przybyszów	34	75	śląd osadn. osada	EK WŚ		63-20
234.	Przybyszów	35	76	śląd osadn.	pradzieje		63-20
235.	Przybyszów	36	77	osada	WŚ		63-20
236.	Przybyszów	37	78	obozowisko osada	M L		63-20
237.	Przybyszów	38	79	śląd osadn. śląd osadn.	M OWR,k.przew.		63-20
238.	Przybyszów	39	80	osada	WŚ		63-20
239.	Przybyszów	40	81	obozowisko cmentarzysko	M H,k.łużycka		63-20
240.	Przybyszów	41	82	obozowisko	M		63-20
241.	Przybyszów	42	83	obozowisko	M		63-20
242.	Przybyszów	43	84	obozowisko śląd osadn.	M pradzieje		63-20
243.	Przybyszów	44	85	obozowisko osada	M k.łużycka		63-20
244.	Nowe Strącze	5	86	śląd osadn.	M		63-20
245.	Nowe Strącze	6	87	osada	ŚR		63-20
246.	Nowe Strącze	7	88	śląd osadn. osada	M WŚ		63-20
247.	Nowe Strącze	8	89	śląd osadn. śląd osadn.	EK WŚ		63-20
248.	Nowe Strącze	9	90	śląd osadn.	WŚ		63-20
249.	Nowe Strącze	10	91	śląd osadn. osada	EK WŚ		63-20
250.	Nowe Strącze	11	92	obozowisko? śląd osadn.	EK pradzieje		63-20
251.	Przybyszów	47	93	grób ciałopalny	WOR,k.przew.	arch.	63-20
252.	Sława	21	94	grodzisko	WŚ		63-20
253.							
254.	Tarnów Jezierny	10	1	osada	PŚ		64-18
255.	Tarnów Jezierny	11	2	osada	PŚ		64-18
256.	Tarnów Jezierny	7	3	gr.stożkowaty podgrodzie	XIII-XIV w. XIII-XIV w.	L-1/C	64-18
257.	Tarnów Jezierny	9	4	smolarnia	XIV-XV w.	arch.	64-18
258.							
259.	Lipinki	1	1	śląd osadn. śląd osadn.	EK ŚR.	dz.nr 223	64-19
260.	Lipinki	2	2	obozowisko	M	dz.nr	64-19

				śląd osadn.	pradzieje	280,289	
261.	Lipinki	3	3	osada	N	dz.nr 288	64-19
262.	Lipinki	4	4	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 254	64-19
263.	Lipinki	5	5	śląd osadn. śląd osadn.	EK pradzieje	dz.nr 203	64-19
264.	Lipinki	6	6	cmentarzysko	H,k.lużycka	dz.nr 182,183	64-19
265.	Lipinki	7	7	grodzisko	ŚR	dz.nr 178	64-19
266.	Lipinki	8	8	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 254	64-19
267.	Lipinki	9	9	gr.stožkowaty	ŚR		64-19
268.	Lipinki	10	10	śląd osadn.	EK	dz.nr 144	64-19
269.	Lipinki	11	11	śląd osadn.	EK		64-19
270.	Kamienna	1	12	śląd osadn.	EK	dz.nr 145	64-19
271.	Kamienna	2	13	osada	EB,k.lużycka	dz.nr 145	64-19
272.	Kamienna	3	14	osada	N	dz.nr 145	64-19
273.	Kamienna	4	15	śląd osadn.	N	dz.nr 145	64-19
274.	Kamienna	5	16	śląd osadn.	pradzieje	dz.nr 52	64-19
275.	Kamienna	6	17	śląd osadn.	EK	dz.nr 24	64-19
276.	Tarnów Jezierny	1	18	śląd osadn.	EK	dz.nr 132	64-19
277.	Tarnów Jezierny	2	19	śląd osadn.	EK	dz.nr 133/2	64-19
278.	Tarnów Jezierny	3	20	śląd osadn.	pradzieje		64-19
279.	Tarnów Jezierny	4	21	śląd osadn. osada	EK EB	dz.nr 128	64-19
280.	Tarnów Jezierny	5	22	śląd osadn. śląd osadn.	EK ŚR	dz.nr 127	64-19
281.	Tarnów Jezierny	6	23	śląd osadn. śląd osadn.	pradzieje SR	dz.nr 131/7,8	64-19
282.	Radzyń	12	24	śląd osadn.	EK		64-19
283.	Zagoszów	1	25	cmentarzysko	H,k.lużycka	arch.	64-19
284.	Zagoszów	2	26	cmentarzysko	H,k.lużycka	arch.	64-19
285.	Zagoszów	3	27	osada	H,k.lużycka	arch.	64-19
286.							
287.	Stare Strącze	1	15	obozowisko	M	nr dz. 1054	64-20
288.	Stare Strącze	2	16	śląd osadn.	pradzieje	nr dz. 1040	64-20
289.	Stare Strącze	3	17	śląd osadn.	ŚR	nr dz. 1039	64-20
290.	Stare Strącze	4	18	obozowisko	M		64-20
291.	Stare Strącze	5	19	obozowisko	M		64-20
292.	Stare Strącze	6	20	obozowisko	M		64-20
293.	Stare Strącze	7	21	śląd osadn.	M		64-20
294.	Stare Strącze	8	22	śląd osadn.	M		64-20
295.	Stare Strącze	9	23	śląd osadn.	pradzieje	dz.nr 365/1	64-20
296.	Stare Strącze	10	24	śląd osadn.	pradzieje	dz.nr 356	64-20
297.	Stare Strącze	11	25	osada	WS	dz.nr 356	64-20
298.	Stare	12	26	śląd osadn.	M	dz.nr 352/1	64-20

	Strącze						
299.	Stare Strącze	13	27	obozowisko	M		64-20
300.	Stare Strącze	14	28	obozowisko	M		64-20
301.	Stare Strącze	15	29	obozowisko	M		64-20
302.	Stare Strącze	16	30	śląd osadn.	M?		64-20
303.	Stare Strącze	17	31	obozowisko śląd osadn.	M? ŚR		64-20
304.	Stare Strącze	18	32	obozowisko	M		64-20
305.	Stare Strącze	19	33	śląd osadn.	M		64-20
306.	Stare Strącze	20	34	śląd osadn.	EK		64-20
307.	Stare Strącze	21	35	śląd osadn. śląd osadn. śląd osadn.	EK WŚ ŚR		64-20
308.	Stare Strącze	22	36	osada	WS		64-20
309.	Stare Strącze	23	37	śląd osadn. śląd osadn.	WŚ ŚR		64-20
310.	Nowe Strącze	1	38	śląd osadn.	WS		64-20
311.	Nowe Strącze	2	39	osada osada osada	H,k.łużycka OWR,k.przew. WS		64-20
312.	Stare Strącze	24	40	obozowisko osada	M H,k.łużycka		64-20
313.	Stare Strącze	25	41	śląd osadn. osada	pradzieje ŚR	dz.nr 83	64-20
314.	Stare Strącze	26	42	śląd osadn.	WŚ	dz.nr 85	64-20
315.	Stare Strącze	27	43	śląd osadn. śląd osadn.	WS ŚR	dz.nr 156	
316.	Stare Strącze	28	44	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 159	64-20
317.	Stare Strącze	29	45	osada	WS	dz.nr 162	64-20
318.	Stare Strącze	30	46	śląd osadn.	pradzieje	dz.nr 166	64-20
319.	Stare Strącze	31	47	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 181	64-20
320.	Stare Strącze	32	48	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 193/2	64-20
321.	Stare Strącze	33	49	śląd osadn.	ŚR	dz.nr 340	64-20
322.	Stare Strącze	34	50	śląd osadn.	M?		64-20
323.	Stare Strącze	35	51	śląd osadn.	ŚR		64-20
324.	Stare Strącze	36	52	śląd osadn.	ŚR		64-20
325.	Nowe Strącze	3	53	obozowisko	M		64-20
326.	Nowe Strącze	4	54	obozowisko	M		64-20

	Strącze						
327.							
328.	Krażkowo	1	1	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 392	65-19
329.	Krażkowo	2	2	ślad osadn. osada ślad osadn.	pradzieje WŚ ŚR	dz.nr 408,409	65-19
330.	Krażkowo	3	3	osada osada	WŚ ŚR	dz.nr 413	65-19
331.	Krażkowo	4	4	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje WŚ	dz.nr 413	65-19
332.	Krażkowo	5	5	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 414	65-19
333.	Krażkowo	6	6	ślad osadn.	WŚ	dz.nr 57,64	65-19
334.	Krażkowo	7	7	osada	WŚ	dz.nr 25	65-19
335.	Krażkowo	8	8	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 42	65-19
336.	Krażkowo	9	9	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 299	65-19
337.	Krażkowo	10	10	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 371,373	65-19
338.	Krażkowo	11	11	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 371	65-19
339.	Krażkowo	12	12	ślad osadn. ślad osadn.	WŚ ŚR	dz.nr 371	65-19
340.	Krażkowo	13	13	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 362/1	65-19
341.	Krażkowo	14	14	ślad osadn. ślad osadn.	EK pradzieje	dz.nr 361/2	65-19
342.	Krażkowo	15	15	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 321,322	65-19
343.	Krażkowo	16	16	ślad osadn.	ŚR	dz.nr 324,325	65-19
344.	Krażkowo	17	17	ślad osadn. osada	EK ŚR	dz.nr 258e,258f	65-19
345.	Krażkowo	18	18	ślad osadn. ślad osadn.	EK ŚR	dz.nr 249,250,251	65-19
346.	Krzepielów	26	19	cmentarzysko	EB,k.lużycka		65-19
347.	Krzepielów	27	20	ślad osadn. ślad osadn.	pradzieje pradzieje	dz.nr 254,255	65-19
348.	Krzepielów	28	21	ślad osadn.	EK		65-19
349.	Krzepielów	29	22	ślad osadn. ślad osadn.	EK WS		65-19
350.	Dębczyn	1	23	ślad osadn.	L?,k.pomor.	dz.nr 72	65-19
351.	Dębczyn	2	24	ślad osadn.	OWR,k.przew.	dz.nr 72	65-19
352.	Dębczyn	3	25	osada ślad osadn.	H,k.lużycka ŚR		65-19
353.	Dębczyn	4	26	osada osada	WS ŚR		65-19
354.	Dębczyn	5	27	osada	WS	dz.nr 65	65-19
355.	Krażkowo	19	28	ślad osadn.	WS	dz.nr 359	65-19
356.							
357.	Krzepielów	1	8	ślad osadn.	ŚR		65-20
358.	Krzepielów	2	9	obozowisko ślad osadn.	M WŚ		65-20
359.	Krzepielów	3	10	obozowisko ślad osadn.	M SR		65-20
360.	Krzepielów	4	11	obozowisko	M		65-20
361.	Krzepielów	5	12	ślad osadn.	ŚR		65-20
362.	Krzepielów	6	13	ślad osadn. ślad osadn.	EK ŚR		65-20
363.	Krzepielów	7	14	ślad osadn.	ŚR		65-20
364.	Krzepielów	8	15	ślad osadn.	ŚR		65-20
365.	Krzepielów	9	16	ślad osadn.	EK		65-20

				osada	ŚR		
366.	Krzepielów	10	17	ślad osadn.	ŚR		65-20
367.	Krzepielów	11	18	ślad osadn.	ŚR		65-20
368.	Krzepielów	12	19	ślad osadn. ślad osadn.	EK ŚR		65-20
369.	Krzepielów	13	20	ślad osadn.	pradzieje		65-20
370.	Krzepielów	14	21	ślad osadn.	ŚR		65-20
371.	Krzepielów	15	22	ślad osadn.	ŚR		65-20
372.	Krzepielów	16	23	ślad osadn.	ŚR		65-20
373.	Krzepielów	17	24	ślad osadn.	ŚR		65-20
374.	Krzepielów	18	25	ślad osadn.	ŚR		65-20
375.	Krzepielów	19	26	ślad osadn.	ŚR		65-20
376.	Krzepielów	20	27	ślad osadn.	ŚR		65-20
377.	Krzepielów	21	28	ślad osadn.	ŚR		65-20
378.	Krzepielów	22	29	ślad osadn.	EK		65-20
379.	Krzepielów	23	30	ślad osadn.	ŚR		65-20
380.	Krzepielów	24	31	ślad osadn.	ŚR		65-20
381.	Krzepielów	25	32	ślad osadn.	ŚR		65-20

ZAŁĄCZNIK nr 3: Pomniki przyrody.

L.p.	Numer rejestru	Opis	Położenie	Podstawa prawna
1	243	Dąb	park	RLS-XI-7141/74/76 z 24-XII-76 r. Dz.U.Nr 1 poz. 9 WZ poz.237-246
2	242	Topola /sekora/	park miejski	RLS-XI-7141/74/76 z 24-XII-76r. Dz.U. Nr 1/77 poz.9 WZ poz.237-240
3	336	Dąb szypułkowy	park miejski	Zarz.WZ Nr 57/80 z dn. 30.04.80 Dz.U. Nr 6 poz. 33 WZ poz. 334-343
4	679	Platan klonolistny	park na terenie Domu Dziecka	Zarz. WZ Nr. 132/85 z 12.10.1985 r. Dz.Urz. 10 poz.291
5	691	Jesion wyniosły	park miejski	
6	692	Wiąz szypułkowy	park miejski	
7	693	Robinia biała	park miejski	
8	240	Platan	park miejski	RLS-XI-7141/74/76 z 24-XII-76 r. Dz.Urz.Nr 1/77 poz. 237-246
9	241	Sosna czarna	park miejski	RLS-XI-7141/74/76 z 24-XII-76 r. Dz.Urz. Nr 1/77 poz.327-246
10	696	Kasztanowiec zwyczajny	Obręb Sława	Zarz. 105/86 z 10.11.1986 r. Dz.Urz. 11 poz. 296
11	697	Jesion wyniosły	Obręb Sława	
12	337	Lipa drobnolistna	W środku wsi-Tarnów Jezierny	Zarz. WZ Nr 57/80 z 30.06.1980 r. Dz.Urz. Nr 6 poz. 33 WZ poz 334-343
13	694	Sosna pospolita	Obręb Świętno	
14	695	Dąb szypułkowy	Obręb Kochanowo	
15	698	Buk zwyczajny	Obręb Sława	
16	699	jesion wyniosły	Obręb Kochanowo	
17	701	Dąb szypułkowy	Obręb Sława /nad jez. Kamiennym/	
18	702	Buk zwyczajny	Obręb Kochanowo	

19	703	Źródło z grupą sędziwych	Obręb Sława	Zarz. 105/86 z 10.11.1986 r. Dz.Urz. 11 poz. 296
20	704	Głaz narzutowy -granit	Obręb Sława	
21	705	Głaz narzutowy - gnejs	Obręb Sława	
22	997	Żywotnik olbrzymi	oddz. 49 h	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
23	998	Buk zwyczajny	oddz. 49 h	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
24	1001	Głaz narzutowy	oddz. 276 h	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
25	1002	Głaz narzutowy	oddz. 324 j	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
26	1003	Dąb szypułkowy	oddz. 381 f	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997r.

L.p.	Numer rejestru	Opis	Położenie	Podstawa prawna
27	1004	Dąb szypułkowy	oddz. 381 f	
28	46	Lipa drobnolistna		Decyzja 86/66 poz.41, 42, 43, 44
29	47	Jesion		
30	1005	Dąb szypułkowy	oddz. 381 f	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
31	1006	Dąb szypułkowy	oddz.381 f	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
32	1011	Buk zwyczajny	oddz. 49 h	Dz. Urz. WZ nr 19 z 12-XII-97poz. 186 Rozp. WZ Nr 15 z 20.11.1997 r.
33	876	Wyspa Kormoranów	Jez. Sławskie - Lubiatów	Dz. Urz. Nr 14 z 31- XII-1990 poz.261 Rozp. WZ Nr 6 z 20 -XII-1990 r.

ZAŁĄCZNIK nr 4: Wykaz gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych (stanowiska zaznaczone literami i cyframi na rysunku studium)

FLORA

GATUNKI RZADKIE I ZAGROŻONE OBJĘTE OCHRONĄ

- 23. Bagno zwyczajne (*Ledum Palustre L.*)
- 38. Długosz królewski (*Osmunda regalis L.*)
- 10. Goździk piaskowy (*Dianthus arenarius L.*)
- 11. Goździk pyszny (*Dianthus superbus L.*)
- 32. Grzybień pólnocny (*Nymphaea candida Presl.*)
- 24. Lilia złotogłów (*Lilium martagon L.*)

- 4. Orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris* L.)
- 13. Rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia* L.)
- 25. Storzyczek Lipiennik Loesela (*Liparis loeseli* /L./ Rich.)
- 26. Storzyczek Listera jajowata (*Listera ovata* /L./ R. Br.)
- 9. Storzyczek plamisty (*Dactylorhiza maculata* /L./ Soo.)
- 27. Widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum* L.)
- 12. Widłak spłaszczony (*Diphasium complanatum* /L./ Rothm.)

GATUNKI RZADKIE I ZAGROŻONE NIE CHRONIONE

- 42. Bagnica torfowa (*Scheuchzeria palustris* L.)
- 17. Bodziszek leśny (*Geranium sylvaticum* L.)
- 50. Fiołek torfowy (*Viola epipsila* Led)
- 21. Groszek błotny (*Lathyrus palustris* L.)
- 33. Grzybieńczyk wodny (*Nymphoides peltata* /Gmel./ Kntze.)
- 43. Jeżogłówka najmniejsza (*Sparganium minimum* Fr)
- 1. Klon polny (*Acer campestre* L.)
- 47. Kozłek dwupienny (*Valeriana dioica* L.)
- 34. Kropidło piszczalkowate (*Oenanthe fistulosa* L.)
- 29. Mięta polej (*Mentha pulegium* L.)
- 2. Modrzewnica zwyczajna (*Andromeda polifolia* L.)
- 40. Przygielka biała (*Rhynchospora alba* /L./ Wahl)
- 15. Przytulia okrągłolistna (*Galium rotundifolium* L.)
- 16. Przytulia Schultesa (*Galium schultesi* Vest.)
- 41. Róża kutnerowata (*Rosa tomentosa* Sm.)
- 20. Sit błotny (*Juncus tenageia* Ehrh.)
- 44. Sporek pięciopręcikowy (*Spergula pentandra* L.)
- 22. Ślázówka błotna (*Lavatera thuringiaca* L.)
- 5. Turzyca dwupienna (*Carex dioica* L.)
- 46. Żurawina błotna (*Vaccinium oxycoccus* L.)

GATUNKI CHRONIONE NIE ZAGROŻONE

Ochrona całkowita

- 49. Barwinek pospolity (*Vinca minor* L.)
- 18. Bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.)
- 30. Grążel żółty (*Nuphar lutea* /L./ Sm.)
- 31. Grzybienie białe (*Nymphaea alba* L.)
- 36. Śniedek baldaszkowy (*Ornithogalum umbellatum*)
- 37. Śniedek cienkolistny (*Ornithogalum tenuifolium* Guss)

Ochrona częściowa

- 7. Centuria pospolita (*Centaurium umbellatum* Gilib.)

- 48. Kalina koralowa (*Viburnum opulus L.*)
- 19. Kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium /L./ Moench*)
- 8. Konwalia majowa (*Convallaria maialis L.*)
- 14. Kruszyna pospolita (*Frangula alnus Mill.*)
- 3. Mącznica lekarska (*Arctostaphylos uva – ursi L.*)
- 39. Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare L.*)
- 35. Wilżyna ciernista (*Ononis spinosa L.*)

FAUNA
WYBRANE GATUNKI

PŁAZY

- BB Kumak nizinny (*Bombina bombina*)
- PF Grzebiuszka ziemna (*Pelobates fuscus*)
- HA Rzekotka drzewna (*Hyla arborea*)
- BC Ropucha paskówka (*Bufo calamita*)

GADY

- EO Żółw błotny (*Emys orbicularis*)
- CA Gniewosz plamisty (*Coronella austriaca*)
- VB Żmija zygzakowata (*Vipera berus*)

PTAKI

- PG Perkoz rdzawoszyi (*Podiceps griseigena*)
- PP Zielonka (*Porzana parva*)
- LS Podróżniczek (*Luscinia svecica*)
- BS Bąk (*Botaurus stellaris*)
- RP Remiz (*Remin pendulinus*)
- GG Żuraw (*Grus grus*)
- AA Gęś gęgawa (*Anser anser*)
- BU Gągoł (*Bucephala clangula*)
- NA Rycyk (*Limosa limosa*)
- IM Bączek (*Ixobrychus mintus*)
- CA Błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*)

SSAKI

- CF Bóbr europejski (*Castor fiber*)
- DD Daniel (*Dama dama*)

Na podstawie opracowania „Sławski Park Krajobrazowy – dokumentacja projektowa”; Zielona Góra 1999